

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM ve TASARIM ANASANAT DALI
İLETİŞİM SANATLARI ve TASARIM SANAT DALI

**KPSS HAZIRLIK KURUMLARINDA UZAKTAN VE
ÖRGÜN EĞİTİM GÖREN BİREYLERDE KATILIM
DİSİPLİNİ, ÇALIŞMA DİSİPLİNİ VE SINAV
BAŞARILARININ KARŞILATIRILIP ÖLÇÜMLENMESİ:
TEKİRDAĞ İLİ KAPSAMINDA BİR ARAŞTIRMA**
Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:
Merve KÜÇÜKOĞLU

İstanbul, 2019

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM ve TASARIM ANASANAT DALI
İLETİŞİM SANATLARI ve TASARIM SANAT DALI

**KPSS HAZIRLIK KURUMLARINDA UZAKTAN VE
ÖRGÜN EĞİTİM GÖREN BİREYLERDE KATILIM
DİSİPLİNİ, ÇALIŞMA DİSİPLİNİ VE SINAV
BAŞARILARININ KARŞILATIRILIP ÖLÇÜMLENMESİ:
TEKİRDAĞ İLİ KAPSAMINDA BİR ARAŞTIRMA**
Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:
Merve KÜÇÜKOĞLU

Öğrenci No:
110784009

Danışman:
Doç. Dr. Gökhan UĞUR

İstanbul, 2019

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “KPSS Hazırlık Kurumlarında Uzaktan ve Örgün Eğitim Gören Bireylerde Katılım Disiplini, Çalışma Disiplini ve Sınav Başarılarının Karşılaştırılıp Ölçümlenmesi: Tekirdağ İli Kapsamında Bir Araştırma” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.15.05.2019

Aday: Merve KÜÇÜKOĞLU



T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

17.05.2013

Enstitümüz *İletişim ve Tasarım* Anasanat Dalı *İletişim Sanatları ve Tasarım* Programı yüksek lisans öğrencilerinden **110784009** numaralı **Merve KÜÇÜKOĞLU**'nun "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim – Öğretim Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "*Kpss Hazırlık Kurumlarında Uzaktan ve Örgün Eğitim Gören Bireylerde Katılım Disiplini, Çalışma Disiplini ve Sınav Başarılarının Karşılaştırılıp Ölçümlenmesi: Tekirdağ İli Kapsamında Bir Araştırma*" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 14/05/2019 tarih ve 2019/20 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 29. maddesinin 3. fıkrası gereğince **60** dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında *oyçokluğu/oybirliği* ile **Kabul/Red veya Düzeltme** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

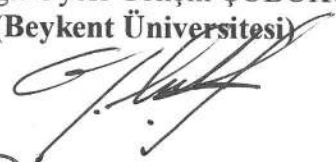
DANIŞMAN

Doç. Dr. Gökhan UĞUR
(Beykent Üniversitesi)



ÜYE

Dr. Öğr. Üyesi Gökçin ÇUBUKÇU
(Beykent Üniversitesi)



ÜYE

Dr. Öğr. Üyesi Kenan DUMAN
(İstanbul Arel Üniversitesi)



Adı ve Soyadı : Merve KÜÇÜKOĞLU
Danışmanı : Doç. Dr. Gökhan UĞUR
Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans, 2019
Alanı : İletişim Sanatları ve Tasarım
Anahtar Kelimeler : Uzaktan öğrenme, e-öğrenme, e-iletişim, Katılım Disiplini,
Çalışma Disiplini, Akademik Başarı

ÖZ

KPSS HAZIRLIK KURUMLARINDA UZAKTAN VE ÖRGÜN EĞİTİM GÖREN BİREYLERDE KATILIM DİSİPLİNİ, ÇALIŞMA DİSİPLİNİ VE SINAV BAŞARILARININ KARŞILATIRILIP ÖLÇÜMLENMESİ: TEKİRDAĞ İLİ KAPSAMINDA BİR ARAŞTIRMA

Geçmiş çeyrek asırda kentelleşmenin hızla artmasına ve bilişim ve bilgisayar alanında yaşanan gelişmelere bağlı olarak eğitim sektöründe bazı yaklaşımlar önplana çıkmıştır. Geleneksel öğretim metotlarının kullanıldığı örgün eğitimin alternatifi olarak görülen uzaktan eğitim kavramı bu dönemde daha değerli hale gelmiştir. Artan nüfusun eğitim ihtiyacını karşılayacak fiziki şartların sağlanmasının zor olması, zaman ve mekan mefhumunu ortadan kaldırması ve kişiye özgü planlamaya izin vermesi nedeniyle uzaktan eğitim örgün eğitimin hem tamamlayıcısı hem de alternatifi durumuna gelmiştir.

Bu çalışmada, Tekirdağ ili kapsamında Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) hazırlık kurslarında öğretim gören öğrencilere uygulanan anket sonuçları, bireylerin katılım disiplini, çalışma disiplini ve sınav başarılarının karşılaştırılıp ölçümlenmesi hedeflenmiştir. SPSS programında t-test analizinin uygulandığı çalışma neticesinde elde edilen bulgulara göre, katılımcıların aldıkları eğitim türü çalışma disiplini, katılım disiplini ve sınav başarıları bağlamında anlamlı bir farklılaşma bulunamazken, katılımcıların cinsiyeti ile sınav başarıları arasında erkek katılımcılar lehine anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Diğer bir ifade ile, erkek katılımcılar kadın katılımcılarla kıyasla KPSS sınavında daha başarılı olmaktadır.

Name and Surname : Merve KÜÇÜKOĞLU
Supervisor : Assoc. Dr. Gökhan UĞUR
Degree and Date : Master's Degree, 2019
Major : Communication Arts and Design
Key Words : Distance learning, e-learning, e-communication, Participation
Discipline, Studying Discipline, Academic Success

ABSTRACT

COMPARISON OF DISTANCE AND FORMAL EDUCATION IN TERMS OF PARTICIPATION DISCIPLINE, WORKING DISCIPLINE AND EXAMINATION SUCCESS IN INDIVIDUALS WITH IN KPSS PREPARATION COURSES: AN INVESTIGATION ON THE PROVINCE OF TEKİRDAĞ

Due to the rapid growth of urbanization and the developments in information technology and computer science in the past quarter, some approaches in the education sector have come to the forefront. The concept of distance education, which is seen as an alternative to the formal education in which traditional teaching methods are used, has become more valuable in this period. Since it is difficult to provide physical conditions to meet the educational needs of the growing population, allows to eliminate the notion of time and place and suitable for for personalized education planning, distance education has become both complementary and alternative to formal education.

In this study, it is aimed to compare the results of the questionnaire applied to the students in KPSS preparation courses in the province of Tekirdağ in terms of participation discipline, working discipline and exam achievements. In the SPSS program, according to the results obtained from the study with the t-test analysis, there is no significant difference between formal education and distance education in terms of participation discipline, working discipline and exam achievements, while there is a significant difference between the gender of the participants in terms of the success of the students in favor of the male participants. In other words, male participants are more successful in KPSS compared to female participants.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZ

ABSTRACT

İÇİNDEKİLER	i
TABLOLAR LİSTESİ	iii
ŞEKİLLER LİSTESİ	iv
KISALTMALAR	v
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM İLETİŞİM VE ÖĞRETİM TÜRLERİ

1. İLETİŞİM VE ÖĞRENME	6
2. ÖĞRETİM TÜRLERİ	9
2.1. Örgün (Geleneksel) Öğretim	10
2.2. Uzaktan Eğitim	13
2.2.1. Uzaktan Eğitim İhtiyacının Nedenleri	19
2.2.2. Uzaktan Eğitim İhtiyacını Doğuran Sosyal Şartlar	22
2.2.3. Uzaktan Eğitimin Özellikleri	25
2.2.4. Uzaktan Eğitimin Avantajları ve Dezavantajları	30
2.3. Geleneksel Öğretim ile Uzaktan Öğretim Karşılaştırması	33
2.4. Literatürde Konu ile İlgili Çalışma Özetleri	36

İKİNCİ BÖLÜM UYGULAMA VE DEĞERLENDİRME

1. YÖNTEM VE DEĞİŞKENLER	44
2. VERİLERİN ELDE EDİLMESİ	45
3. UYGULAMA SONUÇLARI	45

3.1. Anket Güvenilirliği	45
3.2. Ölçek Bazlı Değerlendirme	46
3.3. T-Testi Analizi Uygulanması	58
3.3.1. T-Testi Analizi Önşartlarının Sınanması	59
3.3.2. T-Testi Analizi Sonuçlarının Değerlendirmesi	61
3.3.2.1. Eğitim Türleri İle Çalışma Disiplini Faktörü Arasındaki İlişki	61
3.3.2.2. Eğitim Türleri İle Katılım Disiplini Faktörü Arasındaki İlişki	62
3.3.2.3. Eğitim Türleri İle Sınav Başarısı Faktörü Arasındaki İlişki	63
3.3.2.4. Cinsiyet İle Sınav Başarısı Faktörü Arasındaki İlişki	64
SONUÇ	66
KAYNAKÇA	69
EKLER	84
EK-1 Anket Soruları	84
ÖZGEÇMİŞ	86

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Senkron (Eşzamanlı) ve Asenkron (Eşzamanlı Olmayan) İnternet Tabanlı Uygulamaların Uygulanma Durumları	30
Tablo 2. Geleneksel ve E-Öğretimin Karşılaştırması	35
Tablo 3. Anket Güvenilirliği Testi Sonucu	45
Tablo 4. Katılımcıların Eğitim Düzeyi.....	46
Tablo 5. Katılımcıların Kişisel Bilgisayar ve İnternet Bağlantısı Sahipliği Çapraz Tablosu	47
Tablo 6. Katılımcıların Cinsiyet Bazında Kişisel Bilgisayar ve İnternet Bağlantısı Sahipliği Çapraz Tablosu.....	48
Tablo 7. Katılımcıların Aldıkları Eğitim Bazında Kişisel Bilgisayar ve İnternet Bağlantısı Sahipliği Çapraz Tablosu	49
Tablo 8. Katılımcıların Aldıkları Eğitim Türlerine İlişkin Çapraz Tablo	51
Tablo 9. Örgün Eğitim ve Uzaktan Eğitimin Bilgi Yönünden Değerlendirilmesi.....	52
Tablo 10. Uzaktan Eğitim İle Hazırlanmaya Nasıl Karar Verildiği.....	54
Tablo 11. Uzaktan Eğitim Platformuna Erişim Aracı	54
Tablo 12. Uzaktan Eğitimin Fırsat Eşitliği Sağlaması	55
Tablo 13. KPSS Sınavına Hazırlanma Süresi İle Sınav Başarısının İlişkisi	57
Tablo 14. KPSS Sınavına Hazırlanma Süresi İle Sınav Başarısının İlişkisi	58
Tablo 15. Faktörlere İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Katsayıları	60
Tablo 16. Homojenlik Testi Sonuçları	61
Tablo 17. Çalışma Disiplini Faktörü İçin Betimleyici İstatistikler ve T-test Sonuçları..	62
Tablo 18. Katılım Disiplini Faktörü İçin Betimleyici İstatistikler ve T-test Sonuçları ..	63
Tablo 19. Sınav Başarısı Faktörü İçin Betimleyici İstatistikler ve T-test Sonuçları.....	64
Tablo 20. Cinsiyet İle Sınav Başarısı Faktörüne İlişkin Betimleyici İstatistikler ve T-Test Sonuçları	65

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil</u>	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Uzaktan Eğitimin Türkiye Bağlamında Dönem ve Evreleri	15
Şekil 2. Uzaktan Eğitim Yöntemleri.....	17
Şekil 3. Uzaktan Eğitim Tanımının Bileşenleri.....	18
Şekil 4. Etkili Online Eğitimin Bileşenleri.....	28
Şekil 5. Katılımcıların Cinsiyeti	46
Şekil 6. Katılımcıların KPSS Hazırlanma Süreleri.....	50
Şekil 7. Sınava Hazırlık Sürecinde Dikkati Olumsuz Etkileyen Faktörler.....	52
Şekil 8. Örgün Eğitimin Katkı Sağladığı Konular.....	55
Şekil 9. Uzaktan Eğitimin Katkı Sağladığı Konular.....	56
Şekil 10. Faktörlere İlişkin Normal Dağılım Testi Sonuçları.....	60

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devleti
ANCOVA	: Analysis of Covariance
ANKUZEM	: Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi
Bkz.	: Bakınız
KPSS	: Kamu Personeli Seçme Sınavı
MBA	: Master of Business Administration
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences

GİRİŞ

Öğrenme kavramı insanlığın doğuşundan beri yaşantısının her anında gerçekleşmektedir ve bu özelliği ile asırlar boyunca bilim insanlarının dikkatini çekmeyi başarmış ve üzerinde nice çalışmalar yapılmıştır.

Öğrenme ile içiçe olan diğer bir kavram olan eğitimin tanımı yapılırken çok karmaşık, kapsamlı ve toplumsal biçimlenmeye derinden etkisi bulunan bir olgu olması gerçeği üzerinde durulmaktadır. Kökeni toplum olan eğitim, toplumsal hayatın nitelik ve biçimini derinlemesine etkilemektedir (Yenal 2009).

Eğitim ile toplumsal hayat arasında iki yönlü ilişki söz konusudur. Toplumsal hayat eğitim ile şekillenirken, sosyal yapıda meydana gelen değişimler de eğitim yöntemlerini ve materyallerini etkilemektedir.

Toplumsal yapıda ve yaşantılarda meydana gelen değişimler eğitim üzerinde etkili olmaktadır ve eğitim yaklaşımlarını, amaç, içerik ve süreçler bağlamında bu değişimlere paralel olarak yeniden yapılandırılması söz konusudur (Özdemir 2011,90).

Son çeyrek yüzyılda ülkelerin nüfuslarındaki artış ve teknolojik alanda yaşanan gelişmeler kentselleşmeyi artırmış ve nüfus yoğunluğu yüksek şehirler meydana getirmiştir. Bu şehirlerdeki yaşam içerisinde insanlar ağır yükler altına girmektedir ve taşımakta zorlandıkları birçok rolü üstlenmeye başlamışlardır. Sosyal yapıda meydana gelen değişimler sınıflar arasındaki gelir paylaşımındaki adaletsizliğin artmasına neden olmuştur. Bireyler hayatlarını idame ettirebilmek, iş bulabilmek ve para kazanabilmek için sahip olduğu nitelikleri artırmak istemişlerdir. Bu niteliği devam ettirmek ise ancak eğitim ile mümkün olabilmektedir.

Geçen yüzyılın son çeyreğinde yaşanan diğer büyük değişim de bilişim ve teknoloji alanlarında olmuştur. Bilgisayar ve internet kullanımı hızla yaygınlaşarak, sürekli yanımızda taşıyabildiğimiz mobil cihazlar sayesinde çevrimiçi uygulamalardan zaman ve mekana bağlı kalmadan yararlanma olanağı sağlamaktadır.

Geleneksel ğretim biçiminde iletişim öğretici ve öğrenen arasında yüzyüze gerçekleştirilirken, teknolojik alanda yaşanan gelişmeler bireylerin iletişim biçimini de eğiştirmiştir ve e-iletişim kavramını ortaya çıkarmıştır. Bilgisayar, cep telefonu, tablet, internet ve sosyal paylaşım platformları sayesinde hızla yaygınlaşan e-iletişim, uzaktan eğitimin yaygın olarak kullanılmasını sağlayarak zaman ve mekana bağlı kalmaksızın coğrafi yönden ayrı yerlerdeki bireylerin eğitimi için büyük bir fırsat sunmaktadır. Uzaktan eğitim Türkiye’de özellikle de eğitim alma olanağı kısıtlı kız çocuklarının ve kadının eğitilmesi için iyi bir imkan sağlamaktadır.

Bu bağlamda yaşanan teknolojik gelişmeler de eğitim yaklaşımlarını ve yöntemlerini etkilemiştir. Sonuç olarak, sosyal yapıda yaşanan gelişmeler yeni ve farklı eğitim yaklaşımlarını ortaya çıkarırken, bilişim ve teknoloji alanlarındaki gelişmeler bu eğişime destek vermiştir. Uzaktan eğitim de yaşanan bu gelişmelerin sonucu olarak hızla yaygınlaşmaktadır.

ğrenme ve ğretim aile içerisinden başlayarak sistem içerisinde tanımlamış ğretim kurumları ile devam eder. Öğretim için hem öğrenene hem de öğretene ihtiyaç vardır. Tarih boyunca ğretmen ve öğrencinin fiziki olarak bir arada olduğu geleneksel eğitim sistemi benimsenmiş ve tüm ğretim kurumlarında uygulanmıştır. Dünyada 18. Yüzyılda mektup aracılığıyla başlayan uzaktan eğitim serüveni teknolojik gelişmelere bağlı olarak çeşitli evrimler geçirmiş ve en ileri teknolojiyi eğitim alanında kullanılmasına fırsat vermiştir. Teknolojinin gelişmesine bağlı olarak kampüs ve sınıflar geleneksel çizgilerinden uzaklaşarak sanal sınıf ortamlarına taşınmaktadır ve eğitim ve ğretim faaliyetleri bu ortamlarda yapılmaktadır (Doğan vd. 2011).

Türkiye’de Cumhuriyetin ilanından 1950’lere değin sadece kavramsal tartışma seviyesinde kalan uzaktan eğitim faaliyetleri bu tarihten itibaren uygulanmaya başlanmış ve yüzyıl bitmeden gelişim evresini büyük lde tamamlamıştır. Bu faaliyetler ile ğretim düzeylerinin tamamında fırsat eşitliği sağlanarak, eğitime istekli olan tüm bireylerin erişebileceği bir duruma getirilmiştir. Diğer bir ifadeyle, uzaktan eğitim ülkemizde eğitim alanında önemli ve temel bir parça haline gelmiştir.

Gülmez (1992)'e göre araştırmacıların ve eğitimcilerin etkin ve verimli bir öğretim sisteminin oluşturulabilmesi ve öğrencilerin akademik başarılarının yükseltilebilmesi için öncelik vermeleri gereken hususlar, öğrenci başarısına etki eden faktörlerin belirlenmesi ve bunların olumlu şekilde yönlendirilmesidir.

Bu bölümde araştırmanın amacı, önemi, kapsamı ve tanımlar yer almaktadır.

Problem

Günümüzde bilişim ve teknolojik gelişmeler, iktisadi, sosyal ve bireysel içerikli olgular eğitim teknolojisinde de gelişime neden olmaktadır. Eğitim bileşenlerinin yapısal ve işlevsel değişimleri neticesinde, değişime ve yeniliklere uygun bir kavramsal çerçeveye olan gereksinim, eğitimin verimliliğini ve etkinliğini artırma gereksinimi, eğitim alanında yeni bir disiplinin oluşmasını gündeme getirmiştir. Fırsat eşitsizliğine çözüm getireceği düşünülen, talep eden herkese hayat boyu eğitim olanağı sağlayacak olan ve bunların yanında eğitimin birtakım bireysel ve toplumsal amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunabilecek, eğitim teknolojileri ve daha çok kendi başına öğrenmeye dayalı olan “uzaktan eğitim” disiplini ortaya çıkmıştır. Uzaktan eğitim, yeni bir kavram olmamakla birlikte teknolojik gelişmeler ve internet sayesinde uygulaması kolaylaşmış ve içeriği de zenginleşmiştir.

Sürekli değişim gösteren toplumun ve bireylerin değişen çağın koşullarına uygun olarak eğitim imkanlarından ihtiyaçları doğrultusunda yaş, zaman, mekan gibi değişkenler açısından sınırlandırılmadan yararlanmalarının gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Uzaktan öğretimin avantaj ve dezavantajları gözönüne alındığında geleneksel öğretim ile sürekli kıyaslanmakta ve iyi bir alternatif olup olmayacağı tartışılmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada örgün eğitim alan öğrenciler ile uzaktan eğitim alan öğrenciler arasında çalışma disiplini, katılım disiplini ve akademik başarı açısından bir farklılaşma

olup olmadığı araştırılmaktadır. Araştırma neticesinde aşağıdaki sorulara cevap bulmak hedeflenmektedir:

- Katılım disiplini açısından alınan eğitim türüne göre bir farklılaşma sözkonusu mudur?
- Çalışma disiplini açısından alınan eğitim türüne göre bir farklılaşma sözkonusu mudur?
- Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) başarısında alınan eğitim türüne göre bir farklılaşma sözkonusu mudur?
- Sınav başarısında erkek ve kadın öğrenciler açısından bir farklılaşma sözkonusu mudur?

Araştırmanın Önemi

Uzaktan öğretim ile örgün öğretim arasında belirlenen kriterler çerçevesinde analiz edilen farklılaşma bulgularına göre öğretim içeriği ve ders materyalleri oluşturularak eğitimin verimliliği artırılabilir ve öğrenciye hedeflenen bilgi ve becerinin kazandırılmasındaki etkinlik düzeyi yükseltilebilir.

Araştırmanın Kapsamı

Araştırmada Tekirdağ ili sınırları içerisinde Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) hazırlık kurslarına katılmış öğrencilere cinsiyet, öğrenim düzeyi, çalışma disiplini, katılım disiplini, akademik başarı ve aldıkları eğitime ilişkin 25 sorudan oluşan bir anket uygulanarak analiz edilmesi amaçlanmıştır.

Tanımlar

Örgün Eğitim: Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından örgün eğitimin tanınmı, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitim türünü ifade etmektedir.

Uzaktan Eğitim: Eğitim etkinliklerinin öğretene ve öğrenen arasında iletişimi ve etkileşimi sağlamak için özel bir şekilde hazırlandığı, öğretim üniteleri ve farklı ortamların kullanıldığı belirli bir merkezden öğretme yöntemini ifade etmektedir.

Çalışma Disiplini: Öğrencilerin daha verimli ve etkin öğrenmenin gerçekleşmesi için ders çalışma sürecindeki tutum ve davranışlarını organize ve disipline etme durumudur.

Katılım Disiplini: Daha verimli ve etkin öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrencilerin derse iştirakleri, öğrenme ortamına adaptasyonu hususundaki tutum ve davranışlarını organize ve disipline etme durumudur.



BİRİNCİ BÖLÜM

İLETİŞİM VE ÖĞRETİM TÜRLERİ

1 İLETİŞİM VE ÖĞRENME

İletişim, kişi ya da örgütlerin hem içinde bulundukları toplumsal yapıyla hem de bu yapı içerisindeki diğer kişiler ve örgütler ile uyumunu ve etkileşimini sağlayan bir süreç olarak tanımlanabilir (Elgünler ve Fener, 2011 35).

İletişim, insanlara özgü bir vasıftır ve bireyler arasında farklı düşünce, duygu, anlam, dürtü, istek ve arzuların transferini içermektedir. İletişimde söz konusu olguların transferleri tek yönlü olarak değil iki yönlü olarak gerçekleşmektedir. Birey, duygu, düşünce ve anlamlandırmasını diğer bireye bildirir; diğer birey de bildirimi iletişim sürecinde onaylar ya da onaylamaz. Bu bağlamda iletişim süreci, enformasyondan bilgiye dönüşümün temelini oluşturmaktadır. Enformasyonun bilgiye doğru evrildiği bu süreçte gözlemlenen tek taraflı olmama durumu, iletişimin özünde yer alan ileti ve iletilen bağıni oluşturmaktadır (Kara ve Yanık, 2016 150).

Geleneksel toplumlarda yüzyüze ilişkileri farklı sosyologlar dolaysız ilişkiler, anlamlı ilişkiler gibi adlandırmalar ile ifade etmişlerdir. Gelenekselden toplumsala uzanan süreç içinde insan ilişki kurma biçimini sürekli olarak geliştirmiştir. Özellikle de sanayi devrimi sonrasındaki süreç içerisinde oluşan toplumsal koşullar içinde, vasıtalı ilişkiler kurma yollarını bularak gittikçe daha fazla insanla ilişki kurma imkânları doğmuştur. Geleneksel toplumdaki birey küçük bir toplumsal yapı içerisinde yüzyüze ilişkiler kurarak, sınırlı sayıdaki ihtiyaçlarını bu şekilde gidermiştir. Modern toplum içerisindeki birey ise ürettiği iletişim teknolojilerini kullanarak ve bunları kısa aralıklarla, sürekli bir şekilde geliştirerek çok daha geniş bir çevreye ulaşmıştır. Modern toplumdaki birey geleneksel bireyin aksine birbirinden farklı, fiziksel, duygusal, akli birçok ihtiyacını karşılayacak ilişkiler oluşturabilmektedir. Modern toplumun bireylerini geniş bir toplumsal alan içinde birbirine bağlayan unsur kitle iletişim araçlarıdır (Okur ve Özkul, 215-216).

Bilgi ve internet teknolojilerinde yaşanan gelişmelere bağlı olarak iletişim biçimi ve araçları da değişim göstermiştir. E-iletişim bireyler arasındaki iletişimin temel biçimi haline gelmiştir. Özellikle e-iletişim yeni kuşakların yaşam biçimini ve iletişimi “hızlı”, “kısa” ve “pratik” olarak ele almasına bağlı olarak hızla gelişmektedir (Yeşil ve Fidan, 2017 101).

İnternetin yaygınlaşması bu anlamda e-iletişimin gelişmesindeki ana faktör olarak ortaya çıkmaktadır. İnternet üzerindeki uygulamalar, sosyal paylaşım platformları insanlar arasında mekandan bağımsız bir iletişim kurulmasının önünü açmıştır. Modern toplumdaki bireyler kentselleşmenin getirdiği ağır yükler arasında yüzyüze iletişime belki de çok fazla zaman ayıramadığı için e-iletişimi kurtarıcı olarak görmekte ve sosyalleşmesinin temeline oturtmaktadır.

Doğası gereği zaman ve mekândan bağımsız, hızlı iletişim ve çift yönlü etkileşim özellikleriyle birlikte, grupları destekleme yeteneği olan internet, üyelerinin, her zaman yüz yüze görüşmeye gerek duymadan, etkili bir örgütlenme biçimi sergileyerek, grupların etkileşimini sürdürmesini sağlamaktadır (Haythornthwaite ve Wellman, 1998: 1113).

İnternet, bireyler arasındaki sosyal ilişkilerin temel tabakasını oluşturmakta ve yüzlerce zayıf bağın genişlemesine ve güçlenmesine yardımcı olmaktadır. Sosyal paylaşım platformlarındaki iletişim, bireylerin hiçbir çekingenlik göstermeden rahat bir biçimde iletişim kurmalarını, gruplardaki tartışma ortamlarına özgür düşünceleriyle katılmalarını teşvik etmekte ve bu şekilde iletişim sürecine samimiyet katmaktadır (Castells, 2008 479).

Haythornthwaite (2005: 142) de, sosyal paylaşım sitelerinin, aralarında örtük ve zayıf bağ bulunan bireylerin iletişim kurmasına olanak sağladığını diğer taraftan da aralarında güçlü bağlar bulunan bireyler arasında da iletişimi güçlendirdiğini ifade etmektedir.

Türkiye özelinde genç nüfusun yoğun olmasına bağlı olarak, günlük yaşam içerisinde internet kullanımı yaygın olarak görülmektedir. Son yıllarda e-iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler doğrultusunda; bilgisayar, akıllı telefon, tablet, internet, sosyal ağ ve diğer e-iletişim araçları artık yaşamın her alanında rastlanır olmuştur. Bu araçların sağladığı imkan ile, bilgilerin paylaşımı açıkça ve akıcı olarak yapılabilmektedir. Erişim imkanı bulunanlar için e-iletişim, yaratıcılık, canlılık ve mutluluk için güzel bir fırsattır (Yeşil ve Fidan, 2017 104).

Toplumsal sistemdeki kabul görmesi anlamında bilgisayar ve internet teknolojisi, diğer teknolojik araçlarının kabulünden daha hızlı bir gelişim göstermiştir. Bu araçların diğer teknolojik araçlara göre daha etkin olması, kullanımını ve yaygınlık potansiyelini de arttırmıştır (Castells, 2005, 59).

Teknolojik unsurların gelişim dinamikleri ve teknolojilerin halk tarafından kabul görmesi, gerekli altyapının sağlamlaşması ile doğru orantılı artmaktadır. Farklı teknolojilerdeki adaptasyon süreci farklı hızlarda olmuştur. Örneğin, yüzde 90 oranında erişilebilirlik oranına ulaşmak telefon için 55 yıl sürerken, radyo için 23 yıla, televizyon için ise 15 yıla kadar düşmüştür (Sezen, 2001, 23).

Öğrenme gücü insanı diğer canlılardan temel özelliklerin başında gelmektedir. İnsan hayatının her anında öğrenme ile karşı karşıya kalmakta ve bu öğrenme duyusunu, düşüncesini ve davranışını etkilemektedir. Yaşamında yeni şeyler öğrenen ve öğrenmek isteyen insanın öğrenme gereksinimi ve yeteneği mevcuttur. İnsanın öğrenme gereksinimi ve yeteneği olduğunu; ruhsal düzen sisteminin farklılığı, içgüdüünün eksikliği, enerjisinin fazlalığı, gençlik döneminin uzun olması, zeki olması ve sosyal ilişkileriyle kültürüne bağlı olması göstermektedir. Eğitim insanda bulunan öğrenme ihtiyacının karşılanmasını sağlamaktadır (Kaya vd. 2004).

Eğitim, öğretim ve öğrenme gibi kavramlar temelde bir süreci işaret etmektedir. Eğitimin temel tanımı bir toplumda yerleşik kültürel olgular, değer yargıları, gelenekler ve bilgi birikiminin yeni nesillere aktarılma sürecidir. Bu sürecin sonunda istenen bireylerin davranışlarında istenilen ya da hedeflenen yönde gelişim olmasıdır.

20. yüzyılın ortalarından itibaren iletişim teknolojisinde yaşanan gelişmeler eğitime yansımış ve yaygın eğitim kavramı gelişmeye başlamıştır. İlk olarak radyo ve televizyon bu amaçla kullanılmıştır. Uydu teknolojisindeki gelişmelerle mesafe kavramı ortadan kalkmıştır. Bilgisayarlarda çoklu ortamların (ses, görüntü, telefon bağlantısı) kullanılması bilgisayar destekli eğitimin hızlı bir şekilde yaygınlaşmasını sağlamıştır (Yenal 2009).

Son yıllarda mobil telefon ve internet hizmetlerinin yaygınlaşması eğitim sürecinde bilgisayara ve mekana bağlılığı da ortadan kaldırmıştır. İnsanlar mobil telefonlar sayesinde yürürken, seyahat ederken bile eğitim araçlarına bağlanabilmekte ve aktif olarak kullanabilmektedir.

Öğrenme aktif bir süreç olduğu için öğrenciler bu süreçte ve yapılan etkinlikler sırasında aktif olmalıdır. Geleneksel eğitim yaklaşımları eğitim gören öğrencilerden başkalarının ürettiği ve başardığı şeyleri tanımlaması ve hatırlaması beklenmektedir. Okullarda öğrenci zihinleri, ardışık olarak sadece tek bir bilgiyi işleyebilecek şekilde düzenlenen birer işlemci olarak düşünülmektedir. Ancak insan zihni çok farklı bilgi biçimlerini eşanlı işleme yeteneğine sahip bir paralel işlemci olarak kabul edilmelidir. Bilişsel öğrenme kuramına göre, bilgi yapıları şema ve bilişsel harita şeklinde semantik bellekte depolanmakta ve saklanmaktadır ve öğrenme bu bilgi yapılarının yeniden düzenlenmesidir (Atik 2008).

2 ÖĞRETİM TÜRLERİ

Genel olarak öğretim modelleri iki grupta toplanmaktadır Bunlardan birincisi öğretme merkezli, otoriter özellikli örgün ya da geleneksel öğretimdir. İçinde geleneksel eğitime ilişkin faaliyetleri barındırır, örneğin düz anlatım, soru-cevap. İkinci grup ise daha çok öğrenci merkezli, öğreticinin yönlendirme görevini üstlendiği uzaktan eğitim-öğretim modelidir. Teknolojik gelişmeleri eğitim alanında kullanarak herkesin bireysel özelliklerine ve şartlarına göre öğretim uygulaması hazırlanmaktadır.

2.1 Örgün (Geleneksel) Öğretim

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından örgün eğitimin tanınımı, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitim olarak yapılmıştır. Örgün eğitim; okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsamaktadır (MEB 2015).

Geleneksel öğretim genel anlamda bugün okullarda, kolejlerde ve üniversitelerde verilern normal eğitimidir. Karakteristik yapıları yüz yüze iletişim, ortaçağ üniversiteleri tarafından geliştirilen ders anlatımı, hümanistler tarafından eklenen ders ve seminer ve daha yakın zamanda uygulamalı laboratuvar, kütüphane veya kaynak merkezindeki çalışma gezisi ve çalışma süreleridir. Günümüzde karakteristik teknolojileri, tepegöz projektörü ve beyaz (veya siyah) tahta gibi öğrencilerin öğrenim amacıyla eğitim kurumuna gitmelerini gerektiren teknolojilerdir (Keegan1996:7).

Geleneksel öğretimin esas olan sınıf öğretimidir. Sınıf öğretiminde temel varsayım bir sınıfta eğitim alan kişilerin belli bir zaman diliminde öğretilen konuyu öğrendikleridir. Sınıf öğretiminde bireysel farklılıklar gözetilmez, seçmeli ders sayısı azdır veya işlevi yoktur. Sınıftaki oturma düzeni bireysel çalışmaya elverişli değildir ve sınıf içerisinde uyarıcı olacak düzenlemeler yoktur veya azdır (Duruhan 2004:4).

Geleneksel öğretim sisteminde öğretmen liderliğinde düz anlatım, soru-cevap ve tartışma gibi yöntemler kullanılır. Derslerin akışı, öğrencilerin yönlendirilme ve değerlendirme biçimi öğretmen tarafından belirlenir. Geleneksel eğitim öğretici merkezli bir yöntemdir. Geleneksel eğitimde öğrenciler boş bir levha gibidir ve nu nedenle bilginin etkin bir biçimde aktarılması gerekmektedir. Öğrenci öğretmen tarafından aktarılan bilgiyi aktarıldığı haliyle benimsemektedir (Gürses 2010).

Öğrenmeye bakış açısı kullanılarak karakterize edilen geleneksel eğitim paradigmasına göre öğrenenler, öğrenmeyi zorlayıcı ve sıkıcı bir süreç olarak görmektedirler. Geleneksel öğrenme sisteminin temelini eğitilenlerin eksikliği ve zayıflığı oluşturmaktadır. Bu anlamda öğrenciler sınıflamaya ve izlemeye tabi

tutulmaktadır. Geleneksel öğretim sistemi içerisinde öğrenme, öğretmenden öğrenene bilgi ve beceri aktarımı sürecidir. Öğretmen bilgiyi dağıtır, öğrenen ise pasif bir alıcı, depolayıcı konumdadır ve öğrenme süreci bireyin tek başına gerçekleşir. Öğrenme doğrusal bir süreç olup, anlatılacak bilginin birbirinden bağımsız daha ufak bölümlere ayrılması ile kolaylaştırılır (Atıcı 2004).

Düz anlatım, ezber, tekrarlama ve yazdırma gibi yöntemleri içeren geleneksel öğretim, öğretmen merkezli bir metot olarak öğrenciyi pasif alıcı konumda değerlendirmektedir. Eğitim ve öğretim etkinlikleri esnasında öğretmenin aktif öğrencinin pasif olduğu geleneksel öğretim yöntemleri bir taraftan öğrencinin öğrenmesini tamamlamasına engel olmaktadır. Diğer bir deyişle, öğrenci öğrenmenin ilk adımları olan bilme ve kavrama basamaklarında kalmaktadır ve analiz yapma, sentezleme, uygulama ve değerlendirme davranışlarını gösterememektedir. Geleneksel öğretim yöntemleri öğrenci karakterinin pasif gelişimine sebep olmaktadır. Pasif kişilik ise problem çözmekte, sorumluluk almakta herhangi bir girişimde bulunmamasına neden olmaktadır (Duruhan 2004:3).

Eğitim ve öğretimde asıl olanın bu faaliyetlerin örgün eğitim kurumları tarafından yapılmasıdır. Çünkü örgün eğitim kurumu denince ilk akla okul atmosferi, veya okul kültürü olmaktadır. Okul atmosferi içerisinde öğrenci, öğretmen ve yönetici bileşenlerinin hem kendileri ile hem de diğer bileşenler ile ilişkisi ve etkileşimi bulunmaktadır. Bu atmosfer ve iklimde, eğitim ve öğretimin ana bileşenleri olan öğretmenler, öğrenciler ve yöneticiler arasında sıcak bir ortam oluşur. Öğrenciler, öğretmenler ile birebir diyaloga girerler ve rol model olarak öğretmenlerini kabul edip davranışlarını benimserler.

Örgün eğitim kurumlarında öğrenciler günlerinin önemli bir bölümünü geçirirler. Bu süre içerisinde bir yandan yeni bilgileri öğrenip eğitilirken, diğer yandan da sosyalleşmekte ve kültür alışverişinde bulunmaktadır. Öğrencilerin bireysel ilgi ve yetenekleri örgün eğitim ve öğretim kurumlarında daha kolay ve erken keşfedilebilmektedir (Çiftçi 2015, 43).

Geleneksel öğretimde temel olarak öğretmen ve öğrenci arasında üst-ast ilişkisinin olduğu dikey iletişim kullanılmaktadır. Dışarıdan disipline edilme yöntemi ile yetiştirilmiş öğretmenin öğrencileride aynı metotlar ile eğitmeye, terbiye etmeye çalışması sınıf içerisinde dikey iletişimin oluşmasına neden olmaktadır. Öğretmen öğrenciyi yönlendirken, görev yaptırken, denetim ile birlikte sürekli otoriteyi vurgulamaktadır. Böyle bir tavır karşısında öğrenciler mümkün olduğunca otoriteyi memnun etmek ve onun verebileceği cezalardan kaçınabilmek için görevlerini yerine getirmektedirler. Bu da öğrencinin yapılan görevi sıkıcı, zevksiz, bir an önce kurtulması gereken bir öge olarak algılamasına sebep olmaktadır. Görevi yapma bir yaşam biçimi, zevkle yapılan bir uğraş, bir verimlilik olgusu olarak algılanmamaktadır. Böyle bir eğitimden geçen birey, hem okul yaşantısında hem de edindiği karakter nedeniyle gelecekteki yaşamı esnasında eğer bir otoritenin denetimi altındaysa ya da denetleyenin otoriter tavırları varsa ödev ve sorumluluklarını sadece otoriteyi ya da denetleyeni memnun etmek veya verilecek cezadan kaçınabilmek için yerne getirmektedir (Duruhan 2004:6)

Geleneksel öğretimin zayıf yönlerine bakıldığında şu hususlar dikkat çekmektedir. Geleneksel öğretim sadece bilgiyi aktarmaya ağırlık verir. Öğretici, sınıf içerisinde tek otorite olarak kabul edilir. Öğrenciler kendilerine aktarılmış hazır bilgiyi herhangi bir sorgulamaya tabi tutmadan olduğu gibi kabul eder. Yorum, kişisel görüş ve yaratıcı düşünceler öğretim yöntemleri içinde yer almaz. Öğrenciler arasında bulunan bireysel farklılıkları ve onların öğrenme ihtiyaçlarını dikkate almaz. Öğretim boyunca ders kitaplarına bağımlılık düzeyi çok yüksektir. Öğrencilerden araştırma yapmaları çok fazla stenmez, dolayısı ile öğrenciler bilgiye ulaşmak için herhangi bir çaba göstermezler. Sınıf içindeki etkileşim ve bilgi alışverişi çok sınırlı düzeyde kalmaktadır ve bu durum öğrencilerin sosyal yönlerinin gelişimini yavaşlatır. Öğrenciler çalışmak yerine ezber yapmaya yönlendirilir. Öğrenci aktarılan bilgiyi sorgulamadan, nedenini araştırmadan kabul eder. Öğrenci pasif halde olduğu için onun motivasyonunu sağlamak, derse ilgisini çekmek, uzun süreleler dikkatini toplamak zor olmaktadır (Gürses 2010).

Eğitime ilişkin sorunların cözümüne yönelik girişimler incelendiğinde, öğretmenlerin yetiştirilmesi, yeni ve modern okulların inşa edilmesi, öğrenim süresinin uzatılması, ikili öğretim ve gece öğretimi hususlarında yoğunlaşma göze çarpmaktadır. Tüm bu geleneksel politikalar eğitimin sorunlarını yeteri kadar çözmediğı gibi aksine gün geçtikçe var olan sorunlar artarak devam etmektedir (Kaya vd. 2004).

Ülkemizde merkezine öğretmenin konulduğu geleneksel öğretim yaygın şekilde uygulanmaktadır. Geleneksel öğretim anlayışı öğrencileri hazır a alıştırır ve ezberlemeye yöneltir. Ayrıca merak duygusunu azaltarak sorgulamayan, dolayısıyla üretmeyen bireylerin yetişmesine neden olur (Gürses 2010).

2.2 Uzaktan Eğitim

1892'ye kadar geleneksel basılı materyallerle sürdürülen eğitim literatürüne uzaktan eğitim kavramı, Penn State'in ABD Posta Hizmetini kullanan bir uzaktan eğitim programı önermesiyle girmiştir (Carnevale 2000).

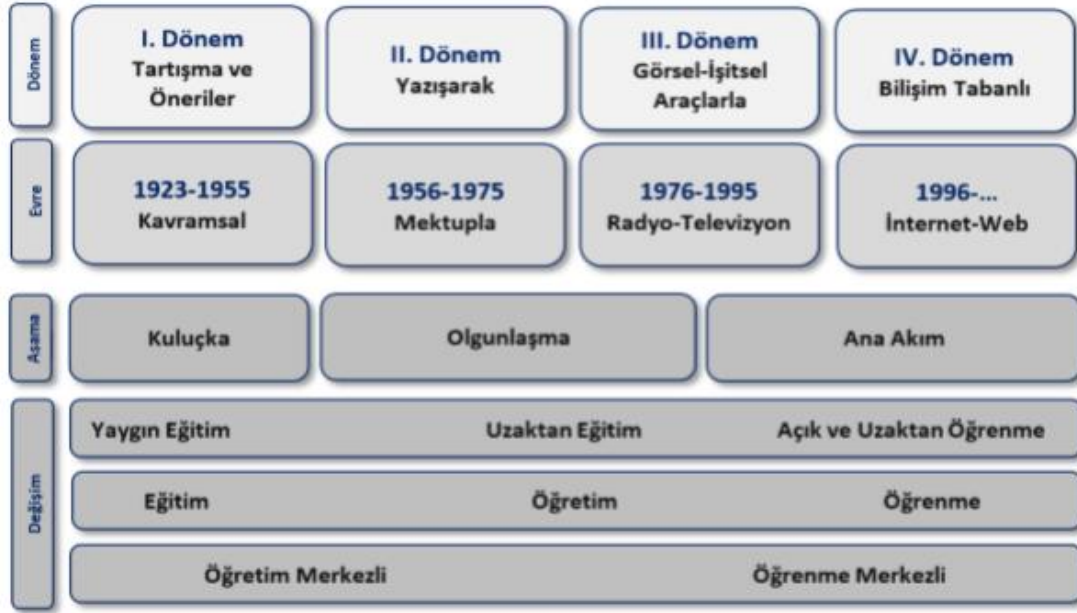
Tarihte ilk olarak Wisconsin Üniversitesi'nin 1892 yılı kataloğunda yer alan "uzaktan eğitim" terimi (Distance Education), yine ilk kez aynı üniversitede yönetici konumundaki William Lighty'nin 1906 yılında yazdığı bir yazıda kullanılmıştır. Bu terimin (Fernunterricht) Almanya'da 1960 ve 1970'li yıllarda eğitimci Otto Peters tarafından tanıtılmasından sonra Fransa'da uzaktan eğitim veren kurumlara Teleenseignement ismi verilmiştir (Kaya vd. 2004).

Sanayi devrimi ile bağlantılı olarak, özellikle ulaşım ve iletişimde teknolojinin gelişmesi olmadan uzaktan eğitim mümkün değildi. Uzaktan eğitim, öğretmenin ve öğrencinin ve öğrencinin öğrenme grubundan ayrılması ile karakterize edilir, geleneksel eğitimin kişilerarası yüz yüze iletişimi, teknolojinin aracılık ettiği kişisel olmayan bir iletişim modu ile değiştirilir. Bu eğitim şekli bugün yazışma okulları, açık üniversiteler ve geleneksel kolejlerin ve üniversitelerin uzak veya dış bölümleri tarafından sağlanmaktadır (Keegan 1996, 7-8).

Uzaktan eğitim kavramının dünyada kullanılmasından yaklaşık iki asır sonra Türkiye’de cumhuriyetin ilanından sonra kavramsal boyutta tartışılmaya başlanmıştır. Uzaktan eğitime ilişkin ilk uygulama için yirminci yüzyılın ikinci yarısına kadar beklemek gerekmiştir.

1950 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi bünyesinde Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tarafından yapılan çalışmalar ve 1960 yılından itibaren orta dereceli meslek okulu mezunlarına üniversite imkanı için mektup ile öğretim yöntemi ülkemizdeki uzaktan eğitim uygulamalarına verilecek ilk örneklerdir. Anadolu Üniversitesinin bünyesindeki Açık Öğretim Fakültesinin Televizyon Okulu ve radyoda dersleri istekli olan tüm bireylere eğitim imkanı sağlamıştır. Türkiye’de internete temelli uzaktan eğitim uygulamaları ise 1996 yılından itibaren Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Enformatik Enstitüsünün öncülüğü ile başlamıştır (Can 2005).

Türkiye özelinde uzaktan eğitimin gelişimini dört döneme ayırmak mümkündür. Kavramsal tartışmaların yaşandığı ilk Tartışmalar ve Öneriler döneminin ardından mektup ile uzaktan eğitim uygulamasının başlamasıyla Yazışarak dönemi başlamıştır. Radyo ve televizyonun önce yaşantımıza sonra da uzaktan eğitim aracı olarak kullanılmaya başlamasını müteakip üçüncü dönem olan Görsel-İşitsel Araçlarla dönemi başlamıştır. 1990’lı yıllarda internetin ülkemizde kullanımının başlanması ve yaygınlaşması ile uzaktan eğitimin bilgisayarlar aracılığı ile sunulmaya başladığı görülmektedir. Günümüzde halen Bilişim Tabanlı ismi verilen dönemde bulunmaktayız. Uzaktan eğitimin Türkiye’deki gelişiminin dönemleri ve dönemdeki değişimler aşağıdaki Şekil 1’de özetlenmektedir (Bozkurt 2017, 88).



Şekil 1.Uzaktan Eğitimin Türkiye Bağlamında Dönem Ve Evreleri

Kaynak: Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Dünü, Bugünü ve Yarını, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 2, 88

Carliner (1999) uzaktan öğretimi bilgisayarda sunulan eğitim materyali olarak tanımlamaktadır. Yenal (2009) ise uzaktan eğitimin tanımını, farklı coğrafyalarda bulunan öğrenci, öğretmen ve öğretim materyalleri gibi unsurların iletişim teknolojileri kullanılarak bir araya getirilmesi ile uygulanan eğitim şekli olarak yapmaktadır. Moore (1990) tarafından yapılan tanımda ise uzaktan eğitim, öğretmenlerin öğrenenlere farklı mekânda ve/veya zamanda basılı veya teknoloji aracılığıyla öğretim düzenlenmesidir.

Bir diğer tanımda ise; uzaktan eğitim genel olarak teknolojik cihazlarla medya veya internet aracılığıyla öğrenmeyi etkinleştirme veya internet üzerinden içerik öğrenme ve deneyimlerden öğrenmedir (Yıldız 2016, 6). Geleneksel eğitim ile uzaktan eğitim sistemleri arasında bulunan temel farklılık öğretmen ve öğrencinin aynı zaman ve mekanda bir arada bulunma mecburiyetinin olmamasıdır. Bu durumda uzaktan eğitim sistemi, öğretmen ve öğrencinin farklı mekanlarda ve farklı zamanlarda öğretme-öğrenme faaliyetini iletişim teknolojileri ya da postayla gerçekleştirdiği eğitim sistemi olmaktadır (İşman 2011).

Bernard vd. (2004) tarafından yapılan uzaktan eğitim tanımı ise, “planlanan öğrenme etkinlikleri sırasında öğrenen ve öğretmenin yarı-kalıcı ayrıldığı (yer ve / veya zaman), bir eğitim kurumu tarafından öğrenme materyallerinin planlanarak hazırlandığı, öğrenci destek hizmetlerinin verildiği ve kursun tamamlanmasının tanındığı ve öğrenciler ile öğretmenler ve diğer öğrenciler arasında diyalog ve etkileşimi kolaylaştırmak için iki yönlü iletişimin sağlandığı eğitimdir” şeklinde olmaktadır.

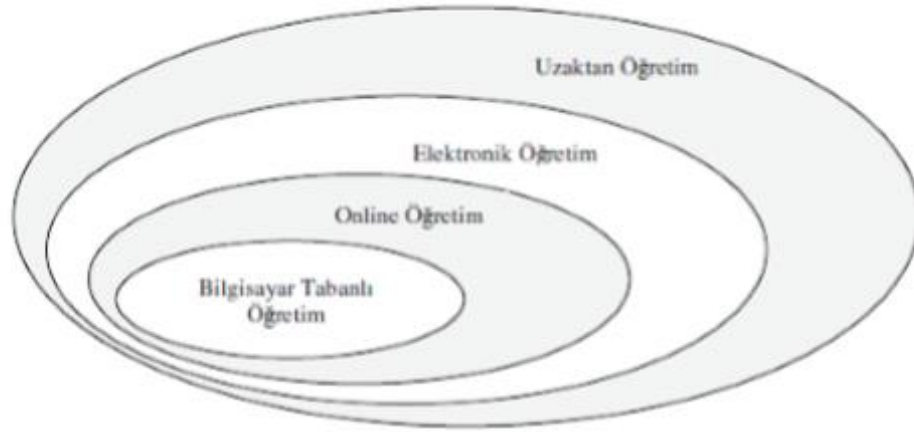
Bir başka tanımda ise uzaktan eğitim, geleneksel öğretim yöntemleri sınırlılıklarına bağlı olarak sınıftaki etkinliklerde uygulanma imkanının bulunmaması halinde, Eğitim etkinliklerinin öğretene ve öğrenen arasında iletişimi ve etkileşimi sağlamak için özel bir şekilde hazırlandığı, öğretim üniteleri ve farklı ortamların kullanıldığı belirli bir merkezden öğretme yöntemi olarak ifade edilmektedir (Kaya vd. 2004, 166).

Uzaktan öğrenmenin temel hipotezlerini aşağıdaki şekilde ifade etmek mümkündür: (Yurdakul 2015, 276):

1. Örgütlenmiş öğrenme, herhangi bir öğretici olmadan da gerçekleşebilir.
2. İçsel güdülenme, öğrenmenin temel koşullardan birisidir.
3. Konuların, öğrencilerin mevcut bilişsel yapılarına uygun hale getirilmesi öğrenmeyi desteklemektedir.
4. Çalışma esnasındaki tutum ve davranış ile insan ilişkilerindeki içtenlik, duygusal katılımı destekler. Çalışmalara duygusal katılım, hedefe ulaşma ve derin öğrenme konusunda yardımcı olur.
5. Öğreticiler, danışmanlar ve destekleyici örgütle kurulan dostluk ilişkisi hisleri, genelde çalışmadan alınan keyifi ve çalışma güdüsünü desteklemekte güçlendirmektedir. Zihinsel keyif; derin öğrenmeye, problem-çözmeye dayalı çalışma süreçlerinin kullanılmasına ve çalışma hedeflerine ulaşılmasına yardımcı eder.

6. Katılım; çalışmanın hedeflerine ilişkin sorumluluk üstlenmek, öğrenme için kişisel kararlarla özendirilmiş çalışma planları kullanmak ve hedefleri daima dikkate almakla gerçekleşir.
7. Öğrenme, genellikle çalışma esnasında diğerlerinde merak uyandıran yardımcı iletişim ile desteklenmektedir.

Uzaktan eğitimi çeşitli yöntemler ile gerçekleştirmek mümkündür. Bu eğitim çeşidinin amacı temel anlamda zaman ve mekan kavramını ortadan kaldırarak eğitim etkinliklerini belli bir noktadan eğitimi talep eden bireylere ulaştırmaktır. Uzaktan eğitim yöntemlerinin yer aldığı Şekil 2'ye göre en geniş halka uzaktan eğitim olmakta ve bu yöntemin alt başlıkları sırasıyla elektronik öğretim, online öğretim ve bilgisayar tabanlı öğretimdir.



Şekil 2. Uzaktan Eğitim Yöntemleri

Kaynak: Urdan, T. A. ve Weggen, C.C. (2000). Corporate E-learning: Exploring a New Frontier, *WR Hambrecht & Co./Equity Research*. March, 9

Uzaktan eğitim-öğretimin sınırlılıklarında şu hususlar ön plana çıkmaktadır. Bu öğretim yönteminde öğrencilerin sosyalleşmesi engellenmektedir ve yöntem bağımsız çalışma, yardımsız çalışma veya kendi başına öğrenme alışkanlığı olmayan öğrenciler için uygun değildir. Öğrenciler pasif durumdadır. Uygulama ve deney gerektiren dersler (biyoloji, kimya, fizik, bilgisayar vb.) için yeteri kadar elverişli değildir ve bu alanlarda eğitim ve öğretimin verimini düşürmektedir. Sadece okuma ve/veya izleme

faaliyetlerine dayalı olmasından ve ödev yapmaya elverişli olmamasından dolayı öğrencilerin imlâ kuralları, noktalama işaretleri gibi dilbilgisi yeteneği gelişmemektedir. Bu eksiklik ileride iş yaşantılarında öğrencilere problemler oluşturabilmektedir. Çalışan öğrenciler için derslerin takibine zaman ayırmak zorlaşmaktadır ve bu öğrencilerin dinlenme zamanını almaktadır. Bilgisayar, internet, mobil telefon gibi kitle iletişim araç ve teknolojilerine bağımlılık yaratabilir. Eğitim ve öğretimin ilk kademeleri (ilkokul ve ortaokul) için asıl olan okuldur yani örgün eğitimidir. Bu düzeylerde uzaktan eğitim-öğretim öğrencilerin zihinsel ve ruhsal gelişimi için uygun olmamaktadır. Yabancı dil öğretimi için yeteri kadar elverişli değildir. Örgün eğitim-öğretimde bulunan yüz yüze eğitim iletişiminin sağlanması zor olmaktadır. Sosyal beceri ve tutumlara ilişkin davranış kazanımı zorlaşmaktadır (Çiftçi 2015, 44).



Şekil 3. Uzaktan Eğitim Tanımının Bileşenleri

Kaynak: Simonson, Michael, Sharon Smaldino, Michael Albright and Susan Zvacek. (2009). *Teaching and Learning at a Distance Foundations of Distance Education* (4th edition). Pearson College Division, Boston, 32

Yapılan farklı tanımlara göre uzaktan eğitim teriminin tanımını dört temel bileşen oluşturmaktadır (Bkz. Şekil 3). Bunlardan birincisi uzaktan eğitimin kurum bazlı olmasıdır. Bu özelliği uzaktan eğitimi kişisel çalışmadan ayırt eder. İkinci bileşen ise öğretmen ve öğrencinin birbirinden ayrı olmasıdır. Bu bileşen aslında uzaktan eğitim

için yapılan tüm tanımlamaların temelini oluşturmaktadır. Üçüncü bileşen ise öğretmen ve öğrenci ve/veya öğrenciler arasında interaktif iletişim olmasıdır. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak bu iletişimin şekli ve formatı değişim göstermektedir. Son bileşen ise uzaktan eğitimin içerdiği öğrenim deneyimleridir.

Lawhead vd. (1997)'de uzaktan eğitimin temel bileşenlerini ifade ederken yukarıda verilen dört öğeye ek olarak öğrencinin kendi öğrenim sürecinden sorumlu olmasını belirtmektedir (Lawhead vd. 1997, 28).

Uzaktan eğitim kavramı aslında tam manasıyla aynı anlama gelmese de farklı kavramları bünyesinde barındırmaktadır. Bu kapsamda uzaktan eğitimin içerdiği terimlere örnek olarak mektupla eğitim, evde çalışma, dış çalışma, uzaktan öğretim ve uzaktan öğretme, uzaktan öğrenim ya da uzakta öğrenme terimleri verilebilir (Kaya vd. 2004).

Hartley (2000) araştırmasında, uzaktan öğrenmenin kurumsal olarak benimsenmesi için ikna edici argümanları günün 24 saati ulaşılabilmesi, yeni teknolojilerle ilgilenen şirketler ve bireyler için ilgi çekici olması, ilgi düzeyinin yüksek olması, verimli olması, tek seçenek olması, acil destek verebilmesi, anında geri bildirim verilebilmesi ve düşük maliyetli olması olarak sıralamaktadır.

2.2.1 Uzaktan Eğitim İhtiyacının Nedenleri

Toplumsal yapıda ve yaşantılarda meydana gelen değişimler eğitim üzerinde etkili olmaktadır ve eğitim yaklaşımlarını, amaç, içerik ve süreçler bağlamında bu değişimlere paralel olarak yeniden yapılandırılması söz konusudur (Özdemir 2011, 90). Eğitim sosyal yapının temel kurumlarından ve dolayısıyla sosyal yapının başka bir parçasında meydana gelen değişimlerin eğitimi etkilememe gibi bir olasılık bulunmamaktadır.

Yirminci yüzyılın son çeyreğinden bu yana dünyada yaşanan nüfus artışına bağlı olarak kentselleşme oranı da hızla yükselmektedir. Kentselleşme oranının yükselmesi ile sosyal yapıda çeşitli değişimler kaçınılmaz olmaktadır. Kent yaşamı içerisinde bireylere

ağır sorumluluklar yüklenmekte ve farklı rolleri üstlenmesi beklenmektedir. Sosyal sınıflar arasındaki gelir adaletsizliğinin artması bireylerin hayata tutunabilmek için niteliğini artırma ihtiya ını da körüklemektedir. Bir yandan hayatını devam ettirebilmek için çalışmak zorunda kalmakta diğre taraftan da kendini geliştirmek için eğitim talep etmektedir. Uzaktan eğitim yöntemi bu noktada devreye girmekte ve bireylerin eğitim taleplerine cevap vermeye çalışmaktadır.

Özellikle 1980’li yıllardan sonra, bilgisayar ve bilgi teknolojisi araçları üretimlerinin artması, bu ara aların boyut olarak küçülerek taşınabilirliğinin mümkün olması, düşük maliyete üretiminin yapılabilmesini takiben fiyatlarının ucuzlaması ve dünya genelinde yaygın olarak kullanılır duruma gelmesi, bilgi teknolojisi araçlarının öğrenme-öğretme süreçlerinde de kullanılması gerekli kılmıştır. Milenyum  ağı ile birlikte internetin sosyo-ekonomik düzeyi ne olursa olsun tüm ailelerin evlerine girmesi, bilgiyi öğrenmenin ve paylaşmanın sadece okulla sınırlı olmadığını ortaya çıkarmıştır. Bu gelişmeye bağlı olarak eğitim kurumları ve öğretmenlerin bilgi çağının gerektirdiği nitelikler yönünden kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Bilgi  ağında meydana gelen değişimler, küreselleşmeye bağlı ortaya çıkan yeni paradigmalar eğitim sistemlerinde, yaklaşımlarında ve süreçlerinde ka ınılımsı imkansız bir değişimin yapılmasını zorunlu kılmıştır ( zdemir 2011, 92).

şen vd. (2010) uzaktan eğitime ihtiyaç duyulmasının en önemli nedenlerini eğitim hizmetini daha geniş kitleye sunmak, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak, farklı mekânlarda bulunan uzmanlardan faydalanmak, farklı sebepler ile okula gelemeyen öğrencilerin eğitim ihtiya ını karşılamak ve bireylere istediği hızda ve yöntem ile öğrenme olanağı sağlayarak geleneksel öğretimin sınırlılıklarını gidermek olarak sıralamaktadır.

Urdan ve Weggen (2000), kalabalık sınıfların ve öğretmenleri yetersiz olan okulların ve bireysel ilgiden ve yardımdan yoksun öğrencilerin uzaktan eğitimin nedenlerinden olduğunu belirtmektedir. Ayrıca geleneksel öğrenme ve öğretme süreçlerinin yaygın olarak kullanılmasına rağmen farklı eğitim taleplerinin

karşılanmaması da uzaktan eğitim metodunun kullanılmasına sebep olmuştur. Yine son çeyrek yüzyılda kentselleşmeye bağlı olarak sosyal yapıda meydana gelen değişimler nedeniyle oluşan sosyal talepler, bireysel gereksinimler, sosyal adaletsizlik, öğrenimle beraber bir işte çalışıyor olmanın sorun teşkil etmemesi, iş dünyasında oluşan çetin rekabet nedeniyle şirketlerin eğitim maliyetlerini kısıması ve fırsat eşitliği yönünden dengesiz dağılım bu eğitim türünü teşvik etmektedir.

Teknolojik gelişmeye bağlı olarak mevcut bilgilerin hızla eskimekte ve eğitimli işgücü açığı öğrenmeyi teşvik etmektedir. Küreselleşmeye bağlı olarak şirketlerin dünyanın farklı bölgelerinde çalışanı bulmakta ve bu bölgelerdeki personele yeni yöntemler ile eğitim vermek istemektedir. Her geçen yıl daha fazla sayıda yetişkin “öğrencilik” istemektedir ve öğrenim bazı zamanlarda yapılan bir aktiviteden ziyade sürekli yapılan bir eylem olmuştur. İnternetin yaygınlaşması ve bilgi aktarma yönünden elverişli bir araç olması ve gereken bilgiye zamanında ulaşabilmenin öneminin artmasına bağlı olarak uzaktan eğitim talepleri artmaktadır. Son olarak da uzaktan eğitimde ulaşım için zaman kaybının olmaması, zaman ve mekan sınırlamasının olmaması, öğrencinin öğrenme hızına uygun program düzenlenebilmesi ve utangaç, konuşma güçlüğü gibi farklı kişisel özellikleri bulunan bireylerde verimliliğin artması ve öğrenim maliyetlerinin düşük seviyelerde olması uzaktan eğitimin yaygınlaşmasını hızlandırmaktadır (Urdan ve Weggen 2000, 17).

Uzaktan eğitim veren üniversitelerin hizmete girmesi için çok sayıda sebep bulunabilir. Bunlardan bazıları şunlardır (Holmberg 1986):

- ✓ Birçok ülkede genel olarak üniversite eğitimini yaygınlaştırmak
- ✓ Meslek sahibi çalışan yetişkinlerin ve aile sorumluluğu almış ebebeynlerin potansiyel part-time üniversite öğrenciliği için büyük bir grup oluşturduğuna dair bir farkındalık
- ✓ Yetişkinler için eğitim olanakları sunarak hem bireylere hem de topluma hizmet etme isteği, özellikle dezavantajlı kişiler için.
- ✓ İleri düzeyde eğitim gerektiren birçok meslek için bulunan ihtiyaç

- ✓ Eğitim alanındaki inovasyonu destekleme isteği
- ✓ Aracılı öğretim yoluyla eğitim kaynaklarının ekonomik bir şekilde kullanılabileceğine olan inanç

2.2.2 Uzaktan Eğitim İhtiyacını Doğuran Sosyal Şartlar

Eğitim hizmeti kurumsal olarak okul denilen binanın çatısı altında sınıflarda bir öğreticinin öğrencilerle yüzyüze iletişim ile sunulmaya başlandı. Öğretimin bu ortamda en uygun şekilde gerçekleşebileceğine inanılıyordu. Ayrıca sosyolojik şartlar da bu eğitim biçimine imkan tanıyordu. Ancak sanayinin gelişimi ve ona bağlı olarak kentselleşmenin artması bireylerin çalışma zorunluluklarını artırmış özellikle de modern toplumlarda kadının işgücüne katılması sonucunu doğurmuştur. Bu durum kadının eğitilmesinin önemini ortaya koymaktadır.

Küreselleşme ile birlikte sınırlar ortadan kalkmış ve bilgi, sermaye ve teknolojiye ulaşımın bugüne kadar olduğundan daha kolay olduğu ve yoğun şekilde yaşandığı yeni bir toplum yapısının oluşmaktadır. Bu toplumsal dönüşümün temelini bilgi ve bilgiyi kullanabilme yeteneği oluşturmaktadır ve ortaya çıkan bu ihtiyacı karşılamayan ve yeteneklerini geliştirmeyen toplumlar yeni küresel sistemin dışına itilmektedir. Yoğun bir bilgi birikimi, bilgi çeşitliliği ve hayatın her alanında gözlemlenen bilgi hareketliliğinin yer aldığı dinamik yapı, toplumların istekli ya da zorunlu olarak dönüşmeye zorlamış ve küresel bazda bilgi toplumu dönüşümü sağlanmıştır (Aydın ve Çam 2016, 225).

Teknolojik alanda yaşanan gelişmeler ile insan hayatının kolaylaşacağı ve daha fazla boş zamanı ortaya çıkacağı beklenmekteydi. Bu boş zamanlarda insanlar eğlenmeye, dinlenmeye, öğrenmeye vakit ayırabileceklerdi. Ancak beklenen durum gerçekleşmedi. Sanayileşmenin artması ile kentselleşme de hızla artmaya başladı. İnsanlar geçinebilmek, karınlarını doyurabilmek ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek için daha fazla çalışmak zorunda kaldılar. İnsanlar üzerindeki sorumluluklar arttı

Kadınların işgücüne katılmaya başlaması üretim sürecine dahil olması aile yapılarını, evebeynlerin aile içindeki rollerini de değiştirmeye başladı. Önceden işe

giden para kazanan ev dışında yapılması gerekenleri yapıp halleden baba figürü ile, evin tüm işlerini yüklenen, genelde çocukların büyütülmesinden sorumlu olan anne figürü aile içerisinde baskın olarak yer alırken, annenin iş hayatında yer alması, para kazanmaya başlaması ile birlikte hem ev içerisindeki hem de evin dışındaki işler ve sorumluluklar ebebeynler tarafından paylaşılmaya başlandı.

Tüm toplumlarda çok yönlü ve çok boyutlu rolü bulunan kadının iş imkanlarının artırılması ve düzeltilmesine yönelik düzenleme ve politikaların başarısı için aynı zamanda aile içi rol ve ilişkilerin yeniden tanımlanması, gerek kadın gerekse erkeğin eğitiminde ve sosyalleşmesinde köklü değişikliklere gidilmesi gerekmektedir. Bu sayede eğitimin kalitesini artırmak mümkün olacaktır (Özden 1990, 19).

Kadının eğitimi konusu, tüm zamanlarda sürekli tartışılmış, çeşitli öneriler getirilmiş ve girişimlerde bulunulmuş olmasına rağmen, sorunlar yumağı hala güncelliğini korumaktadır. Bunun temel nedeni olarak, konunun insani yönden değil daha çok cinsiyet yönünden bakılması olduğu söylenebilir (Seven ve Engin 2007, 177).

Hızlı şehirleşme kadın nüfusunda eğitimden yararlanma isteğini ve okullaşma oranlarını artırmıştır. Ancak, kırsal kesimlerde kadının halen tarımsal işgücü olarak görülmesi, ev işlerinin temel yardımcısı olarak görülmeleri ve kız çocuklarının erken evlendirilmelerinden dolayı eğitim olanaklarından yeterince yararlanamamalarına neden olmaktadır (Gelişli 2004).

UNİCEF tarafından hazırlanan raporda, Türkiye'deki kız çocuklarının eğitiminin önündeki engeller şu şekilde sıralanmıştır; okul ve derslikle ilgili fiziksel yetersizlik; okulların genellikle yerleşim birimlerinden uzak yerlerde olması; ailelerin, çocuklarını fiziksel koşulları elverişsiz okullara göndermek istememeleri; ailelerin içinde bulunduğu ekonomik zorluklar; yetişkin erkeklerin ve erkek çocukların kadınlara ve kız çocuklarına göre önde tutan geleneksel önyargılar; çocukların evde çalıştırılarak aile gelirine katkı sağlaması isteği; kızların erken de olsa evlenmesinin eğitiminden daha önemli sayılması; kırsal bölgelerde kadın rol modellerinin olmaması; orta öğrenim imkânlarının sınırlı olması nedeniyle ilköğretime olan ilginin azalması (UNICEF 2010).

Türkiye’de kadınların maruz kaldıkları toplumsal cinsiyet eşitsizliğini etkileyen en önemli faktörlerden biri eğitimidir. Ülkemizde genel olarak eğitimde toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesine yönelik ilgili kurum ve kuruluşlar sayıca artmış, kadınların okullaşma oranı özellikle ilkokul düzeyinde erkeklerle eşitlenmiştir. Ancak, değişen toplumsal yapı, kadının statüsünün hayatın farklı alanlarında da gelişmesi yönünde beklentileri beraberinde getirmektedir (Karal ve Aydemir 2012, 11).

Türkiye’de, okumaz-yazmazlık hem toplumun genelinde ama özellikle de kadınlar için hala büyük bir sorun olarak devam etmektedir. Ülkemizin Pekin taahhütleri arasında da bulunan, 2000 yılına kadar kadın okuryazarlığını %100’e ulaştırma hedefi hâlâ gerçekleşmemiştir. TÜİK’in hesaplamalarına göre 2000 yılında yetişkin erkek nüfusu için %94,5 olan okuryazarlık oranı 2006’da yüzde 96, 2015’de ise yüzde 98,2 olarak gerçekleşirken ve kadınlarda bu oran 2000 yılında yüzde 78,3, 2006’da yüzde 80,4 ve 2015’de ise yüzde 91 olmuştur. Bu hesaplama göre, okuma-yazma bilmeyen kadın nüfus oranı erkeklerden yaklaşık 5 kat fazladır (TÜİK 2015).

UNESCO Küresel İzleme Raporu 2017/Ağustos verilerine göre Türkiye’de 15-24 yaş grubundaki toplam 66 bin okuryazar olmayan kişinin yüzde 81’ini ve 15 yaş üstündeki okuryazar olmayan toplam 2.618.000 kişinin de yüzde %85’ini kadınlar oluşturmaktadır (UNESCO 2017).

Yeni teknolojilerin ortaya çıkması ve yayılması süreci; çalışma yaşamında kullanılması, ev işlerine ayrılan zamanı azaltarak kadının iş gücüne katılım oranını arttırıcı etkiye bulunmakta, boş zaman kullanımı, yeni teknoloji ürünlerinin standartlarının belirlenmesi gibi pek çok alanda yeni oluşumları da gündeme taşımaktadır. Özellikle küreselleşmeye bağlı olarak bilgi teknolojilerinin yaygınlaşması “teknoloji ve kadın” çalışmalarının da pozitif ayrımcılık kapsamında, bilgi ve iletişim teknolojilerinin geliştirilmesi ile ilgili alanlarda yoğunlaştığı görülmektedir. Bilgi teknolojilerinin kullanım alanları, kadının toplumsal ve ekonomik hayata katılımı ile ilgili olarak yapılan çalışmalar, kadınların bilgi toplumuna ulaşmasında önemli bir adım olduğunu göstermektedir (Demir 2015).

Açık liselerde ve uzaktan eğitimle dışarıdan okumaya teşvik edilen kız çocukları arasında, erken okul terkinde Türkiye Avrupa ülkeleri arasında birinci sırada yer almaktadır. (Tor ve Ağlı 2016, 72)

Kadının eğitim fırsatı bulması konusunda uzaktan eğitim iyi bir model olarak ortaya çıkmaktadır. Çünkü uzaktan eğitimde mekan ve zaman sınırlaması olmamaktadır. Eğitim almak isteyen kadın hayata dair sorumluluklarını yerine getirdikten sonra kendisine uygun zaman ve ortamda bu isteğini gerçekleştirebilir. Uzaktan eğitimin uygun modeller ile yaygınlaştırılması kadınların eğitim seviyesinin yükseltilmesine katkı sağlayacak ve bireyler arasındaki eşitsizlikler de azaltılacaktır. Aile içerisinde genelde çocuğa ilk eğitim verenin anne olduğu düşünüldüğünde kadının eğitim seviyesinin artması daha sağlıklı ve bilinçli çocukların yetiştirilmesine de vesile olacaktır.

2.2.3 Uzaktan Eğitimin Özellikleri

Uzaktan eğitim, gelişen teknolojiyi pragmatist yaklaşımla kullanarak öğrenci, öğretmen ve öğrenim kaynakları arasındaki sınırlılıkları ortadan kaldırmaya çalışan disiplinler arası bir kavramdır. Bu kavramın gelişme evreleri araştırıldığında her evrede o dönem yaygın durumdaki bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğrenme-öğretim sürecinde kullanılmış olduğu gözükmemektedir. Hatta kullanılan bu teknolojiler uzaktan eğitimin dönem ve evrelerini belirlemektedir. Buna ek olarak uzaktan eğitimin gelişim evresinde öğrenme, açıklık, esneklik gibi kavramların ön plana çıktığı dikkat çekmektedir (Bozkurt 2017, 87).

Uzaktan eğitimin temel amaçları, daha geniş bir kitleye eğitim hizmeti sunmak, fiziksel uzaklıklığı öğretim sürecinden kaldırmak, öğretim hizmetinin maliyetini düşürmek, hedef kitleye erişimi hızlandırmak, öğretim ve öğrenme süreçlerini çabuklaştırmak, geleneksel sınıf ortamının getirebileceği psikolojik baskıları elimine etmek, öğrenme süreci içerisinde öğrenciyi merkeze yerleştirerek daha aktif yapmak, öğretim materyallerinin öğrencilere ulaşmasını hızlandırmak olarak sıralanabilir (Yenal 2009, 25).

Uzaktan eğitimin temel özelliklerinin başında öğrencilerin farklı zeka ve öğrenme düzeylerine göre değil grubun genel seviyesine göre düzenlenmiş olması gelmektedir. Öğrenciler bilgi seviyelerine, öğrenme yeteneklerine ve algılama hızlarına göre dersleri takip edebilirler. Bu şekilde kendilerine uygun bir anda eğitimi alma fırsatı sağlanmaktadır. Öğrenciler, öğretmen etkisinden uzak eğitimi kendi istekleri ile alırlar. Öğretmenlerle öğrenciler eğitim faaliyetinde farklı mekanlarda bulunmaktadır ve aralarındaki iletişim bilgisayar, televizyon, radyo, telefon ve video gibi iletişim teknolojileri ile sağlanmaktadır. Öğrenci performansları bilgisayar tarafından otomatik olarak değerlendirilmektedir (Çetiner vd. 1999).

Geleneksel öğretimde öğretmen belli bir zaman ve mekâna bağlı olarak bilgileri öğrenciye yüz yüze aktarmaktadır. İnternet desteği ile verilen öğretimde ise öğretmen ve öğrenci arasına bir faktör daha girmektedir, teknolojik hizmet faktörü. Bu faktör öğretmen tarafından anlatılan bilgilerin internet ortamına aktarılmasında ve öğrencilerin kullanımına sunulmasında gerekli teknolojik altyapıları içerir. Teknolojik hizmet faktörü tek bir özne veya nesne ile tanımlanamamakla birlikte, eğitim materyallerinin internet ortamına aktarılmasını sağlayan, oradan da öğrencilere veya alıcılara ulaştıran iletişim kanallarından oluşmaktadır (Gürol ve Sevindik 2004:2, Aktaran: Çakmak 2013)

Dünyada yaygın olarak kullanılan ve uzaktan eğitim yöntemlerini de içine alan e-öğrenme modelleri aşağıda yer almaktadır:

- ✓ Televizyon / Uydu / Açık Öğretim.
- ✓ Video Konferans,.
- ✓ Asenkron Öğrenim.
- ✓ WEB veya CD-ROM.
- ✓ Bilgisayar tabanlı, İnternet, Canlı sanal sınıf,
- ✓ Canlı ses, uygulama paylaşımı ve video,
- ✓ Karışık Modeller olarak sayılabilir (Balaban 2012).

Yukarıda özellikleri sayılan uzaktan eğitim/öğretim yönteminin başarılı olabilmesi için yöntemin tüm paydaşlarının yarar sağlayabileceği bir sistemin kurulması

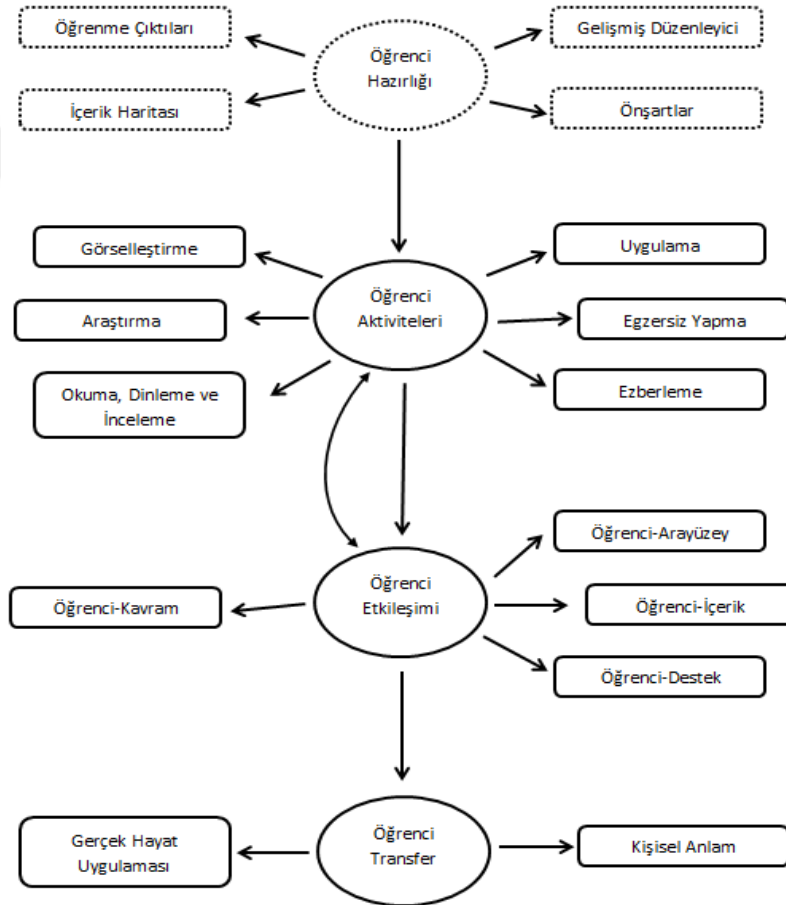
gerekmektedir. Böyle bir sistemi kurabilmek için de öncelikle uzaktan öğretim sistemin bileşenlerinin belirlenmesidir. Balaban (2012)'a göre uzaktan eğitim bütüncül yaklaşımla oluşturulması gereken bir sistemdir ve bu sistemin bileşenleri yazılım teknolojileri, öğrenme ve içerik yönetim sistemi, sanal sınıf sistemi, öğrenciler ve öğretmenler, donanım ve network altyapısı, sınav ölçme ve değerlendirme bölümüdür.

Uzaktan eğitimin geleneksel eğitim veren okulların kurumsal yapıları ve işleyişleri haricinde kullanılmasından sonra potansiyeli ortaya çıkmış ve farklı ve yenilikçi bir eğitim yaklaşımı olduğu anlaşılmıştır. Uzaktan eğitimin yenilikçi bir yaklaşımdır çünkü öğrenmenin bir öğretmen olmadan da gerçekleşmesi mümkündür ve öğrenciye verilecek destek geleneksel başlangıç yeterliliklerine değil bilgi düzeyine uyarlanabilecektir. Ayrıca hem öğrenme materyallerinin sunumu hem de iletişimi sağlayan kitle iletişim araçları tutarlı bir şekilde kullanılmaktadır. Öğrencilere yönelik etkinliklerin sağlanması için kullanılan yöntem, sunum ve iletişim yapısı ve biçimi öğrencilerin hayat koşullarına uyarlanabilmektedir. Hem bireysel eğitim hem de kitlesel eğitimin sağlanmasının olanaklı olabilmesi için özgün bir düzenlemedir. Uzaktan eğitim, geleneksel öğretimde karşımıza çıkan coğrafi kısıtlama, okul ya da üniversite dönemleri ve öncesinden belirlenen tarihlere bağlı olma benzeri düzenlemelerden ve yönetsel kısıtlamalardan kurtulmayı sağlamaktadır. Uzaktan eğitim hem ekonomik olmasından dolayı olanaklar sunmakta hem de öğretim yöntemleri ve düzenlemeleri çalışanlara ve çalışmayanlara yeni iş imkanları vermektedir (Kaya vd. 2004, 167).

Bu öğretim sisteminin başarılı olabilmesi, genel anlamda bileşenlerin içeriklerine ve bu bileşenlerin birbirleri ile ilişkisine ve uyumuna bağlıdır. Uzaktan eğitimin özellikleri ve bileşenleri dikkate alınarak daha etkin bir eğitim modeli ortaya koyabilmek mümkün olacaktır. Ally (2008, 38-40) tarafından öne sürülen etkili online eğitim modelinin bileşenleri Şekil 4'de yer almaktadır:

Şekil 4'teki ilk bileşen öğrenci hazırlığı olmaktadır. Çeşitli ön öğrenme etkinlikleri, öğrencileri dersin ayrıntılarına hazırlayabilir ve uzaktan dersi öğrenmek için onları birleştirip motive edebilir. Mevcut bilişsel yapıyı oluşturmak, uzaktan eğitim ile

alınacak dersin ayrıntılarını birleştirmek ve dersin detaylarını öğrenmelerine yardımcı olmak için öğrencilerin mevcut yapılarını harekete geçirmek için bir kavram haritası verilmiştir. Öğrencilere, dersin öğrenme çıktıları hakkında bilgi verilmelidir. Bu şekilde onlardan ne beklendiğini bilirler ve ders sonuçlarını ne zaman elde ettiklerini ölçebilirler. Bir yapı oluşturmak, uzaktan derstlerdeki ayrıntıları düzenlemek ya da öğrenenlerin bilmesi gerekenler arasında köprü kurması için bir düzenleyici bir mekanizm olmalıdır. Öğrencilere, ders için hazır olup olmadıklarını kontrol edebilmeleri için ön koşulların söylenmesi gerekir. Öğrencilere önkoşulların sağlanması, materyalleri öğrenmelerine yardımcı olmak için gerekli bilişsel yapıyı da etkinleştirir Ally (2008, 38-40).



Şekil 4. Etkili Online Eğitimin Bileşenleri

Kaynak: Ally, Mohamed (2008). *The Theory And Practice Of Online Learning*, Anderson, T. (Ed.) (2008). *Foundations Of Educational Theory For Online Learning*, Athabasca University, Canada, 37

Uzaktan eğitim öğrencinin dersin öğrenme sonucunu elde etmesine ve bireysel gereksinimlerini karşılamalarına yardımcı olmak için metin materyallerini okumak, ses materyallerini dinlemek ve görsel veya video materyallerini izlemek gibi etkinlikleri içermelidir. Öğrenciler internette araştırma yapabilir veya daha fazla bilgi edinmek için çevrimiçi bilgi ve kütüphanelere bağlanabilir. Materyallerin uygunluğunu belirlemek için uygun uygulama alıştırmaları online ders boyunca yerleştirilmelidir. Gerektiğinde öğrenme yöntemini ayarlayabilmeleri için öğrencilerin nasıl performans gösterdiklerini izlemelerine izin vermek için geri bildirim ile uygulama etkinlikleri dahil edilmelidir. Öğrencilere, öğrendiklerini gerçek hayattaki uygulamalara aktarmaları için fırsatlar sağlanmalı, böylece yaratıcı olmaları ve uzaktan eğitim dersinde sunulanların ötesine geçmeleri sağlanacaktır (Ally 2008, 38-40).

Öğrenciler öğrenme aktivitelerini tamamladıklarında, çeşitli etkileşimlerle ilgilenirler. Çevrimiçi materyallere erişmek için öğrencilerin arayüzle etkileşime girmeleri gerekir. Arayüz, öğrencileri aşırı yüklememelidir ve öğrencilerin bilgileri algılamasını, duysal depoya transfer edilmesini ve daha sonra işlem için kısa süreli hafızaya almasını mümkün olduğunca kolaylaştırmalıdır. Öğrencilerin ihtiyaç duydukları bilgileri edinmek ve bilgi tabanını oluşturmak için içerikle etkileşime girmeleri gerekir. Öğrencilerin kendi aralarında ve öğretmen ile aralarında işbirliği yapmak, ortak bilişe katılmak, sosyal ağlar oluşturmak ve sosyal varlık oluşturmak için uzmanlar arasında etkileşim olmalıdır. Öğrenciler bilgileri kişiselleştirmek ve kendi anlamlarını inşa etmek için kendi bağlamları içinde etkileşime girebilmelidir (Ally 2008, 38-40).

Mektup ile başlayan serüven televizyon ve radyo ile devam etmiş ve nihayetinde teknolojik alandaki gelişmeler bağlı olarak internet, bilgisayar üzerinden yapılmaya devam etmektedir. İnternet tabanlı uzaktan eğitim uygulamaları senkron, asenkron ve karma olmak üzere üç model altında incelenebilir. Senkron modelde öğrenci ve öğretici fiziki olarak farklı yerlerdedir ve eş zamanlı olarak eğitim etkinliklerini devam ettirirler ve etkileşim içerisindedirler. Asenkron modelde ise eş zamanlı olarak eğitim faaliyetine katılmadan öğrenci istediği an kendi çalışma hızına göre materyalleri kullanarak eğitim

sürecini tamamlar. Karma model ise içerisinde hem senkron ve hem de asenkron modele ilişkin uygulamalar barındıran modeldir (Yıldız 2016, 9).

Eşzamanlı ve eşzamanlı olmayan internet tabanlı uzaktan eğitim modellerinin kullanmaya uygun olduğu durumlar aşağıdaki tabloda verilmiştir (Bkz. Tablo 1). Örnek olarak, programa katılacak öğrenciler arasında konular uzun süreli tartışılacak ise eşzamanlı modelin kullanılması uygun iken katılımcıların farklı yer ve zaman dilimlerinde bulunmaları durumunda eşzamanlı olmayan modelin kullanılması daha uygun olmaktadır. Aşağıdaki tespitlerden yola çıkarak her iki modelin olumlu ve olumsuz hususlarını dikkate alarak karma modelin uygulanması eğitimin kalitesini artıracaktır.

Tablo 1. Senkron (Eşzamanlı) ve Asenkron (Eşzamanlı Olmayan) İnternet Tabanlı Uygulamaların Uygulanma Durumları

Senkron (Eşzamanlı)	Asenkron(Eşzamanlı olmayan)
1. Programa katılanlar/katılacak olanlar arasında konunun uzunca bir tartışılması gerektiğinde 2. Programa katılanlara, önceden planlanmış etkinlikler için grup güdüsü gerekiyorsa 3. Programa katılanların büyük çoğunluğunun öğrenme ihtiyaçları ve soruları aynıysa	1. Programa katılanlar/katılacak olanlar farklı yer ve zaman dilimlerinde bulunuyorlarsa 2. Programa katılanların çalışma programları esnek değilse 3. Programa katılanlar arasında ortak öğrenme zamanı belirlenemiyorsa 4. Programa katılanların farklı ve bireysel öğrenme ihtiyaçları var ise

Kaynak: Can, Ertuğ. (2005). *Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Yönetimini Değerlendirmeleri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 29

2.2.4 Uzaktan Eğitimin Avantajları ve Dezavantajları

Uzaktan eğitime ilişkin tanımlara bakıldığında yöntemin avantajları görülebilir. Uzaktan eğitimde bireyler yaşadığı yerde öğrenebilme olanağına sahiptirler ve normal grup öğretiminde açıklanması zor konular daha kolay öğrenilebilmektedir. Bu eğitimi alan öğrenciler coğrafi olarak uzakta bulunan konusunda uzman öğreticilere kendi seçtikleri zaman diliminde ulaşabilmektedirler. Uzaktan eğitim, öğretim fırsatlarını artırmakta ve farklı bölgelerdeki daha fazla kişiye ulaşması gereken öğretimin zamanında verilmesini sağlamaktadır. Öğretim ortamı ve metotlarında esneklik artmakta ve öğrencinin çalıştığı yerde eğitilmesinin sağlanması ile üretkenlik artmaktadır. Öğrenci ulaşım maliyetlerinde ve öğretim masraflarında önemli ölçüde düşüş

olmaktadır. Uzaktan eğitim ile öğrencilerin derslere erişimi kolaylaşmakta, bilgiye erişim hızlanmakta ve öğretim materyallerinin dağıtımı hızlanmaktadır (Yenal 2009).

Carnevale (2000)'ye göre uzaktan eğitim öğrencileri, bilgili bir profesör, profesörle etkileşim ve sınıf içinde bir topluluk hissi yaratan ek özellikler de dahil olmak üzere geleneksel kurslarda bulunan özelliklerin çoğunu bulmuşlardır. Uzaktan eğitim ile etkileşimin katılması eğitimdeki niteliği yükseltmektedir. Etkileşimli uzaktan eğitim uygulamaları, bireylerin katılımını daha çekici kılmakta ve öğrencilerin ilgisinin yüksek tutulmasını sağlamaktadır. Uzaktan eğitim uygulamaları ile sadece bilgi aktarımına dayalı eğitim anlayışı terkedilmekte ve günümüzde daha geçerli olan araştırmaya ve yaratıcılığa dayalı bir eğitim anlayışına geçilmektedir. Bireyler arasında görülen altyapısal farklılıklar ve kültürel ve toplumsal seviye farklılıkları bilinçli bir biçimde planlanmış uzaktan eğitim uygulamalarının yurt çapında yaygınlığının sağlanması ile azaltılabilmesi mümkün olabilecektir (Yenal 2009, 35).

Uzaktan eğitim, yüksek öğrenimin hayati bir parçası haline gelmektedir. Hemen hemen tüm büyük Amerikan üniversiteleri öğrencilere bu kursları sunmaktadır. Uzaktan eğitim daha geniş bir öğrenci kitlesine ulaşılmasını sağlar, öğrenci ihtiyaçlarını daha iyi ele alır, para tasarrufu sağlar ve modern öğrenme pedagojisi ilkelerini kullanır (Fitzpatrick 2001).

Yukarıda uzaktan eğitim ile ilgili bahsedilen olumlu yönlerin yanısıra birtakım dezavantajları da bulunmaktadır. Uygulamayı tasarlayan, eğitim içeriğini hazırlayan ve hizmeti sunan kişiler bu olumsuz yönleri de dikkate alarak eğitimin kalitesini artırmaları mümkündür.

Uzaktan eğitim öğrencisinin temel dezavantajı klasik sınıf ortamında bulunan öğretici ile yüz yüze iletişimin olmamasıdır. Uygulamanın eksikliği eşzamanlı (senkron) video konferans formunda hazırlanmış derslerle aşılmaya çalışılmaktadır ancak geleneksel sınıf ortamındaki öğrenci-öğretmen ilişkisi tam anlamıyla sağlanması mümkün olmamaktadır. Uzaktan eğitim esnasında internet bağlantısında yaşanabilecek bir yavaşlama, kesinti veya sistem sunucularında meydana gelecek bir arıza, alınan

dersin kalitesini düşürmekte ve ders içeriğinde zamana bağlı öğeler olması durumunda (test, uygulama gibi) öğrencinin aleyhine sonuçlar doğurmaktadır. Bu şekilde teknik altyapıda yaşanabilecek sıkıntıların aşılabilmesi ve bilgi güvenliğinin sağlanabilmesi için uzman bir teknik kadronun oluşturulması ve bu altyapıya yatırım yapılması gerekmektedir. Bunlara ek olarak ders içeriğini konuya ve öğrencilere uygun olarak hazırlayabilecek öğretmen kadrosuna ve koordinasyonu sağlayacak deneyimli yönetim kadrosuna gereksinim duyulmaktadır. Uzaktan eğitim, klasik eğitime göre pahalı olmakla birlikte örgün öğretimde olduğu gibi laboratuvar ortamında deney veya uygulama yapma imkanı sunmamaktadır (Arslan 2013, 11).

Öğreten ve öğrencilerin internet tabanlı eğitim araçlarının kullanımında bilgi eksiklikleri olmasından dolayı eğitmenlerin eğitim materyallerinin hazırlanması konusunda yetersiz kalmaları ve öğretmenin teknik destek elemanına ihtiyaç duyması dezavantaj oluşturmaktadır. Ayrıca online aktivitelerin teknik kısıtlar nedeniyle zaman alması, ek yazılım gerekliliği ve sabit yatırımın yüksek olması da uzaktan eğitim için olumsuzluk oluşturmaktadır. Çalışan öğrencilerin dinlenmek ya da eğlenmek için zamanları olmamaktadır ve eğitim becerilerin ve tutumlara yönelik davranışların gerçekleşmesinde etkisiz kalmaktadır. Kendi başına çalışma alışkanlığını geliştirmemiş bireyler için sınırlılık oluşturmaktadır. Diğer taraftan uzaktan öğretim geleneksel eğitime göre ikinci planda düşünülmekte ve genelde yöneticilerin online öğrenime karşı soğuk tutumları bulunmaktadır. Uzaktan eğitimin aile yaşantısına olumsuz etkileri olmakla birlikte dikkatin toplanmasında zorluklar yaşanabilmektedir. Özellikle yetişkinlerde sık rastlanan değişime kapalı olma durumu eğitimi olumsuz etkilemektedir. Uzaktan eğitimde diğer öğrencilerden ve merkezden destek almak kolay değildir. Kullanılan donanımın öğrenci tarafından tanınmaması ve teknolojiyle ilişkilendirilmeden kullanılan materyallerin yeni masraflara yol açması da uzaktan eğitimin diğer olumsuz yönleridir (Odabaş 2004, 3).

Uzaktan eğitimde öğretmen ve öğrencilerin asgari düzeyde internet ve bilgisayar teknolojisine aşina olmaması halinde zorluklar yaşanmaktadır. Tek başına çalışma konusunda zorlanan öğrenciler, dersi planlamakta yetersiz kalmaktadırlar. Çalışan

bireylerin dinlenmeye ve eğlenmeye harcayacakları zamanlarda ders çalışmaları ve buna bağlı olarak sosyal ortamlardan uzak kalmaları kendilerini yalnız ve mutsuz hissetmelerine sebep olabilmektedir. Bu durum öğrencinin grup bilinci ve kültürel etkileşiminin gelişmesini olumsuz yönde etkilemekte ve psikolojik ve sosyolojik gelişimin hedeflenen düzeyde gerçekleşmesine engel olmaktadır. Uzun zaman boyunca bilgisayar kullanmak öğrencilere sağlık sorunları çıkarabilmektedir. Öğrenmenin pekiştirilmesini sağlayacak laboratuvar, atölye gibi fiziksel ortamların bulunmaması dezavantaj oluşturmaktadır (Dinçer 2006, 24).

Uzaktan eğitimin dezavantajlarının elimine edilemesini sağlamak için öğrenenlere eğitim altyapısı verilmeli ve bu kişilerin bilinç düzeyleri yükseltilmelidir. Yeni teknolojiler bu eğitim çeşidinin vazgeçilmez bir parçası olduğundan teknolojinin verimli kullanılabilmesi için var olan noksanlıklar giderilmelidir (Yeşil 2017, 759).

Uzaktan eğitim öğrencisine özgü sorunlardan bazıları yalnızlık, kendi kendine yeterli olamama, motivasyon düşüklüğü, ek iletişim gereksiniminin yüksekliği, çalışma disiplinini oluşturma yetersizliği ve sosyal paylaşım yetersizliğidir (Yenal 2009, 37).

2.3 Geleneksel Öğretim ile Uzaktan Öğretim Karşılaştırması

Geleneksel öğretim ile yapılan eğitim ile ilgili temel sıkıntılar fiziksel uzaklık ve eğitim veren kurumların yetersizliğidir. Kurumların yetersizliği daha çok mekan ve öğretim elemanı eksikliğine bağlanabilir. Diğer taraftan geleneksel öğretim alan öğrencilere nazaran daha yüksek yaş ortalamasına sahip eğitime katılmak isteyen kişilerin çalışıyor olması veya ailedeki sorumlulukları nedeniyle örgün eğitimden yararlanamamaktadır. Bu noktada uzaktan eğitim bu şartlardaki bireyler için iyi bir seçenek olmaktadır.

Uzaktan eğitimin birçok savunucusu, bu konuda oldukça hararetli şekilde geleneksel eğitimi çok eleştirir. Kendini uzaktan öğretime adanmış bu insanlar geleneksel sınıfları değiştirilemez olması, esnek olmaması, öğretmen merkezli ve statik olmasından dolayı eleştirmektedir (Fitzpatrick 2001).

Eygü ve Karaman (2013)'ye göre uzaktan eğitim ile geleneksel örgün eğitim sistemi arasındaki temel bazı farklı özellikleri öğrenme amaçları, kullanılan yöntemler, içeriği, ölçme ve değerlendirme süreçleri, yeri, zamanı ve yaşıdır.

Uzaktan öğretimin geleneksel eğitime göre üstünlükleri şunlardır (Gülbahar 2009: Aktaran Kör vd. (2013)):

- ✓ Uzaktan eğitim etkinliklerinde zaman ve mekân bakımından herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır. Öyle ki, isteyen öğrenci dünyanın en uzak bölgesinden bir öğretmenin dersinine katılma fırsatı yakalayabilir
- ✓ Uzaktan eğitim dersleri için çevrimiçi olunabilecek internet bağlantısı olan bir bilgisayar yeterli olmaktadır. Eğitim masrafları ciddi şekilde düşürülebilmektedir
- ✓ Geleneksel eğitimde kullanımı kısıtlı olan video, animasyon ve simülasyon gibi görsel eğitim materyalleri ile daha fazla etkileşim sağlanabilmektedir
- ✓ Bilgi, proje paylaşımı ve tartışma ortamları iletişim hızını artırmaktadır.

Geleneksel öğretimde öğretmen bilgi aktaran (aktif), öğrenci ise dinleyici (pasif) konumdadır. Böyle bir durum kalıcı öğrenmenin oluşmasına elverişli olamamaktadır. Uzaktan eğitim öğrenci merkezli bir ortam olduğundan amacı öğretmekten ziyade öğrencinin kendi kendine öğrenmesini sağlayabilecek ortamı oluşturmaktır. Uzaktan eğitim öğretmenlerinin kullandığı teknolojik iletişim araçlarının (video kaset, ses bandı veya CD-ROM, televizyon, bilgisayar ağları) yanında geleneksel öğretimdeki öğretmenlerin öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullandıkları teknolojiler ve araçlar ilkel sayılabilir. Geleneksel öğretimde öğretmenler belli bir hedef kitle ile sürekli yüzyüze iken uzaktan eğitimde öğretmenler dünyanın herhangi bir yerindeki öğrenciye ulaşma olanağına sahip ve daha az yüz yüze görüşme ile karşılaşmaktadırlar. Uzaktan eğitim öğretmenleri, bilgisayar desteği ile birlikte bireysel, bağımsız, sürekli ve etkileşimli öğretim gerçekleştirme olanağına sahiptir (Yenal 2009, 33-34).

Geleneksel öğretim ile uzaktan öğretimin değişik faktörlere göre yapılan karşılaştırmasında yöntemin etkinliği dışındaki tüm faktörlerde iki model arasında farklılıklar bulunmaktadır. Geleneksel öğretim belli bir zaman aralığında yapılması gerekirken e-öğrenme için zaman kısıtı bulunmamaktadır ve yaşam boyu süren bir süreçtir. Yine aynı şekilde geleneksel öğretimde mekan bağımlılık ve kısıt sözkonusu iken e-öğrenme mekandan bağımsız ve teorik olarak sınırsızdır. Geleneksel öğretim yüzyüze kontrol altında yavaş hızda iken e-öğrenme hızlı, kuralsız, kontrolsüz ve paydaşlar birbirinden uzaktır. Geleneksel öğretim öğreticinin yetenek, bilgi ve becerisine, öğrencinin öğrenme hızına bağlı iken e-öğrenmede eğiticinin yeteneğine bağlı olmadan tüm materyalin herkese ulaştırılabildiği bir ortam mevcuttur. Aşağıdaki Tablo 2’de geleneksel eğitim-öğretim ile uzaktan eğitiminin en son hali olan ve e-öğrenme diye adlandırılan eğitim yöntemi arasındaki benzer ve farklı özellikler yer almaktadır:

Tablo 2. Geleneksel ve E-Öğretimin Karşılaştırması

Faktör	Geleneksel öğretim	E-öğrenim
Zaman	Bağımlı, süreli	Bağımsız, yaşam boyu
Mekân	Bağımlı, kısıtlı	Bağımsız, teorik sınırsız
Transfer	Teknolojiye bağımlı değil	Teknolojiye bağımlı
Hız	Yavaş	Hızlı
Öğrenim ortamı	Kontrol altında, kurallı, yüz-yüze, süre sınırlı	Kontrolsüz, kuralsız, öğrenci öğreticiden uzakta, süre sınırsız
Yetenek-kalite	Öğretmenin öğretim yeteneği, bilgi ve beceri düzeyine; öğrencinin öğrenme hızına bağımlı	Öğretim ve öğrenim yeteneğine bağımlı değil, en değerli materyal herkese sağlanabilir
Esneklik	Esnek değil, yeniden yapılandırılmaz	Esnek, kişiye, zamana, amaca bağlı olarak yeniden yapılandırılabilir
Etkinlik	Durum ve koşula bağlı	Durum ve koşula bağlı
Ölçeklendirme	Çoğunlukla hayır	Evet, 1-1000 arasında fark yok
Yararlanma	Kısıtlı, belirli sayıda öğrenci	Teorik olarak sonsuz, yaygın
Yatırım	Pahalı (binalar, maaşlar, yönetim)	Göreceli ucuz (çalışma yapmalı)
İşletim	Pahalı/Ucuz	Ucuz (30 öğrenci/öğretim elemanı)

Kaynak: (Altıparmak, Kurt ve Kapıdere (2011: 323); Aktaran: Okan, S. (2017). *Uzaktan Öğretim Modelinin Keman Öğrenimine Etkisi*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Malatya.

Geleneksel öğretim esnek bir yapıya sahip değildir ve yeniden yapılandırılmazken, e-öğrenme esnektir ve kişi, zaman ve amaçlara bağlı olarak yeniden yapılandırılabilir. Ölçeklendirme geleneksel öğretimde çok zor iken e-öğrenmede model tasarlandıktan sonra etkinlikten isteyen sayıda herkes yararlanabilir. Geleneksel öğretim için ciddi pahalı yatırımlar gerekirken e-öğrenme daha ekonomik olmaktadır.

2.4 Literatürde Konu ile İlgili Çalışma Özetleri

Uzaktan eğitim-öğretimin tanımlanması, özellikleri, geleneksel eğitim-öğretim ile farklılıkları ve öğrenci başarılarını yordayan faktörlere ilişkin dizinde yer alan çalışmaların taranması sonucu ulaşılan kaynaklar aşağıda özetlenmiştir:

Atılğan (1998) çalışmasında üniversiteye devam eden öğrencilerin sahip oldukları ders çalışma alışkanlıklarının akademik başarıya yansımalarının irdelenmiştir. Araştırmada 518 öğrenciye çalışma alışkanlıkları ile oluşturulan anketin uygulanması sonucunda elde edilen veriler çözümlenmiştir. Çalışma neticesinde planlı ders çalışma, çalışırken zamanı verimli kullanma, sıkıcı derslerde başarı için gayret gösterme, planlama yapmada zorluk yaşama ve üniversite kütüphanesinde yeterli yardımcı kaynak bulunduğu inanma konularında başarılı ve başarısız öğrencilerin aralarında istatistiki açıdan anlamlı farklar bulunmuştur. Diğer taraftan çalışma esnasında müzik dinleme ve kütüphaneden yeterli şekilde yararlanma açısından iki grup arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık sözkonusu değildir.

Schutte (1997) sosyal istatistik dersini yüz yüze ve uzaktan öğretim ile alan 33 öğrencinin başarılarının araştırıldığı çalışmanın sonucuna göre web destekli öğretim yüz yüze öğretime göre yaklaşık yüzde 20 daha yüksek başarı elde etmiştir.

Psikolojiye giriş dersinde yaptığı deneysel çalışma sonucunda Carr (2002), uzaktan web destekli öğretim gören öğrencilerin dönem sonu sınavlarında yüz yüze öğretim gören öğrencilere göre yaklaşık %5 daha fazla başarılı olduklarını belirlemiştir.

Karataş (2003) çalışmasında uzaktan eğitim uygulamaları ile yüz yüze öğretim ile sağlanan öğrenme deneyimlerinin sağlanıp sağlanamayacağını araştırmaktadır. Çalışma sonucunda geleneksel uzaktan eğitim uygulamalarının bu deneyimleri sağlamanın pek mümkün olmadığı ancak uzaktan eğitimin yeni bir versiyonu olarak ortaya çıkan teknoloji temelli uzaktan eğitim ya da sanal sınıf olarak da adlandırılan uygulamaların bu konuda potansiyelinin bulunduğu ifade edilmiştir.

Spooner vd. (1999) çalışmalarında aynı eğitmen tarafından hem geleneksel hem de uzaktan eğitim formatında verilen iki ders için öğrenci puanları raporlanmış ve analiz edilmiştir. Öğrencilerin genel ders notları arasında ve öğrencilerin kursu, öğretim elemanını, öğretimi ve iletişim yöntemini değerlendirmeleri arasında herhangi bir farklılık bulunamamıştır.

Rivera ve Rice (2002) çalışmalarında yüzyüze, uzaktan ve hibrit öğretim yöntemleri uygulanana sınıflardaki öğrencilerin performansları arasında herhangi bir farklılık tespit edilemezken memnuniyet dereceleri web platformu ve ders yayınlarında yaşanan problemler nedeniyle istenilen seviyelerde olmadığı tespit edilmiştir.

Yörük (2007) çalışmasında lisedeki öğrencilerin akademik başarıları, başarı korkusu ve derslere çalışma alışkanlıkları arasında bulunan ilişkileri irdelemiştir. Verilerin toplanmasında ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı çalışmada, araştırma grubunu genel ve anadolu liselerindeki 662 öğrenci oluşturmuştur ve elde edilen verilerin analizinde Pearson Momentler Korelasyon Katsayısı Tekniği ve tek faktörlü varyans analizi kullanılmıştır. Çalışma neticesinde elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin akademik başarıyla başarı korkusu ve verimli ders çalışma alışkanlıklarıyla başarı korkusu arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ilişki tespit edilirken verimli ders çalışma alışkanlıklarıyla akademik başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki belirlenememiştir.

Uzaktan eğitimin ekonomik etkinliğinin değerlendirildiği çalışmada Atik (2008) uzaktan eğitimin maliyet etkinliğine bakıldığında sabit maliyetlerin yüz yüze eğitime göre yüksek, değişken maliyetlerin ise çok düşük olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla

uzaktan eğitimin ekonomik etkinliğinin artırılması ve öğrenci başı maliyetin azaltabilmesi için daha fazla sayıda öğrencinin bu hizmetleri almasını sağlamak gerektiğini savunmaktadır.

Üç ayrı programdaki 500 çevrimiçi MBA öğrencisi ile yapılan çalışmaya göre McGorry (2002) genel olarak, internet tabanlı derslere yönelik öğrenci tutumlarının oldukça olumlu görüldüğünü belirtmektedir. Örneklemin sadece yüzde 56'sı evde erişime sahipti ve buna rağmen öğrencilerin cevapları olumluydu. Öğrenciler “dersleri geleneksel sınıf ortamında öğrettikleri kadar öğrendiklerine” inanıyorlardı. Ayrıca, öğrencilerin çoğu interneti anlamanın gelecekteki başarıları için çok önemli olduğuna inanıyorlardı, bu nedenle de genel olarak deneyimleri konusunda oldukça iyi hissettiler. Bu öğrencilere göre programın tek dezavantajı yüzyüze etkileşimin olmamasıydı.

Wilson ve Allen (2010) çalışmalarında yüz yüze ders alan öğrenciler ile uzaktan eğitim ile ders alan öğrencilerin başarısında belirgin bir fark olduğunu ortaya koymuşlardır. Uzaktan eğitim alan öğrencilerde dersi bırakma oranı yüksek olurken başarı oranı daha düşük olmaktadır.

Web tabanlı eğitim ile öğrenci akademik başarısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada Baltacı ve Akpınar (2011), deneysel yöntem ile öntest-sontest kontrol gruplu modeli kullanmışlardır (toplam 86 öğrenci). Çalışmanın sonuç bulguları web tabanlı öğretimin öğrenci akademik başarısına katkısının olduğu ancak bu katkının düşük seviyede gerçekleştiğini göstermektedir.

Yiğit vd. (2012) çalışmada geleneksel yüzyüze eğitim ile uzaktan eğitimi öğrencilerin başarı düzeyleri bağlamında karşılaştırmaktadır. Yapılan t-tesisi sonuçlarına göre geleneksel eğitim gören öğrenciler ile uzaktan eğitim gören öğrencilerin başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Yine cinsiyet bağlamında çalışma sonuçlarına bakıldığında kız ve erkek öğrencilerin başarı düzeyleri arasında belirgin bir fark olmamasına rağmen erkek öğrencilerin başarılarının daha hızlı düştüğü saptanmıştır.

Öğretim metotlarının öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin araştırıldığı çalışmada Kör vd. (2013) hem geleneksel hem de uzaktan verilen bir aylık eğitim öncesi ve sonrası uygulanan test (öntest-sontest) sonuçları değerlendirilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre uzaktan eğitim alan öğrenciler yüzyüze eğitim alan öğrencilere göre sontestte daha başarılı olmuşlardır.

Kör (2013) çalışmasında uzaktan eğitim ve örgün eğitim yöntemleri öğrenci başarısı olgusu üzerinden karşılaştırılmaktadır. Çalışmada hem anket yöntemi hem de öntest-sontest uygulanarak SPSS programı ile analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, akademik başarı anlamında uzaktan eğitim alan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık gözlemlenmektedir.

Ersoy (2014) çalışmasında uzaktan eğitimde tam öğrenme modeli kullanmanın öğrenci başarısı, tutumu ve öğrenmelerin kalıcılığı üzerindeki etkilerini incelemektedir. Çalışma yöntemi olarak öntest-sontest belirlenmiştir. Çalışma sonuçlarına göre, tam öğrenme modeli başarıyı ve öğrenmede kalıcılığı artırırken, derse karşı tutumu da olumlu yönde etkilemektedir.

Hacıköylü (2015) çalışmasında Türkiye’de yükseköğretimde maliye bölümünü örgün ve uzaktan (uzaktan ve açık öğretim) öğretim şeklinde alan öğrencilerin üniversite giriş sınavları ile Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) sonuçları karşılaştırılmıştır. Çalışma sonucunda, işletme grubu dersler haricindeki puan türleri için üniversite sınavı başarı sıralaması ile KPSS başarı sıralamaları hemen hemen aynı olmaktadır. Ancak işletme grubu derslerde açık öğretim fakültesinin bünyesinde bulunduran Anadolu Üniversitesinin en başarılı okul olmasından çıkarılacak sonuç, açık öğretim programının sözel ağırlıklı derslerde, uygulamalı ve sayısal derslere kıyasla daha başarılı olduğudur.

İnönü Üniversitesi’nde uzaktan öğretim ile verilen İslam Ahlak Felsefesi dersinin etkililiğini belirlemek amacıyla Kılınç (2015), öğrenim gören 163 öğrenci ile tek gruplu öntest-sontest model deseni yöntemi yarı deneysel bir çalışma yapmıştır. Çalışma ile öğrencilerin cinsiyetinin, medeni durumunun, çocuk sayısının, mesleklerinin, kıdemlerinin, yaşlarının, mezun oldukları liselerin, çalıştıkları yerin ve doğum yerlerinin

akademik başarılarına olan etkileri incelenmiştir. Uzaktan eğitim öğrencilerine uygulanan öntest ve sontest sonuçlarına bakıldığında bu testlerin toplam puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın bulunduğu gözükmemektedir. Bu durum verilen eğitimin hedefine ulaştığını ve öğrencilerde öğrenmenin sağlandığını ortaya koymaktadır. Öğrencilerin bireysel özelliklerine göre yapılan değerlendirmelere göre sadece sahip olunan çocuk sayısı ile test sonuçları arasında çocuk sayısı 0 olanlar lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir.

Şenel ve Kutlu (2015) çalışmalarında uzaktan eğitim gören akademik başarılarını etkileyen faktörleri araştırmıştır. Bu amaçla Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi (ANKUZEM)'ne kayıtlı 302 öğrenciye ait veriler dört grup (bireysel, aile ve çalışma ortamına ilişkin, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımına ilişkin ve eğitimsel veriler) altında toplanarak analize tabi tutulmuş ve değerlendirilmiştir. Çözümlemesinde aşamalı çoklu regresyon analizinin kullanıldığı analiz sonuçlarına göre eğitimsel özellikler, öğrencilerin akademik başarılarındaki değişkenliğin yüzde 30'unu açıklamaktadır. Bu açıklama oranı ile çalışmada kullanılan dört faktör içerisinde akademik başarıyı yordayan en önemli faktör olmaktadır. Regresyon analizi bulguları önceden bir lisans bölümü mezunu olan, adalet önlisans uzaktan eğitim programına kayıtlı, derse çalışırken eğitim videolarını izleyen, uzaktan eğitimi 'üniversitede okumak' nedeni ile seçmeyen, sanal derse katılımı olan, kitap ve fasikülleri ders çalışmakta kullanan, çalıştığı işte derece almayı hedeflememiş, konu sonlarında bulunan değerlendirmeye yönelik soruları çözerek ders çalışan, farklı üniversite kaynaklarından yararlanmayan, meslek lisesi haricinde bir liseden mezun olan öğrenciler akademik anlamda diğer öğrencilerden daha başarılı olmaktadır.

Ünlü (2015) çalışmada ders çalışmaya ve öğrenme stratejisine yönelik çevrimiçi etkinliklerin etkilerini başarı, kalıcılık ve bilişsel yük açısından incelemektedir. Çift gruplu öntest-sontest deseni kullanılarak yapılan yarı deneysel çalışmada hem geleneksel hem de e-öğrenme ortamında yapılan etkinlikler değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular öğrencilerin en fazla dikkat ve tekrar stratejilerini tercih ettiklerini göstermektedir. Yapılan çevrimiçi etkinliklerin öğrencilerin başarılarına olumlu katkı

sağladığı belirlenirken hem e-öğrenme hem de geleneksel ortamda yapılan etkinliklerin kalıcılık üzerinde herhangi bir etkisinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca etkinliğin yapıldığı ortamın bilişsel yük üzerinde etkisinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Alsaaty vd. (2016) çalışmada azınlık öğrencilerinin yüksek öğrenimdeki geleneksel yüz yüze öğretime karşı uzaktan öğretime yönelik algılarını incelemeyi amaçlamaktadır.

Yıldız (2016) tarafından yapılan çalışmada uzaktan eğitim alan öğrencilerin topluluk hissi, akademik başarıları ve katılımları arasındaki ilişkiler irdelenmiştir. Açıklayıcı sıralı karma yöntemi deseninin kullanıldığı çalışmada elde edilen verilerle SPSS programı yardımıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları çevrimiçi öğrenme ortamlarındaki öğrencilerin topluluk hissi, akademik başarıları ve katılımları arasında düşük düzeyde de olsa istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü ilişkinin varlığını ortaya koymaktadır. Bu pozitif yönlü ilişki herhangi iki öge arasında mevcuttur ve çift yönlü olarak tespit edilmiştir.

Albayrak (2017) çalışmasında uzaktan eğitim sistemi içerisinde gelişen bir alan olan sanal sınıf ortamının tanımı, gelişim süreci, nasıl uygulandığı hangi yazılımların kullanıldığı üzerinde durmuş ve geleneksel eğitim ile kıyaslamasını yapmıştır.

Holbert (2017) çalışmasında Nükleer Enerji Mühendisliği ve Elektrik Santrali derslerini uzaktan eğitim ile alan, aynı ödevleri tamamlayan ve aynı sınavların uygulandığı uzaktan eğitim öğrencileri ve geleneksel eğitim alan öğrencilerin başarı performansları arasında herhangi bir fark olup olmadığını araştırmaktadır. Eğitim sonundaki sınav sonuçlarına göre öğrenci gruplarının akademik başarıları karşılaştırıldığında uzaktan eğitim öğrencilerinin geleneksel eğitim öğrencilerinden biraz daha iyi olduğu gözükmektedir. Yazara göre bu yüksek performans, uzaktan eğitim öğrencilerinin yaşına ya da uzaktan eğitim ile ders alma konusundaki aşinalıklarına bağlanabilir.

Uzaktan öğretim modelinin keman öğrenimine etkisini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada Okan (2017), öntest - sontest kontrol gruplu deneysel araştırma modelini kullanmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre uzaktan öğretim ile dersleri takip eden öğrenciler geleneksel öğretim yöntemi altında ders alan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Özgöl vd. (2017) çalışmalarında örgün eğitim içerisinde verilen uzaktan eğitim hizmetini öğrenci ve öğretim görevlisi gözünden değerlendirmektedirler. Durum çalışması metodu deseninin kullanıldığı çalışma sonucuna göre öğrenciler yüz yüze eğitim beklentisi taşımaktadırlar. Derslerin zaman ve mekandan bağımsız olması, tekrar tekrar izleme olanağının olması ve sınavların kolay olması uzaktan öğretimin avantajları olarak belirtilirken uygulama derslerinde eğitimin yetersiz kalması, soru sorma ve geri bildirim almakta zorlukların olması ve bilgisayar ve internetin olmaması durumu dezavantajları olarak sıralanmıştır. Öğretim görevlileri ise uzaktan öğretimin yanında yüz yüze öğretimin de sunulmasının ve derslerde devam zorunluluğunun olmasının gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Öğretim görevlileri uzaktan eğitimin avantajları olarak erişim kolaylığı, saygınlık kazandırması ve ders yükünü azaltmasını belirtmişlerdir. Öğrencilerin uzaktan eğitim ile verilen dersleri ciddiye almadığı, derslere katılımın yeterli olmadığı ve bağlantı ve altyapı problemlerinin dersin işlenmesine olumsuz etkisi olduğu görüşleri paylaşılmıştır.

Balaman (2018) çalışmasında web tabanlı uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitimin akademik başarı ve öğrenmenin kalıcılığı bakımından karşılaştırmaktadır. Kontrol ve deney grubuna ayrılan öğrencilere İnternet Programcılığı 2 dersi her iki yöntem ile verildikten sonra deney grubu öğrencileri ile görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistikler, t-Testi, ANCOVA gibi metotlar kullanılmıştır. Analizlerden elde edilen bulgular uzaktan eğitimin akademik başarıyı artırma ve öğrenmede kalıcılık sağlama açısından yüz yüze verilen geleneksel eğitimden daha başarılıdır. Ayrıca öğrenciler uzaktan eğitim konusunda pozitif düşünce beslemektedirler.

Dutton vd. (2001) çalışmalarının amacını bilgisayar bilimleri dersini uzaktan eğitim ve örgün eğitim şeklinde alan iki öğrenci grubunun başarılarını karşılaştırmak olarak belirtmiştir. Elde edilen bulgulara dersi tamamlayan uzaktan eğitim öğrencilerinin genel olarak örgün eğitim alan öğrencilerden daha başarılı oldukları gözükmektedir. Ayrıca ev ödevi çalışmalarının sınav ve ders notu üzerinde güçlü ve olumlu etkisi olmaktadır.

Werhner (2010) çalışmasında uzaktan eğitim alan öğrenciler ile geleneksel eğitim alan öğrencilerin fen bilgisi dersinde gösterdikleri performanslarını karşılaştırmaktadır. Çalışmada tüm derslerde aynı çalışma kılavuzu ve ders kitabı kullanıldı ve eğitim sonunda tüm öğrencilere aynı sınavlar verildi. Dört dönem boyunca sürdürülen araştırma neticesinde elde edilen veriler ile yapılan istatistiksel analiz, uzaktan eğitim öğrencileri ile geleneksel eğitim öğrencileri arasında sınavlardaki öğrenci performansı bağlamında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Summers vd. (2005) tarafından yapılan çalışmada giriş seviyesi istatistik dersi için uzaktan öğretim ile geleneksel öğretim öğrencilerinin akademik başarıları ve ders memnuniyetleri boyutuyla incelenmektedir. Bağımsız örneklem t-testleri kullanılarak elde edilen sonuçlar, uzaktan eğitim öğrencileri ile geleneksel eğitim öğrencileri arasında akademik başarı bağlamında anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Bununla birlikte, uzaktan eğitim öğrencileri geleneksel eğitim öğrencilerine göre dersten daha az memnun kalmıştır.

Stack (2015) uzaktan eğitim alan öğrenciler ile geleneksel eğitim alan öğrencilerin başarı performanslarını karşılaştırdıkları çalışmada iki öğrenci grubu arasında önemli bir fark tespit edilmemiştir.

Helms (2014) tarafından yapılan çalışmanın amacı Zorunlu Psikoloji dersi için uzaktan eğitim ile alan öğrenciler ile yüzyüze eğitim ile alan öğrencilerin başarı performanslarını karşılaştırmaktır. Analiz sonuçlarında elde edilen bulgular uzaktan eğitim öğrencileri yüz yüze eğitim öğrencilerine göre daha az başarılı olduklarını göstermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

UYGULAMA VE DEĞERLENDİRME

1. YÖNTEM VE DEĞİŞKENLER

Çalışmada uzaktan öğretim ile örgün öğretim arasında çalışma disiplin, katılım disiplini ve sınav başarısı bağlamında herhangi bir farklılaşma olup olmadığını tespit etmek amacıyla bir anket hazırlanmış ve bu anket Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) hazırlık kurslarına katılan öğrencilere uygulanmıştır. Elde edilen veriler analiz edilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubu Tekirdağ ili sınırları içerisinde Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) hazırlık kurslarına (örgün ya da uzaktan) devam etmiş öğrencilerden oluşmaktadır. Katılım gönüllülük esasına dayalı olmuştur. Araştırma kapsamında hazırlanan anketler web üzerinden katılımcılara ulaştırılmış ve online olarak doldurmaları istenmiştir. Verilerin elde edilmesi için hazırlanan ankette, sosyo-demografik özelliklere ilişkin soruların (cinsiyet, öğrenim düzeyi, kişisel bilgisayar ve internet bağlantısı olup olmadığı, herhangi bir örgün ya da uzaktan eğitim programı desteği alıp almadıkları vb.) yanısıra alınan eğitimi ve sınav hazırlık sürecini değerlendirmeye yönelik sorular bulunmaktadır.

Bu araştırmada survey araştırma ve iki değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmada değişkenler arasındaki ilişkiyi irdelemek için Bağımsız Örneklem T-Test yöntemi kullanılmış ve analizler SPSS.22 programı yardımıyla yapılmıştır. Tüm analizlerde anlamlılık düzeyi .05 ($p < 0,05$) olarak kabul edilmiştir. Bu bölüme verilerin elde edilme yöntemleri, ölçek bazlı değerlendirme ve t-test uygulanmaları ve bulguları yer almaktadır.

2. VERİLERİN ELDE EDİLMESİ

Uygulamada anket yoluyla veri toplanarak ve analiz edilmiştir. Anket içerisinde bazı demografik verilere ilişkin soruların da olduğu öğrencilerin örgün eğitim ve uzaktan eğitim deneyimlerini değerlendirecekleri toplam 25 soru bulunmaktadır (Bkz. EK.1). Anket www.surveymonkey.com internet sitesi üzerinde oluşturulmuş ve Tekirdağ ilinde Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) hazırlanmış ve sınava girmiş öğrencilere online olarak uygulanmıştır.

Online olarak uygulanan ankete 208 gönüllü öğrenci iştirak etmiş ve soruları cevaplamıştır. Örneklemimizi oluşturan bu kişilerden 144'ü sadece örgün eğitim ile sınava hazırlanırken geriye kalan 64 kişi uzaktan eğitim desteği almışlardır.

3 UYGULAMA SONUÇLARI

Önceki bölümde anlatıldığı şekilde elde edilen veriler SPSS program formatına getirilmiş ve analizler bu program aracılığıyla yapılmıştır. Analize öncelikle anket güvenilirlik testlerinden Cronbach Alpha uygulanması ile başlanmıştır. Çalışmanın devamında ölçek bazında değerlendirmeler yapılmıştır. Daha sonra ise analizde kullanılacak faktör verilerinin istatistiksel özelliklerine göre kullanılacak yöntemin önşartları test edilmiştir. Önşartların sağlandığının teyitinin ardından t-test analizi ile çalışma tamamlanmıştır.

3.1 Anket Güvenilirliği

Uygulanan Cronbach's Alpha güvenilirlik testi sonucunda elde edilen sonuca göre anketin güvenilirliği yüzde 58,0 olarak hesaplanmıştır (Bkz. Tablo 3).

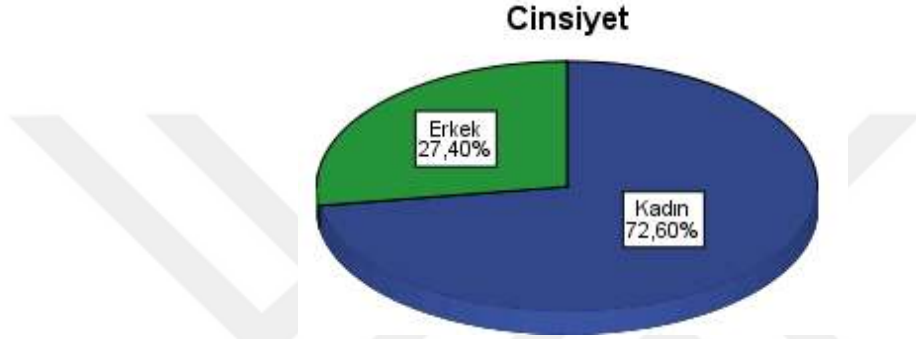
Tablo 3. Anket Güvenilirliği Testi Sonucu

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,580	13

3.2 Ölçek Bazlı Değerlendirme

Cinsiyet

Ankette yer alan “Cinsiyetiniz nedir?” sorusuna verilen cevaplara göre, ankete katılan katılımcıların yüzde 27,4’ünü erkekler oluştururken yüzde 72,6’sını ise kadınlar oluşturmaktadır (Şekil 5).



Şekil 5. Katılımcıların Cinsiyeti

Eğitim Düzeyi

Katılımcıların “Hangi Eğitim Düzeyinden Mezunsunuz?” sorusuna verilen cevapların sıklık tablosuna göre; ankete katılan 208 kişiden 193’ü (yüzde 92,8) üniversitelerin lisans programlarından mezun olmuştur. Herhangi bir ortaöğretim-lise mezunu olan katılımcı sayısı 2 (yüzde 1), önlisans programlarından mezun katılımcı sayısı 5 (yüzde 2,4) ve yüksek lisans programlarından mezun olan katılımcı sayısı ise 8’dir (yüzde 3,8) (Tablo 4).

Tablo 4. Katılımcıların Eğitim Düzeyi

Hangi Eğitim Düzeyinden Mezunsunuz?		Frequency	Percent
Valid	Orta Öğretim-Lise	2	1,0
	Ön Lisans	5	2,4
	Lisans	193	92,8
	Yüksek Lisans	8	3,8
	Total	208	100,0

Kişisel Bilgisayar ve İnternet Bağlantısı Sahipliği

Katılımcıların bilgisayara ve internet bağlantısına sahip olup olmadıklarını belirlemek için ankete dahil edilen “Kişisel Bilgisayarınız Var Mı?” ve “ İnternet Bağlantınız Var Mı?” sorularına alınan cevaplara göre; katılımcıların yüzde 83,2’si kişisel bilgisayarı olduğunu, yüzde 88,9’u ise internet bağlantısı olduğunu belirtmişlerdir. Kişisel bilgisayarı olduğunu söyleyen 173 kişiden 160’ı aynı zamanda internet bağlantısı olduğunu, 13’ü ise internet bağlantısına sahip olmadığını belirtmiştir. Kişisel bilgisayar sahibi olmadığını belirten 35 (yüzde 16,8) katılımcıdan 25’i internet bağlantısı olduğunu belirtmiştir. Hem bilgisayar hem de internet bağlantısı olmayan katılımcı sayısı 10’dur (yüzde 4,8) (Bkz. Tablo 5). TÜİK verilerine göre ülkemizde bilgisayar ve internet kullanım oranları 2015 yılı Nisan ayında 16-74 yaş grubundaki bireylerde sırasıyla yüzde 54,8 ve yüzde 55,9 olmuştur. Sadece 16-24 yaş grubundaki bireylerin bilgisayar kullanımı oranı yaklaşık yüzde 37 olmuştur (TÜİK, 2015).

Tablo 5. Katılımcıların Kişisel Bilgisayar ve İnternet Bağlantısı Sahipliği Çapraz Tablosu

Kişisel Bilgisayarınız Var Mı? * İnternet Bağlantınız Var Mı? Crosstabulation

			İnternet Bağlantınız Var Mı?		Total
			Evet	Hayır	
Kişisel Bilgisayarınız Var Mı?	Evet	Count	160	13	173
		% of Total	76,9%	6,3%	83,2%
	Hayır	Count	25	10	35
		% of Total	12,0%	4,8%	16,8%
Total		Count	185	23	208
		% of Total	88,9%	11,1%	100,0%

Kişilerin bilgisayar sahibi olması ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi irdelemek için hazırlanan Tablo 6’ya göre, ankete katılan katılımcılar arasında bilgisayar sahibi olma oranı yüzde 83,2 iken, kadınlarda bu oran yüzde 80,1 ve erkeklerde yüzde 91,2 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar Tekirdağ’daki KPSS öğrencilerinden erkek olanlarının teknolojiye daha meraklı olduğunu göstermektedir.

İnternet bağlantısına sahip olmak ile ilgili soruya verilen cevaplara göre ise, kadın öğrencilerin internet bağlantısına sahip olma oranı yüzde 87,4 iken, erkek öğrencilerde yüzde 93 olmaktadır. Tüm katılımcılar bazında ise bu oran yüzde 88,9 olmuştur. İnternet sahipliği oranının bu kadar yüksek olması öğrencilerin internet bağlantısı olan mobil telefona sahip olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Tekirdağ'da KPSS'ye hazırlanan erkek öğrencilerin internet bağlantısına sahip olma oranı kadın öğrencilerden daha yüksektir.

Tablo 6. Katılımcıların Cinsiyet Bazında Kişisel Bilgisayar ve İnternet Bağlantısı Sahipliği Çapraz Tablosu

Cinsiyet * Kişisel Bilgisayarınız Var Mı? * İnternet Bağlantınız Var Mı? Crosstabulation							
		Kişisel Bilgisayarınız Var Mı?		Total	İnternet Bağlantınız Var Mı?		Total
		Evet	Hayır		Evet	Hayır	
Cinsiyet	Kadın	121 80,1%	30 19,9%	151 100,0%	132 87,4%	19 12,6%	151 100,0%
	Erkek	52 91,2%	5 8,8%	57 100,0%	53 93,0%	4 7,0%	57 100,0%
Total		173 83,2%	35 16,8%	208 100,0%	185 88,9%	23 11,1%	208 100,0%

Bilgisayar kullanımının genel olarak erkeklerde daha yaygın olmasının temelinde toplumsal yapıdaki erkeğe yönelik baskın karakter biçimlenmesinin yansımaları vardır. Erkek egemen bir tavrın bireysel ve toplumsal ilişki dokusuna sirayet etmesi, bilgi ve bilişim teknolojilerinin kullanımına da yansımaktadır. Bilgisayar kullanımı 2000'li yılların başında internet kafe tarzı mekânlarda gerçekleştirilmekte ve buralar daha çok erkek egemen tavrın tezahür ettiği mekânlar olarak göze çarpmaktaydı. Dolayısıyla, erkeklerin bilgisayarı ve interneti bu tür mekânlarda öğreniyor olması, kadınlara oranla kullanım oranlarının artmasında etkili olmuştur denebilir. Ancak, 16-24 yaş grubundaki kadınların 2004-2015 dönemindeki bilgisayar kullanım oranı erkeklerden %6,2 fazladır ve bilgisayar kullanımında erkek egemen yapının en azından bu yaş grubunda kırılmaya başladığı söylenebilir (Kara ve Yanık, 2016 160).

Tablo 7. Katılımcıların Aldıkları Eğitim Bazında Kişisel Bilgisayar ve İnternet Bağlantısı Sahipliği Çapraz Tablosu

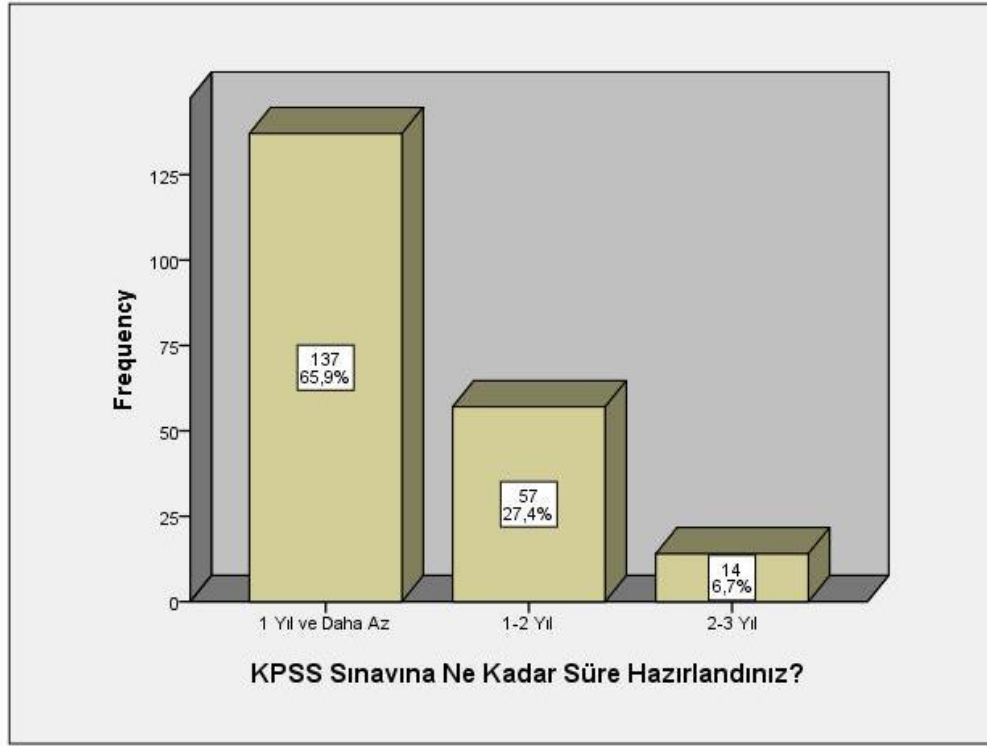
KPSS Hazırlık Sürecinde Herhangi Bir Uzaktan Eğitim Programı Desteği Aldınız Mı? * Kişisel Bilgisayarınız Var Mı? İnternet Bağlantınız Var Mı?

		Kişisel Bilgisayarınız		İnternet Bağlantınız Var		Total
		Var Mı?		Mı?		
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	
KPSS Hazırlık Sürecinde Herhangi Bir Uzaktan Eğitim Programı Desteği Aldınız Mı?	Evet	57	7	62	2	64
		89,1%	10,9%	96,9%	3,1%	100,0%
	Hayır	116	28	123	21	144
		80,6%	19,4%	85,4%	14,6%	100,0%
Total		173	35	185	23	208
		83,2%	16,8%	88,9%	11,1%	100,0%

Yukarıdaki tabloda katılımcılardan uzaktan eğitimi deneyimleyen öğrenciler ile sadece örgün eğitim alan öğrencilerin kişisel bilgisayara ve internet bağlantısına sahip olma anlamında karşılaştırması yer almaktadır (Bkz. Tablo 7). Bu tabloya göre, uzaktan eğitim desteği alan öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma oranı yüzde 89,1 iken sadece örgün eğitim alanlar öğrencilerde bu oran yüzde 80,6 olmuştur. Benzer şekilde, uzaktan eğitim desteği alan öğrencilerde internet bağlantısına sahip olma oranı yüzde 96,9 olurken, diğer öğrencilerde bu oran yüzde 88,9 olmuştur. Bu değerler bize Tekirdağ'daki KPSS öğrencilerinden uzaktan eğitim deneyimleyenlerin kişisel bilgisayar ve internet bağlantısı olma oranı sadece örgün eğitim alan öğrencilere kıyasla oldukça yüksektir. Diğer bir deyişle, Tekirdağ'daki KPSS'ye hazırlanan öğrencilerin uzaktan eğitimi tercih etmesi teknolojiye yatkınlık ve merak ile ilişkilidir.

KPSS Hazırlanma Süresi

Anket katılımcılarının “KPSS Sınavına Ne Kadar Süre Hazırlandınız?” sorusuna verdikleri cevaplara göre; 1 yıldan daha az bir süre sınav hazırlığı yapan kişiler yüzde 65,9 (137 kişi) ile çoğunluğu oluşturmaktadır. Sınava 1 yıl ile 2 yıl arasında süre harcayan katılımcı sayısı 57 kişi (yüzde 27,4) olurken, 2 yıldan fazla süre sınava hazırlanan katılımcı sayısı 14 kişidir (yüzde 6,7) (Şekil 6).



Şekil 6. Katılımcıların KPSS Hazırlanma Süreleri

Alınan Örgün Eğitim ve Uzaktan Eğitim Desteği

Katılımcıların sınav hazırlığı sürecinde hangi tür eğitim aldıklarını ölçmek için ankete dahil edilen “KPSS Sınavına Hazırlık Sürecinde Örgün Eğitim Kursuna Devam Ettiniz Mi?” ve “KPSS Hazırlık Sürecinde Herhangi Bir Uzaktan Eğitim Programı Desteği Aldınız Mı?” sorularına verilen cevapların yer aldığı Tablo 8’e göre; katılımcıların yüzde 25,5’i (53 kişi) hem örgün hem de uzaktan eğitim, yüzde 69,2’si sadece örgün eğitim ve %5,3’ü ise sadece uzaktan eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan 208 kişiden 64’ü (yüzde 30,8) uzaktan eğitim deneyimlerken 144’ü (yüzde 69,2) sınav hazırlık sürecinde herhangi bir uzaktan eğitim programı desteği almamıştır. Tekirdağ’daki KPSS öğrencileri örgün eğitimi daha fazla tercih etmektedirler.

Tablo 8. Katılımcıların Aldıkları Eğitim Türlerine İlişkin Çapraz Tablo

KPSS Sınavına Hazırlık Sürecinde Herhangi Örgün Eğitim Kursuna Devam Ettiniz Mi? * KPSS Hazırlık Sürecinde Herhangi Bir Uzaktan Eğitim Programı Desteği Aldınız Mı? Crosstabulation

			KPSS Hazırlık Sürecinde Herhangi Bir Uzaktan Eğitim Programı Desteği Aldınız Mı?		Total
			Evet	Hayır	
KPSS Sınavına Hazırlık Sürecinde Herhangi Örgün Eğitim Kursuna Devam Ettiniz Mi?	Evet	Count	53	144	197
		% of Total	25,5%	69,2%	94,7%
	Hayır	Count	11	0	11
		% of Total	5,3%	0,0%	5,3%
Total		Count	64	144	208
		% of Total	30,8%	69,2%	100,0%

Örgün Eğitim ve Uzaktan Eğitimin Bilgi Yönünden Değerlendirilmesi

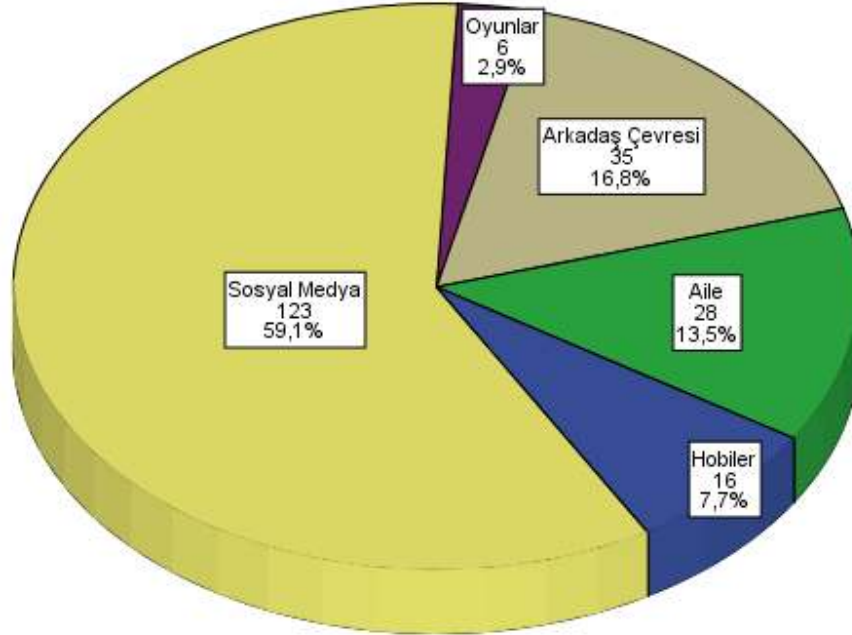
Ankete katılan öğrencilerin aldıkları örgün ve uzaktan eğitim platformlarını, bilgi yönünden yeterliliği bağlamında değerlendirmeleri istenilen “Örgün Eğitim Bilgi Yönünden Sizin İçin Ne Derece Yeterli Bir Platformdu?” ve “Uzaktan Eğitim Bilgi Yönünden Sizin İçin Ne Derece Yeterli Bir Platformdu?” sorularına verilen cevapların sonuçları Tablo 9’da yer almaktadır. Tabloya göre, her iki grubun verdikleri cevapların ortalamalarına bakıldığında örgün eğitim için ortalama 3,6904, uzaktan eğitim için ortalama 3,4844 hesaplanmıştır. Dolayısı ile Tekirdağ’daki KPSS öğrencileri örgün eğitimi uzaktan eğitime göre bilgi yönünden daha yeterli değerlendirmektedir (Sorudaki skalada 1: Çok Az ve 5: Çok Fazla). Katılımcılardan 32 kişi (yüzde 15,4) örgün eğitimi bilgi yönünden “Çok Fazla” yeterli görürken, sadece 2 kişi (yüzde 1) uzaktan eğitimi bilgi yönünden “Çok Fazla” yeterli olarak değerlendirmiştir.

Tablo 9. Örgün Eğitim ve Uzaktan Eğitimin Bilgi Yönünden Değerlendirilmesi

Örgün Eğitim Bilgi Yönünden Sizin İçin Ne Derece Yeterli Bir Platformdu?				Uzaktan Eğitim Bilgi Yönünden Sizin İçin Ne Derece Yeterli Bir Platformdu?			
		Frequency	Percent			Frequency	Percent
Valid	1,00	8	3,8	Valid	1,00	2	1,0
	2,00	9	4,3		2,00	2	1,0
	3,00	51	24,5		3,00	25	12,0
	4,00	97	46,6		4,00	33	15,9
	5,00	32	15,4		5,00	2	1,0
	Total	197	94,7		Total	64	30,8
Mean : 3,6904				Mean : 3,4844			

Sınava Hazırlık Sürecinde Dikkati Olumsuz Etkileyen Faktörler

Sınava Hazırlık Sürecinde Dikkatinizi Aşağıdaki Etkenlerden Hangisinin En Fazla Olumsuz Yönde Etkilediğini Düşünüyorsunuz



Şekil 7. Sınava Hazırlık Sürecinde Dikkati Olumsuz Etkileyen Faktörler

“Sınava Hazırlık Sürecinde Dikkatinizi Aşağıdaki Etkenlerden Hangisinin En Fazla Olumsuz Yönde Etkilediğini Düşünüyorsunuz?” sorusuna katılımcılardan 123 kişi (yüzde 59,1) Sosyal Medya, 35 kişi (yüzde 16,8) Arkadaş Çevresi, 28 kişi (yüzde 13,5) Aile, 16 kişi (yüzde 7,7) Hobiler ve 6 kişi (yüzde 2,9) Oyunlar olarak cevap vermişlerdir

(Bkz. Şekil 7). Son yıllarda bilişim sektöründe yaşanan gelişmelerin eğitim alanına özellikle de uzaktan öğretim bağlamında olumlu yansımaları olduğu değerlendirilirken, öğrencilerin dikkatini en fazla dağıtan etken olarak büyük oranda “Sosyal Medya” olarak gösterilmesi insanımızın medya okuryazarlığı ve sosyal medya kullanımı ile ilgili bilinçlendirilmesinin gerekli olduğunu ortaya koymaktadır.

TÜİK (2015)’e verilerine göre internet kadınlar tarafından daha çok sosyal medyada profil oluşturma ve içerik paylaşma amacıyla (yüzde 77,6) ve sağlıkla ve güzellik ile ilgili bilgi amaçlı (yüzde 75,2) kullanılmaktadır. Ancak interneti bankacılık işlemleri (yüzde 21,8), profesyonel bir gruba katılım ve üyelik (yüzde 3,9), mal veya hizmet satışı (yüzde 17,9), iş arama ya da iş başvurusu yapma (yüzde 9,9), toplumsal ve siyasal bir konuda online bir oylamaya katılma (yüzde 10,5) gibi kullanımlar ise oldukça düşük düzeyde gerçekleşmiştir.

Uzaktan Eğitim İle Hazırlanmaya Nasıl Karar Verildiği

Uzaktan eğitim deneyimlenmesi yaşayan katılımcılara yöneltilen “Sınava Uzaktan Eğitim Sistemiyle Hazırlanmaya Nasıl Karar Verdiniz?” sorusuna 34 kişi (yüzde 53) “Kendi Kararım” olarak cevaplarırken 14 kişi de (yüzde 21,9) KPSS kursu aracılığıyla uzaktan eğitim ile sınava hazırlanmaya karar verdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca 10 kişi (yüzde 15,6) arkadaş tavsiyesi ve 6 kişi de internet reklamı sayesinde uzaktan eğitim sistemi ile sınava hazırlanmaya karar vermişlerdir (Bkz. Tablo 10). Katılımcıların yarısından fazlasının uzaktan eğitimi seçme nedeni olarak kendi kararı olarak belirtmesi Tekirdağ’daki KPSS öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda bilgi sahibi ve bilinçli olduklarını göstermektedir.

Tablo 10. Uzaktan Eğitim İle Hazırlanmaya Nasıl Karar Verildiği

Sınava Uzaktan Eğitim Sistemiyle Hazırlanmaya Nasıl Karar Verdiniz?		
	Frequency	Percent
KPSS Kursu Aracılığıyla	14	21,9
Arkadaş Tavsiyesi	10	15,6
İnternet Reklamı	6	9,4
Kendi Kararım	34	53,1
Total	64	100,0

Uzaktan Eğitim Platformuna Erişim Aracı

“Uzaktan Eğitim Platformuna Daha Çok Hangi Araçla Erişim Sağlıyorsunuz?” sorusuna bu platformu kullanan katılımcıların yüzde 56,3’ü bilgisayar olarak cevaplandırırken, yüzde 35,9’u cep telefonu ve yüzde 7,8’i de tablet aracılığıyla uzaktan eğitim platformlarına erişim sağladıklarını belirtmişlerdir (Bkz. Tablo 11). Mobil telefon kullanımının özellikle de genç nüfus arasında daha fazla yaygınlaşması gelecekte bu soruya verilecek cevapların cep telefonu lehine değişeceği beklenmektedir.

Tablo 11. Uzaktan Eğitim Platformuna Erişim Aracı

Uzaktan Eğitim Platformuna Daha Çok Hangi Araçla Erişim Sağlıyorsunuz		
	Frequency	Percent
Valid		
Cep Telefonu	23	35,9
Tablet	5	7,8
Bilgisayar	36	56,3
Total	64	100,0

Uzaktan Eğitimin Fırsat Eşitliği Sağlaması

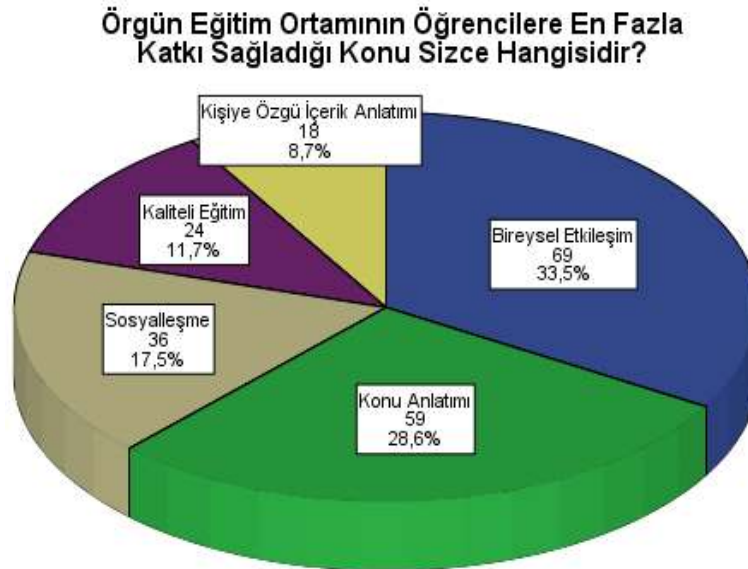
“Uzaktan eğitim sisteminin fırsat eşitliği sağladığını düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların uzaktan eğitim programı desteği alan ve almayan öğrenciler bazında değerlendirildiği tablo aşağıda yer almaktadır (Tablo 12). Bu tabloya göre, KPSS hazırlık sürecinde uzaktan eğitim programı desteği alan öğrencilerin yaklaşık yüzde 91’i “Orta” ve daha fazla derecede uzaktan eğitimin fırsat eşitliği sağladığını düşünüürken, sadece örgün eğitim alan öğrencilerde bu oran yaklaşık yüzde 78’dir.

Tekirdağ'daki KPSS öğrencilerinden uzaktan eğitimi deneyimlerin uzaktan eğitimin fırsat eşitliği sunduğunu değerlendirirken, sınav hazırlık sürecinde uzaktan eğitim desteği almayan öğrencilerde bu sistemin fırsat eşitliği sağladığı hususunda güvensizlik ve önyargı bulunmaktadır denilebilir.

Tablo 12. Uzaktan Eğitimin Fırsat Eşitliği Sağlaması
KPSS Hazırlık Sürecinde Herhangi Bir Uzaktan Eğitim Programı Desteği Aldınız mı? * Uzaktan Eğitim Sisteminin Fırsat Eşitliği Sağladığını Düşünüyor Musunuz? Crosstabulation

			Uzaktan Eğitim Sisteminin Fırsat Eşitliği Sağladığını Düşünüyor Musunuz?					Total
			Çok Az	Az	Orta	Fazla	Çok Fazla	
KPSS Hazırlık Sürecinde Herhangi Bir Uzaktan Eğitim Programı Desteği Aldınız mı?	Evet	Count	3	3	22	22	14	64
		%	4,7%	4,7%	34,4%	34,4%	21,9%	100,0%
	Hayır	Count	20	12	51	35	26	144
		%	13,9%	8,3%	35,4%	24,3%	18,1%	100,0%
Total		Count	23	15	73	57	40	208
		%	11,1%	7,2%	35,1%	27,4%	19,2%	100,0%

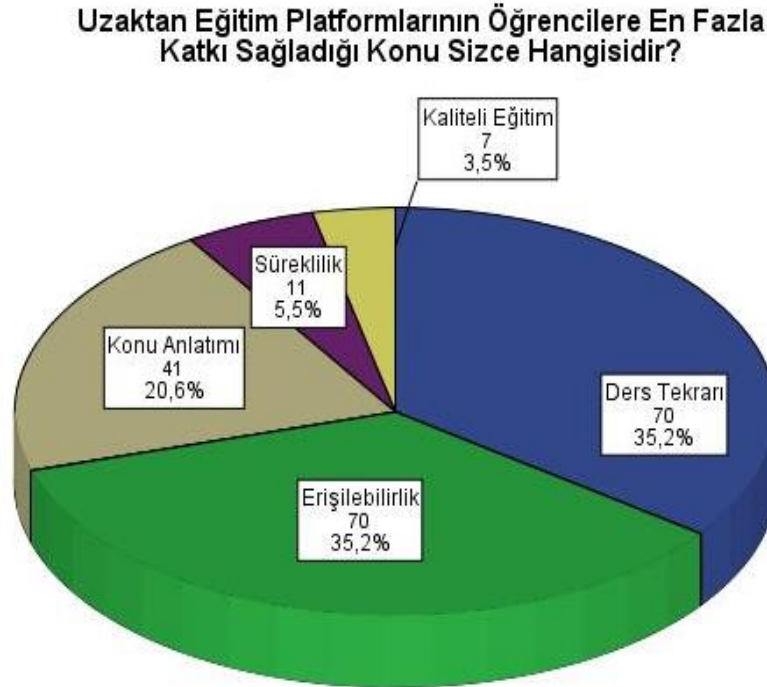
Örgün Eğitimin ve Uzaktan Eğitimin Katkı Sağladığı Konular



Şekil 8. Örgün Eğitimin Katkı Sağladığı Konular

“Örgün Eğitim Ortamının Öğrencilere En Fazla Katkı Sağladığı Konu Sizce Hangisidir?” sorusuna katılımcılardan 69 kişi (yüzde 33,5) Bireysel Etkileşim, 59 kişi (yüzde 28,64) Konu Anlatımı, 36 kişi (yüzde 17,5) Sosyalleşme, 24 kişi Kaliteli Eğitim ve son olarak da 18 kişi (yüzde 8,7) Kişiyeye Özgü İçerik Anlatımı seçeneklerini işaretlemişlerdir (Bkz. Şekil 8). Bireysel etkileşim ve sosyalleşmenin örgün eğitimin öğrencilere en fazla katkı sağladığı konulardan olması, örgün eğitimde sınıf içi iletişim ile ilgili uzaktan eğitim karşısındaki üstünlüğünü ispatlar niteliktedir.

“Uzaktan Eğitim Platformlarının Öğrencilere En Fazla Katkı Sağladığı Konu Sizce Hangisidir?” sorusuna katılımcılardan 70 kişi (yüzde 35,2) Erişilebilirlik, yine 70 kişi (yüzde 35,2) Ders Tekrarı, 41 kişi (yüzde 20,6) Konu Anlatımı, 11 kişi (yüzde 5,5) süreklilik ve sadece 7 kişi de (yüzde 3,5) Kaliteli Eğitim olarak değerlendirmiştir (Bkz. Şekil 9). Tekirdağ’daki KPSS öğrencilerinin uzaktan eğitimin kaliteli eğitim konusunda katkı sağlaması hakkında olumlu konuşmamaları, verilen eğitimin kalitesi ile yeniden değerlendirme yapmayı da gerekli kılmaktadır.



Şekil 9. Uzaktan Eğitimin Katkı Sağladığı Konular

KPSS Sınavına Hazırlanma Süresi İle Sınav Başarısının İlişkisi

KPSS'ye hazırlanma süreleri ile sınavlardan alınan puanların yer aldığı çapraz Tablo 13'e göre, sınava 1 yıldan daha kısa süredir hazırlanan öğrencilerin yüzde 48,4'ü 70 puanı aşamamış ve yüzde 37'si ise yüzde 70-80 puan aralığında notlar almışlardır. Bu öğrencilerden 80 puan üzerinde not alan öğrencilerin oranı yüzde 15,6 olmuştur. Sınava 1-2 yıl arasında hazırlanan öğrencilerden yüzde 89,2'si 80 puanı aşamazken yüzde 10,8'i 80 üzeri puan almışlardır. Son olarak 2 yıldan fazla süredir sınava hazırlanan öğrencilerden sadece yüzde 21,4'ü 70 puandan düşük not alırken hiçbir öğrenci 85 puanı aşamamıştır. Bu sonuçlara göre, Tekirdağ'daki KPSS'ye hazırlanan öğrencilerden sınava 1 yıldan daha kısa süredir hazırlanan öğrencilerden 85 üzerinde not alan öğrenci sayısı daha uzun süredir sınava hazırlanan ve 85 üzerinde puan alan öğrenci sayısından fazla olmasına rağmen, ortalama puanlar açısından değerlendirildiğinde, kısa süredir sınava hazırlanan öğrencilerin ortalama puanları daha uzun süredir hazırlanan öğrencilere kıyasla daha düşük olmaktadır.

Tablo 13. KPSS Sınavına Hazırlanma Süresi İle Sınav Başarısının İlişkisi
KPSS Sınavına Ne Kadar Süre Hazırlandınız? * KPSS Sınavından Hangi Puan Aralığında Sonuç Aldınız?

Crosstabulation

			KPSS Sınavından Hangi Puan Aralığında Sonuç Aldınız?						Total
			70 ve altı	71-75 Aralığı	76-80 Aralığı	81-85 Aralığı	86-90 Aralığı	90 Üzeri	
KPSS Sınavına Ne Kadar Süre Hazırlandınız?	1 Yıl ve Daha Az	Count	59	32	12	9	8	2	122
		%	48,4%	26,2%	9,8%	7,4%	6,6%	1,6%	100,0%
	1-2 Yıl	Count	25	18	7	5	1	0	56
		%	44,6%	32,1%	12,5%	8,9%	1,8%	0,0%	100,0%
	2-3 Yıl	Count	3	4	4	3	0	0	14
		%	21,4%	28,6%	28,6%	21,4%	0,0%	0,0%	100,0%
Total	Count	87	54	23	17	9	2	192	
	%	45,3%	28,1%	12,0%	8,9%	4,7%	1,0%	100,0%	

Günlük Ders Çalışma Süresi İle Sınav Başarısının İlişkisi

Ortalama ders çalışma süresi ile sınav başarısını arasındaki ilişkiyi irdelemek için hazırlanan tabloya göre, günde 2 saat ve daha az ders çalışan öğrencilerden yüzde 57,9'u 70 puanı aşamazken, yüzde 71,6'sı 75 puanı aşamamıştır. Bu gruptaki öğrencilerden hiçbirisi 85 puanı aşamamıştır (Bkz. Tablo 14). Günde 8 saatten fazla ders çalışan öğrencilerin yüzde 23,1'i 81-85 aralığında puan alırken, yüzde 15,4'ü 86-90 aralığında ve yüzde 7,7'si ise 90'nın üzerinde puan almıştır. Dolayısıyla günde 8 saatten fazla ders çalışan öğrencilerden 85'in üzerinde not alan öğrencilerin oranı yüzde 46,2 olmuştur. Bu sonuçlara göre Tekirdağ'daki KPSS'ye hazırlanan öğrencilerin günlük ders çalışma süreleri arttıkça sınav başarısı da yükselmektedir.

Tablo 14. KPSS Sınavına Hazırlanma Süresi İle Sınav Başarısının İlişkisi
Günde Ortalama Kaç Saat Ders Çalışıyorsunuz? * KPSS Sınavından Hangi Puan Aralığında Sonuç Aldınız?
Crosstabulation

			KPSS Sınavından Hangi Puan Aralığında Sonuç Aldınız?						Total
			70 ve altı	71-75 Aralığı	76-80 Aralığı	81-85 Aralığı	86-90 Aralığı	90 Üzeri	
Günde Ortalama Kaç Saat Ders Çalışıyorsunuz?	2 Saat ve Daha Az	Count	22	9	4	3	0	0	38
		%	57,9%	23,7%	10,5%	7,9%	0,0%	0,0%	100,0%
	2-4 Saat Arası	Count	32	17	8	3	1	0	61
		%	52,5%	27,9%	13,1%	4,9%	1,6%	0,0%	100,0%
	4-6 Saat Arası	Count	21	22	6	4	3	1	57
		%	36,8%	38,6%	10,5%	7,0%	5,3%	1,8%	100,0%
	6-8 Saat Arası	Count	9	3	4	4	3	0	23
		%	39,1%	13,0%	17,4%	17,4%	13,0%	0,0%	100,0%
	8 Saatten Fazla	Count	3	3	1	3	2	1	13
		%	23,1%	23,1%	7,7%	23,1%	15,4%	7,7%	100,0%
Total		Count	87	54	23	17	9	2	192
		%	45,3%	28,1%	12,0%	8,9%	4,7%	1,0%	100,0%

3.3 T-Testi Analizi Uygulanması

Analizde kullanılacak yöntemin belirlenebilmesi için örneklem büyüklüğü, verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığı ve homojenliğinin bilinmesi gereklidir. Örneklem büyüklüğü 30'dan fazla, veriler normal dağılıma sahip ve homojen ise parametrik veriler için kullanılan testler (Varyans Analizi, T-Testi, Pearson Korelasyonu) uygun olabilmektedir. Bu şartların sağlanamaması durumunda parametrik

olmayan veriler için kullanılan analiz yöntemleri (Ki-Kare Testleri, Spearman Korelasyonu) uygun olmaktadır (Eymen 87).

Öğrencilerin aldıkları eğitim ile ilişkisi analiz edilecek olan ilk faktör çalışma disiplini. Öğrencilerin sınav hazırlık sürecinde aldıkları eğitimin zamanı verimli kullanmalarına katkıları, dikkat dağıtıcı etkenlerin ne derece etkilediği ve günlük ders çalışma süresi bu faktör içerisinde değerlendirilen alt başlıklar olmaktadır. Analiz edilecek diğer faktör ise alınan eğitim türünün katkısı, eğitime katılım şekli, diğer öğrencilerin katkısı gibi alt başlıklardan elde edilen katılım disiplini. Öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesi için KPSS'den aldıkları puanlara ilişkin beyanları esas alınmıştır.

3.3.1 T-Testi Analizi Önşartlarının Sınanması

Anketten elde edilen verilerin ortalamalarının karşılaştırılması için t-testi kullanılması planlanmıştır. İki ayrı grubun ortalamalarının karşılaştırıldığı t-test Bağımsız Örneklem T-Testi analizi olmaktadır. Bu üç faktörün analizinde t-test kullanılıp kullanılamayacağını belirlemek için gerekli kriterler değerlendirildiğinde;

- Örneklem sayısı (208 adet) 30'dan büyük olduğu için t-test kullanılabilir.
- Verilerin normal dağılıma sahip olup olmadıklarını belirlemek için uygulanan Kolmogorov –Smirnov testi sonuçlarına göre üç faktör için de Sig.<0,05 olduğu için normal dağılım göstermedikleri belirlenmiştir (Bkz. Şekil 10).

Hypothesis Test Summary

	Null Hypothesis	Test	Sig.	Decision
1	The distribution of KPSS Sınavından Hangi Puan Aralığında Sonuç Aldınız? is normal with mean 2,026 and standard deviation 1,23.	One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test	,000 ¹	Reject the null hypothesis.
2	The distribution of Faktör 1: Çalışma Disiplini is normal with mean 3,295 and standard deviation 0,65.	One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test	,000 ¹	Reject the null hypothesis.
3	The distribution of Faktör 2: Katılım Disiplini is normal with mean 2,950 and standard deviation 0,71.	One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test	,000 ¹	Reject the null hypothesis.

Asymptotic significances are displayed. The significance level is ,05.

¹Lilliefors Corrected

Şekil 10. Faktörlere İlişkin Normal Dağılım Testi Sonuçları

Ancak Tabachnick and Fidell (2013) verilerin normal dağılım olarak kabul edilebilmesi için Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerlerine bakılabileceğini ve Kurtosis ve Skewness değerleri -1,5 ile +1,5 olduğu zaman normal dağılım olduğu kabul edileceğini belirtmiştir. Verilerimiz için skewness değeri Faktör 1 için 0,334, Faktör 2 için -0,006 ve KPSS başarısı için 1,183 olarak hesaplanmıştır. Kurtosis değeri de Faktör 1 için -0,593, Faktör 2 için 0,032 ve KPSS başarısı için 0,628 olarak hesaplanmıştır (Bkz. Tablo 15). Dolayısı ile üç faktör için de çarpıklık ve basıklık katsayıları -1,5 ve +1,5 arasında olduğu için verilerin normal dağıldığını kabul ediyoruz.

Tablo 15. Faktörlere İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Katsayıları

Statistics				
		KPSS Sınavından Hangi Puan Aralığında Sonuç Aldınız?	Faktör 1: Çalışma Disiplini	Faktör 2: Katılım Disiplini
N	Valid	192	208	208
	Missing	16	0	0
Mean		2,0260	3,2949	2,9503
Std. Deviation		1,23405	,64922	,70592
Skewness		1,183	,334	-,006
Std. Error of Skewness		,175	,169	,169
Kurtosis		,628	-,593	,032
Std. Error of Kurtosis		,349	,336	,336

- Son olarak da verilerimizin homojen dağılıp dağılmadığını belirlemek için yapılan homojenlik testinin sonuçlarının yer aldığı Tablo 16'ye göre; Sig. değeri faktörler için sırasıyla 0,781, 0,893 ve 0,680 hesaplandığından ($p>0,05$) olduğu için verilerimiz homojendir.

Tablo 16. Homojenlik Testi Sonuçları

Test of Homogeneity of Variances

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
KPSS Sınavından Hangi Puan Aralığında Sonuç Aldınız?	,171	1	190	,680
Faktör 1: Çalışma Disiplini	,078	1	206	,781
Faktör 2: Katılım Disiplini	,018	1	206	,893

3.3.2 T-Testi Analizi Sonuçlarının Değerlendirmesi

Önceki bölümde t-testinin önşartlarının sağlandığının belirlenmesinin ardından uzaktan eğitimi deneyimleyen öğrenciler ile sadece örgün eğitim alan öğrenciler arasında çalışma disiplini, katılım disiplini, sınav başarısı açısından anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını belirlemek t-testi uygulanmış ve sonuçları aşağıda değerlendirilmiştir.

3.3.2.1 Eğitim Türleri İle Çalışma Disiplini Faktörü Arasındaki İlişki

Uzaktan eğitimi deneyimleyen öğrenciler ile sadece örgün eğitim alan öğrenciler arasında çalışma disiplini açısından anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını belirlemek yapılan t-testi sonuçları Tablo 17'de yer almaktadır. Bu tabloya göre, herhangi bir uzaktan eğitim desteği alan öğrenciler için faktör ortalaması 3,3594, almayan öğrenciler için faktör ortalaması 3,2662 olarak hesaplanmıştır. Dolayısı ile herhangi bir uzaktan eğitim desteği alan öğrenciler çalışma disiplini açısından daha yüksek ortalamaya sahiptir. Ancak t-testi sonuçlarına göre Sig. değeri $0,341 > ,05$ olduğu için istatistiksel olarak anlamlı değildir. Sonuç olarak herhangi bir uzaktan eğitim desteği almış

öğrenciler ile sadece örgün eğitim almış öğrenciler arasında çalışma disiplini açısından bir farklılaşma söz konusu değildir.

Tablo 17. Çalışma Disiplini Faktörü İçin Betimleyici İstatistikler ve T-test Sonuçları

Group Statistics					
	KPSS Hazırlık Sürecinde Herhangi Bir Uzaktan Eğitim Programı Desteği Aldınız mı?	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Faktör 1: Çalışma Disiplini	Evet	64	3,3594	,65413	,08177
	Hayır	144	3,2662	,64725	,05394

Independent Samples Test						
		t-test for Equality of Means				
		t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
Faktör 1: Çalışma Disiplini	Equal variances assumed	,955	206	,341	,09317	,09755
	Equal variances not assumed	,951	119,766	,343	,09317	,09795

3.3.2.2 Eğitim Türleri İle Katılım Disiplini Faktörü Arasındaki İlişki

Katılım disiplini faktörü için betimleyici istatistikler ve t-test sonuçları aşağıdaki Tablo 18’de verilmiştir. Tabloda yer alan bilgilere göre, KPSS hazırlık sürecinde herhangi bir uzaktan eğitim desteği alan öğrencilerin katılım disiplini ortalaması 2,8490, sadece örgün eğitim alan öğrenciler için katılım disiplini ortalaması 2,9954 olarak hesaplanmıştır. Sadece örgün eğitim alan öğrencilerin katılım disiplini ortalaması daha yüksektir. Ancak t-testi sonuçlarına göre Sig. değeri 0,168> ,05 olduğu için herhangi bir uzaktan eğitim desteği almış öğrenciler ile sadece örgün eğitim almış öğrenciler arasında katılım disiplini açısından bir farklılaşma söz konusu değildir.

Tablo 18. Katılım Disiplini Faktörü İçin Betimleyici İstatistikler ve T-test Sonuçları

Group Statistics					
KPSS Hazırlık Sürecinde Herhangi Bir Uzaktan Eğitim Programı Desteği Aldınız mı?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Faktör 2: Katılım Disiplini	Evet	64	2,8490	,66648	,08331
	Hayır	144	2,9954	,72043	,06004

Independent Samples Test						
		t-test for Equality of Means				
		t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
Faktör 2: Katılım Disiplini	Equal variances assumed	-1,384	206	,168	-,14641	,10582
	Equal variances not assumed	-1,426	129,979	,156	-,14641	,10269

3.3.2.3 Eğitim Türleri İle Sınav Başarısı Faktörü Arasındaki İlişki

Anket hazırlanırken KPSS başarı puanı aralıklara ayrılırken 6 grup altında değerlendirilmiştir: (1: 70 ve altı, 2: 71-75 Aralığı, 3: 76-80 Aralığı, 4: 81-85 Aralığı, 5: 86-90 Aralığı, 6: 90 Üzeri). Sınav başarısı faktörü için betimleyici istatistikler ve t-test sonuçlarının yer aldığı Tablo 19'a göre; Sınava hazırlık sürecinde herhangi bir uzaktan eğitim desteği alan öğrencilerin başarı puanı ortalaması 2,2167, sadece örgün eğitim alan öğrencilerin başarı puanı ortalaması 1,9394 olarak hesaplanmıştır. Ortalamalar kıyas edildiğinde, herhangi bir uzaktan eğitim desteği alan öğrencilerin sınav başarılarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak bu faktör için yapılan t-testi analizi sonuçlarına göre Sig. değeri 0,149> ,05 olduğu için sınav başarısı yönünden eğitim türleri arasında farklılaşma bulunmamaktadır.

Tablo 19. Sınav Başarısı Faktörü İçin Betimleyici İstatistikler ve T-test Sonuçları

Group Statistics					
KPSS Hazırlık Sürecinde Herhangi Bir Uzaktan Eğitim Programı Desteği Aldınız Mı?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
KPSS Sınavından Hangi Puan Aralığında Sonuç Aldınız?	Evet	60	2,2167	1,22255	,15783
	Hayır	132	1,9394	1,23411	,10742

Independent Samples Test						
		t-test for Equality of Means				
		t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
KPSS Sınavından Hangi Puan Aralığında Sonuç Aldınız?	Equal variances assumed	1,447	190	,149	,27727	,19159
	Equal variances not assumed	1,452	115,183	,149	,27727	,19092

T-testi sonuçlarından elde edilen bulgulara göre, örgün eğitim ile uzaktan eğitim arasında sınav başarısı açısından anlamlı bir farklılaşma tespit edilememesi, Spooner vd. (1999), Rivera ve Rice (2002), Summers vd. (2005), Yiğit vd. (2012), Hacıköylü (2015), Okan (2017) ve Werhner (2010) tarafından yapılan çalışmaların sonuçları ile paralellik arz etmektedir. Bu çalışmalarda da örgün ve uzaktan eğitim arasında sınav başarısı bağlamında anlamlı ve belirgin bir farklılaşmaya rastlanmamıştır.

3.3.2.4 Cinsiyet İle Sınav Başarısı Faktörü Arasındaki İlişki

Anket katılımcılarının 138 tanesi kadın, 58 tanesi ise erkektir. Anketi dolduran kişilerden 16 tanesi bu soruya cevap vermemiştir. Kadınların sınav başarı ortalaması erkeklere oranla daha düşüktür. T-testi sonuçlarına göre, Sig. değeri $0,01 < ,05$ olduğu için sınav başarısı yönünden kadın ve erkekler arasında erkek katılımcılar lehine anlamlı farklılaşma mevcuttur. Diğer bir deyişle, katılımcılardan erkek olanların sınav puanları ortalaması kadınların sınav puanları ortalamasına göre daha yüksektir ve bu ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır. Bahçekapılı (2015) çalışmasında, bu çalışmada elde edilen bulgulara paralel olarak, erkeklerin akademik yönden daha başarılı olduklarını ortaya koyarken, Yiğit vd. (2012) ise aksine cinsiyet bazında akademik başarının anlamlı şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 20. Cinsiyet İle Sınav Başarısı Faktörüne İlişkin Betimleyici İstatistikler ve T-Test Sonuçları

Group Statistics

	Cinsiyet	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
KPSS Sınavından Hangi Puan Aralığında Sonuç Aldınız?	Kadın	138	1,8406	1,10900	,09440
	Erkek	54	2,5000	1,41087	,19200

Independent Samples Test

		t-test for Equality of Means				
		t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
KPSS Sınavından Hangi Puan Aralığında Sonuç Aldınız?	Equal variances assumed	-3,421	190	,001	-,65942	,19276
	Equal variances not assumed	-3,082	79,918	,003	-,65942	,21395

SONUÇ

Yirminci yüzyılın son yılları dünyada kentselleşmenin arttığı bir dönem olmuştur. Kentselleşmede yaşanan bu artış şehir insanının hayatına yeni sorumluluklar, yeni yükler ve yeni roller getirmiştir. Sosyal yapılarda meydana gelen değişiklikler şehir insanını rekabet edebilmesi için daha nitelikli olmaya zorlamaktadır. Son çeyrek yüzyılda teknoloji alanındaki gelişim eğitim sektörüne de yansımakta ve eğitimin kalitesinin artmasına, ders materyallerinin zenginleşmesine ve alternatif eğitim kaynaklarının çeşitlenmesine neden olmaktadır.

Uzaktan eğitim kavramı, eğitimde fırsat eşitliği sağladığı düşünülen, hayat boyu öğrenmeyi teşvik eden, kişiye özgü eğitim planlanmasına uygun ve teknolojiyi yoğun olarak kullanan bir olgu olarak hayatımıza girmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin bu eğitimleri değerlendirmesi, diğer eğitim şekilleriyle kıyaslaması, avantaj ve dezavantajlarının irdelenmesi sayesinde eğitim kalitesinin artırılarak öğrencilere hedeflenen kazanım, bilgi ve becerilerin aktarılmasını mümkün kılabilecektir.

Bu çalışmanın amacı, Tekirdağ ilinde KPSS hazırlık sürecinde sadece örgün eğitim alan öğrenciler ile uzaktan eğitim desteği alan öğrenciler arasında çalışma disiplini, katılım disiplini ve akademik başarı açısından bir farklılaşma olup olmadığının incelenmesidir. Bu amaçla hazırlanan anketin öğrencilere uygulanması ile elde edilen verilerin analiz edilmesi neticesinde;

- Tekirdağ'daki KPSS öğrencileri örgün eğitimi uzaktan eğitime göre bilgi yönünden daha yeterli değerlendirmektedir. Örgün eğitimde geçerli olan yüzyüze iletişimin öğrenmenin gerçekleşmesine etkisi olumlu olmaktadır.

- Teknolojik gelişmelerin eğitim sektörüne olumlu yansımaları olduğu inkar edilemez bir gerçektir. Ancak Tekirdağ'daki KPSS öğrencilerinin sınava hazırlık sürecinde dikkatini dağıtan en önemli etkenin sosyal medya olması madalyonun öteki yüzünü ifşa etmektedir. Sadece mezun kursiyer öğrenciler için değil öğretim çağındaki tüm öğrenciler için geçerli olan bu sorunun giderilebilmesi için insanımızın medya okuryazarlığı ve sosyal medya kullanımı ile ilgili bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

- Tekirdağ'daki KPSS öğrencileri uzaktan eğitimin sisteminin eğitimdeki fırsat eşitliğinin artmasına olumlu katkısı olduğu düşünülmektedir.

- Tekirdağ'daki KPSS öğrencileri için bireysel etkileşim ve sosyalleşme örgün eğitimin öğrencilere en fazla katkı sağladığı konular olması beklentilerle örtüşen bir durumdur. Uzaktan eğitimin katkı sağladığı temel konular ise erişilebilirlik ve ders tekrarı olmuştur. Katılımcıların eğitimlerin katkı sağladığı konular içerisinde yer alan kaliteli eğitim seçeneğine fazla ilgi göstermemeleri sunulan eğitim hizmetinin kalitesi ile yeniden değerlendirme yapmayı gerekli kılmaktadır.

- Tekirdağ'daki KPSS öğrencileri bazında sadece örgün eğitim almış öğrenciler ve uzaktan eğitim desteği almış öğrenciler arasında çalışma disiplini, katılım disiplini ve sınav başarısı bağlamında anlamlı bir farklılaşma sözkonusu değildir.

- Tekirdağ'daki KPSS öğrencileri için yapılan analizler öğrencilerin cinsiyetleri arasında sınav başarısı bağlamında erkekler lehine farklılaşma mevcuttur. Diğer bir deyişle, katılımcılardan erkek olanların sınav puanları ortalaması kadınların sınav puanları ortalamasına göre daha yüksektir ve bu ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır.

Uzaktan eğitimin en büyük avantajlarından birisi eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmasına olumlu katkı vermesidir. Türkiye'nin sosyal ve ekonomik yapısı dikkate alındığında özellikle ülkenin az gelişmiş bölgelerindeki öğrencilere eğitim imkanının sağlayabilen uzaktan eğitim, fırsat eşitliğini sağlayabilmek adına büyük önem arz etmektedir. Özellikle de kız çocuklarına eğitim alma olanağı sağlanması ve kadının eğitim seviyesinin artırılmasında kilit bir role sahip olabilir.

Son yıllarda ülkemizdeki üniversite sayılarında büyük artış yaşanırken öğretim üyesi kadrosu yetersizliği sebebiyle bazı dersler açılmamaktadır. Bu şekildeki derslerin uzaktan eğitim kapsamında internet üzerinden verilmesini sağlamak, ülkemizdeki farklı üniversite öğrencilerinin bilgili, deneyimli ve alanında uzman öğretim üyelerinden faydalanmasını sağlayacaktır.

Avrupa ülkeleri ile kıyas edildiğinde genç nüfusun toplam nüfus içerisindeki payı en yüksek olan ülke olan Türkiye için bu durum avantajlı olarak gözükmektedir. Ancak bu gençlere iyi ve kaliteli bir eğitim sağlayabildiğimiz zaman geleceğimiz için büyük bir potansiyel olacaktır. Aksi takdirde kaliteli eğitim alamamış genç nüfus, gelecekte başka sorunların kaynağı haline gelecektir. Dolayısı ile eğitimin yaygınlaştırılması ve kalite seviyesinin artırılması gerekmektedir. Uzaktan eğitim bu anlamda en fazla katkıyı sağlayabilecek durumdadır.

Uzaktan eğitimin ülkemiz için önemli olduğu diğer husus da yaşam boyu eğitim felsefesinin yayılmasına öncülük edebilme potansiyelidir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Ally, Mohamed. *Foundations Of Educational Theory For Online Learning*. Anderson, Terry ve Elloumi, Fathi (Ed.) (2008). “*The Theory And Practice Of Online Learning*”, Canada: Athabasca University, 2008.

Carliner, Saul. *Overview of Online Learning*. Amherst, MA: Human Resource Development Press, 1999.

Castells, Manuel. *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür-Ağ Toplumunun Yükselişi*. (Çev. Ebru Kılıç) İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, (2005).

Gelişli, Yücel. *Sınıf Yönetiminde Aile ile İşbirliği*, Özdemir, Çağatay (Ed.) *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Asil Yayıncılık, 2004.

Gülmez, Yener. *Yüksek Öğretimde Öğrenci Başarısını Etkileyen Etmenler*. Gaziantep Üniversitesi, 1992.

Holmberg, Börje, *Growth and Structure of Distance Education*. (3rd Ed.), London: Croom Helm, 1986.

Holmberg, Börje, *The Evolution, Principles and Practices of Distance Education*, Oldenburg: BIS-Verlag der Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, 2008.

İşman, Aytekin. *Uzaktan Eğitim (4. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi, 2011.

Karal, Dilek ve Elvan Aydemir. *Türkiye’de Kadına Yönelilik Şiddet*. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu. Ankara: USAK Yayınları, 2012.

Keegan, D., *Foundations of Distance Education*. (3rd Ed), London: Routledge, 1996.

Sezen, Açıl. *Değişim. Tr: İnternetle Gelişimde Türkiye*. Arthur Andersen Yönetim ve İnsan Kaynakları Danışmanlığı Ltd. Şti.. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, (2001).

Simonson, Michael, Sharon Smaldino, Michael Albright and Susan Zvacek. *Teaching and Learning at a Distance Foundations of Distance Education (4th edition)*. Boston: Pearson College Division, 2009.

Tabachnick, Barbara G., and Linda S. Fidell, *Using Multivariate Statistics (Sixth Ed.)*, Boston: Pearson, 2013.

Yurdakul, Bünyamin. *Uzaktan Eğitim*. Demirel, Özcan., (Ed.), (2015). “*Eğitimde Yeni Yönelimler. (6. Baskı)*”, Ankara: Pegem Akademi, 2015.

Tezler

Albayrak, İsmail., *Uzaktan Eğitim Sistemi, Uzaktan Eğitim Sisteminde Sanal Sınıf Ortamı ve Sanal Sınıf Ortamında Sınıf Yönetimi*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilimdalı, Edirne, 2017.

Arslan, Turgut, *Uzaktan Eğitim Ve Öğrenme Yönetim Sistemlerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne, 2013.

Atıcı, Bünyamin, *Sosyal Bilgi İnşasına Dayalı Sanal Öğrenme Çevrelerinin Öğrenci Başarısı ve Tutumlarına Etkisi*. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2004.

Atılğan, Mehmet, *Üniversite Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıkları İle Akademik Başarılarının Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, 1998.

Aydemir, Melike, *Uzaktan Eğitimde Üstbilişsel Etkinliklerin Öğrencilerin Ders Çalışma Süreçleri ve Üstbilişsel Becerileri Açısından İncelenmesi*. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı, Erzurum, 2014.

Bahçekapılı, Ekrem, *Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Bireysel Özellikler İle Yordanması*. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Erzurum, 2015.

Can, Ertuğ, *Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Yönetimini Değerlendirmeleri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2005.

- Çiftçi, Serdar, *Uzaktan Eğitimde Öğrencilerin Ders Çalışma Etkinliklerinin Log Verileri Analiz Edilerek İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Ankara, 2006.
- Ersoy, Mustafa, *Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Tam Öğrenme Modelinin Öğrencilerin Başarı Ve Tutumlarına Etkisi*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Malatya, 2014.
- Höçük, Selma, *Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Programına Katılan Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Faktörler*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ölçme Ve Değerlendirme Anabilim Dalı, Ankara, 2011.
- Kaban, Abdullatif, *Uzaktan Eğitim Kalite Standartlarının Belirlenmesi ve Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Sisteminin İncelenmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara, 2013.
- Kılınç, Murat, *Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Etkililiği Üzerine Bir Araştırma “İnönü Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi İlahiyat Lisans Tamamlama Programı Örneği”*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları Ve Öğretim Bilim Dalı, Malatya, 2015.
- Koyunoğlu, Fulya, *Sistem Yaklaşımı Açısından Uzaktan Eğitim: İnönü Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi Model Önerisi*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 2008.
- Kör, Hakan, *Uzaktan Eğitim ve Örgün Eğitimin Çok Yönlü - Çapraz Karşılaştırılması: Kırıkkale Üniversitesi ve Hitit Üniversitesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale, 2013.

- Okan, Soner, *Uzaktan Öğretim Modelinin Keman Öğrenimine Etkisi*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Malatya, 2017.
- Uluçay, Ahmet Gökhan, *Uzaktan Eğitim Yönetimi ve Türkiye'deki Vakıf Üniversitesi Uygulamaları (İKÜ E-MBA Yüksek Lisans Program Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2016.
- Ünlü, Mesut, *Ders Çalışma ve Öğrenme Stratejisi Temelli Çevrimiçi Etkinliklerin Başarı, Kalıcılık ve Bilişsel Yük Açısından İncelenmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2015.
- Yadigar, Gülistan, *Uzaktan Eğitim Programlarının Etkinliliğinin Değerlendirilmesi (G.Ü. Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programı Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2010.
- Yenal, Ayşe Çiğdem, *Uzaktan Eğitim*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2009.
- Yıldız, Esmâ, *Çevrimiçi Ortamlarda Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Topluluk Hissi, Akademik Başarı Ve Katılımları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Samsun, 2016.
- Yörük, Dilek, *Lise Öğrencilerinin Akademik Başarıları, Başarı Korkuları ve Verimli Ders Çalışma Alışkanlıkları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bilim Dalı, Ankara, 2007.

Sürekli Yayınlar

- Akdemir, Ömür. «Yükseköğretimimizde Uzaktan Eğitim.» *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, (2011): 69-71.
- Alsaaty, Falih M., Ella Carter, David Abrahams ve Faleh Alshameri. «Traditional Versus Online Learning in Institutions of Higher Education: Minority Business Students' Perceptions.», *Business and Management Research*, Volume: 5, Number: 2, (2016): 31-41.
- Altınpulluk, Hakan. «Türkiye Ve Çin'deki Açık ve Uzaktan Öğrenme Sistemlerinin ve Ders Malzemelerinin Karşılaştırılması: Anadolu Üniversitesi ve Şanghay Açık Üniversitesi Örneği.» *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 4, (2016): 22- 36.
- Atik, İlhan «Alternatif Eğitim Biçimi Olarak Uzaktan Eğitim ve Ekonomik Etkinliği.» *E-Journal of New World Sciences Academy* 2008, Volume: 3, Number: 1, (2008).
- Aydın, Duygu ve Mehmet Safa Çam. «Bilgi Toplumu Dönüşümünde Türkiye'de Kadın Olmak.» *Sosyal Bilimler Dergisi ICEBSS Özel Sayısı*, (2016): 220-247
- Baltacı, Mesut ve Burhan Akpınar. «Web Tabanlı Öğretimin Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi.» *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 1, (2011): 77-88
- Düzakın, Erkut ve Sinan Yalçınkaya. «Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemi ve Çukurova Üniversitesi Öğretim Elemanlarının Yatkinlikleri.» *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 17, Sayı 1, (2008): 225-244.
- Balaman, Fatih. «Web Tabanlı Uzaktan Eğitim ile Geleneksel Eğitimin İnternet Programcılığı 2 Dersi Kapsamında Karşılaştırılması.» *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 2, (2018): 1173-1200.

- Bozkurt, Aras. «Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Dünü, Bugünü ve Yarını.» *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 2, . (2017): 85-124 .
- Carnevale, Dan. «Turning Traditional Courses into Distance Education.» *Chronicle of Higher Education*, 46(48), (2000):37-48.
- Carr, Sarah. «Online Psychology Instruction is Effective, But Not Satisfying, Study Finds.» *Chronicle of Higher Education*, 46(27), pA48, (2002):2-5
- Çakmak, Ali Çağlar. «Uzaktan Eğitim Hizmetinin Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi: Karabük Üniversitesi’nde Bir Uygulama.» *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi*, Sayı:23, Bahar, (2013):263-287.
- Çiftçi, Ahmet «Örgün Eğitim-Öğretim ile Yaygın Eğitim-Öğretim İkilemi Üzerine.» *Yeğitek Dergisi*, Yıl: 2015, Sayı: Ocak-Şubat-Mart 2015, (2015): 42-45,
- Demir, Nazmiye. «Teknoloji, Kadın ve Verimlilik.» *Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi*, Sayı: 321, (2015)
- Dutton, John, Marilyn Dutton, and Jo Perry. «Do Online Students Perform As Well As Lecture Students?.» *Journal of Engineering Education*, Vol.: 90, Num.: 1, (2001): 131-136.
- Elgünler, Tuğçe Çedikçi ve Tuğba Çedikçi Fener. «İletişimin Kalitesini Etkileyen Engeller Ve Bu Engellerin Giderilmesi.» *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC*, Volume 1 Issue 1, (2011). 35-39.
- Eygü, Hakan ve Selçuk Karaman. «Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Memnuniyet Algıları Üzerine Bir Araştırma.» *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:3, Sayı:1, (2013): 36-59.
- Güneş, Ali ve Göktuğ Güneş. «Uzaktan Eğitim Dersini Ortak Alan Örgün ve Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Başarılarının Karşılaştırılması.» *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt:5, Sayı:2, (2016): 43-47.

- Hacıköylü, Canatay. «Türk Yükseköğretim Sisteminde Örgün, Uzaktan ve Açıköğretim Yöntemleri İle Yapılan Maliye Eğitimi Üzerine Değerlendirmeler.» *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1(4), (2015): 96- 12.
- Hartley, Darin. «All Aboard The E-learning Train.» *Training & Development*, 54 (7), (2000): 37-42.
- Haythornthwaite, Caroline. «Social Networks and Internet Connectivity Effects.» *Information, Communication, & Society*, 8(2), (2005): 125-147.
- Haythornthwaite, Caroline ve Barry Wellman. «Work, Friendship and Media Use for Information Exchange in a Networked Organization», *Journal of the American Society for Information Science*, 49(12) (1998):1101-1114.
- Helms, Jeffrey L. «Comparing Student Performance in Online and Face-to-faced Delivery Modalities.» *Journal of Asynchronous Learning Networks*, Volume:18 (1), (2014).
- Holbert, Keith E. «Comparison of Traditional Face-to-Face and Online Student Performance in Two Online-Delivered Engineering Technical Electives.» *American Society for Engineering Education Pacific Southwest Section Meeting: Tempe, Arizona April 20, Paper ID: #20668*, (2017).
- Jerin, John. M. ve Thomas D. Rea. «Web-Based Training for EMT Continuing Education.» *Prehospital Emergency Care*, 9:3, (2005): 333-337
- Kara, Mustafa ve Celalettin Yanık. «İletişimin Toplumsal Boyutu Bağlamında Türkiye’de DevletYurttaş Etkileşimi.» *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 6, Sayı 2, (2016): 149-176
- Karataş, Serçin. «Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitimde Öğrenme Deneyimlerinin Eşitliği.» *Eğitim Bilimleri ve Uygulama* 2, (3), (2003): 91-104

- Kaya, Zeki, Orhan Erden, Hüseyin Çakır ve N.Barış Bağırsakçı. «Uzaktan Eğitimin Temelleri Dersindeki Uzaktan Eğitim İhtiyacı Ünitesinin Web Tabanlı Sunumunun Hazırlanması.» *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, July 2004, Volume 3 Issue 3 Article 20, (2004):165-175.
- Kırık, Ali Murat. «Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Türkiye’deki Durumu.» *Marmara İletişim Dergisi*, Sayı: 21, (2014): 73-94
- Korkmaz, Murat, Nalan Kalkan, Ayhan Doğan, Mehmet Doğruluk, ve Cevat Coşkun. «Hacettepe Üniversitesi’nde Uzaktan Eğitim Yöntemi İle Okutulan Türk Dili Derslerinin Başarı Oranlarının Ön Lisans ve Lisans Programlarında Karşılaştırılması.» *Mesleki Bilimler Dergisi*, 7 (2), (2018): 207 – 215 .
- Köksoy, Mümin. «Yüksek Öğretimde Örgün Eğitimle E-Eğitimin Karşılaştırılması.» *Bilig*, Yaz / 2004, Sayı 30, (2004): 1-8.
- Kör, Hakan, Erdat Çataloğlu ve Hasan Erbay. «Uzaktan ve Örgün Eğitimin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisinin Araştırılması.» *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (2), (2013): 267-279.
- Levenberg, Ariella and Avner Caspi. «Comparing Perceived Formal and Informal Learning in Face-to-Face versus Online Environments.» *Interdisciplinary Journal of E-Learning and Learning Objects*, Volume: 6, 2010 IJELLO Special Series of Chais Conference 2010 Best Papers, (2010).
- Levine, Mark, Paul Guy, Peter Straus and HT Levine. «Exploring Differences in Preference for On-Line versus Traditional Classroom Delivery of a Freshmen Introduction to Global Business Course.» *American Journal of Business Education*, Volume: 2, Number:6, (2009): 69-76.
- McGorry, Susan. «Online, But on Target? Internet-based MBA Courses: A Case Study.» *Internet & Higher Education*, 5(2), (2002): 167.

- Moore, Michael. «Recent Contributions To The Theory Of Distance Education.» *Open Learning*, 5(3), (1990): 10-15.
- Odacı, Hatice. «Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarına Etki Eden Faktörler.» *Eğitim-Sanat-Kültür Dergisi*, MEB, Sayı:132, (1996): 72-75.
- Okur, Hatice Duran ve Metin Özkul. «Modern İletişimin Arayüzü: Sanal İletişim Sosyal Paylaşım Sitelerinin Toplumsal İlişki Kurma Biçimlerine Etkisi (Facebook Örneği).» *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:21, (2015).
- Özdemir , Soner Mehmet. «Toplumsal Değişme ve Küreselleşme Bağlamında Eğitim ve Eğitim Programları: Kavramsal Bir Çözümleme.» *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 12, Sayı 1, Nisan 2011, (2011): 85-110
- Özgöl, Mustafa, İsmail Sarıkaya ve Mesut Öztürk «Örgün Eğitimde Uzaktan Eğitim Uygulamalarına İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanı Değerlendirmeleri.» *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 2, Ağustos, (2017): 294-304.
- Rivera, Julio ve Margaret Rice. «A Comparison of Student Outcomes & Satisfaction Between Traditional & Web Based Course Offerings.» *Online Journal of Distance Learning Administration*. (2002): 5.
- Schutte, Jerald. G. «Virtul Teaching in Higher Education. The New Intellectual Superhighway or Just Another Traffic Jam.» *California State University Northridge*, (1997).
- Seven, Mehmet Ali ve Ali Osman Engin. «Türkiye’de Kadının Eğitimi Alanındaki Eşitsizlikler.» *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, (2007): 177 – 188

- Souder, William E. «The Effectiveness of Traditional vs. Satellite Delivery in Three Management of Technology Master's Degree Programs.» *The American Journal of Distance Education*, 7(1), (1993).
- Spooner, Fred, Luann Jordan, Bob Algozzine ve Melba Spooner. «Student Ratings of Instruction in Distance Learning And On-Campus Classes.» *Journal of Educational Research*, 92, (1999): 132-141.
- Stack, Steven. «Learning Outcomes in An Online vs Traditional Course.» *International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*, Vol: 9 (1), (2015).
- Summers, Jessica J., Alexander Waigandt and Tiffany A. Whittaker. «A Comparison of Student Achievement And Satisfaction in An Online Versus A Traditional Face-To-Face Statistics Class.» *Innovative Higher Education*, Volume: 29, Number: 3, (2005): 233-250
- Şen, Baha, Ferhat Atasoy ve Nesrin Aydın. «Düşük Maliyetli Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemi Uygulaması.» *Akademik Bilişim 2010*, Muğla Üniversitesi, (2010): 1-12.
- Şenel, Selma ve Ömer Kutlu. «Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Programına Katılan Öğrencilerin Akademik Başarılarını Yordayan Faktörler.» *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 6(2), . (2015): 177-193
- Tor, Hacer ve Esra Ağılı. «Kadın ve Eğitim.» *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. Cilt:5 Özel Sayı No: 09, (2016).
- Tucker, Shelia. «Distance Education: Better, Worse Or Good As Traditional Education?.» *Online Journal of Distance Learning*, Vol. 4, No. 4, (2001).
- Urdan, Trace A. ve Cornelia C. Weggen. «Corporate E-learning: Exploring a New Frontier.» *WR Hambrecht & Co./Equity Research*. March, (2000): 2-17

- Werhner, Matthew J. «A Comparison of The Performance of Online Versus Traditional On-Campus Earth Science Students on Identical Exams.» *Journal of Geoscience Education*, Volume: 58, Number: 5, (2010): 310-312
- Wilson , Dawn and David Allen. «Success Rates Of Online Versus Traditional College Students.» *Research in Higher Education Journal*, (2010).
- Yeşil, Yeliz. «Türkiye'de Mesleki Eğitimin Gelişimi Açısından Uzaktan Eğitim Faaliyetlerinin Önemi.» *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 22, Sayı: 3, (2017): 757-767.
- Yeşil, Yeliz ve Fatma Fidan. «Türkiye’de Y Kuşağının E-İletişim Kullanımı: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma.» *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 03 (01), (2017): 100-109
- Yiğit, Tuncay, Emine Aruğaslan, Betül Özaydın, Güray Tonguç ve Arzu Özkanan. «Geleneksel Eğitim Ve Uzaktan Eğitimde Öğrenen Başarılarının Karşılaştırılması: Temel Bilgi Teknolojileri Kullanımı Dersi Örneği.» *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi (ET-AD)*, (2012):3.

Diğer Yayınlar

Balaban, M. Erdal. *Dünyada ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim ve Bir Proje Önerisi*, (2012).
erdalbalaban.com/wp-content/uploads/2012/12/UE_UzaktanEgitim_EB.pdf.

Bernard, Robert M., Philip C. Abrami, Yiping Lou, Evgueni Borokhovski, Anne Wade, Lori Wozney, Peter Andrew Wallet, Manon Fiset and Binru Huang. *How Does Distance Education Compare With Classroom Instruction? A Meta-Analysis of the Empirical Literature*. Review of Educational Research. (2004): 74.

Çetiner M. Hakan., Çiğdem Gencel., Y. Murat Erten. *İnternete Dayalı Uzaktan Eğitim ve Çoklu Ortam Uygulamaları*. 5. İnternet Konferansı Tebliğleri, Ankara, 19.11.1999, (1999): 37

Dinçer, Serkan. *Bilgisayar Destekli Eğitim ve Uzaktan Eğitime Genel Bir Bakış*. Akademik Bilim Konferansı, Denizli, Pamukkale Üniversitesi, (2006): 24.

Doğan, Dilek, Rabia Küfrevioğlu, İlknur Reisoğlu ve Yüksel Göktaş. *Sanal Ortamların Eğitim Amaçlı Kullanılabilirliğinin Değerlendirilmesi*. 5. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu Bildirileri, 22-24 Eylül 2011, Fırat Üniversitesi, Elazığ, (2011).

Duruhan, Kemal. *Türkiyede Okulda Geleneksel Anlayış ve Yöntemlerle İnsan Yetiştirmenin Olumsuz Etkileri*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, (2004): 1-13, Malatya.

Eymen, U. Erman. *SPSS 15.0 Veri Analiz Yöntemleri*. İstatistik Merkezi Yayın No: 1 (2007). www.istatistikmerkezi.com adresinden 01.03.2019 tarihinde erişim sağlanmıştır.

Fitzpatrick, R. *Is Distance Education Better Than The Traditional Classroom?*. (2001).
http://www.clearpnt.com/accelepoint/articles/r_fitzpatrick_060101.shtml,

- Gürses, Ahmet. *Geleneksel Öğretim Nedir? Ne Değildir?.* Araştırma Projesi Eğitimi Çalıştayı 03-11 Temmuz 2010, Çanakkale,
- Işık, Ali Hakan, Abdülkadir Karacı, Özkaraca, Osman ve Serdar Biroğul. *Web Tabanlı Eş Zamanlı (Senkron) Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Analizi*, Akademik Bilişim'10 - XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, 10 - 12 Şubat 2010, Muğla Üniversitesi, (2010).
- Lawhead, Pamela B., Elizabeth Alpert, Jean DeWitt, Mihaela Dumitru, Constance G. Bland, Eva R. Fahraeus, Linda Carswell, Kirk Scott and Dawn Cizmar. *The Web And Distance Learning: What Is Appropriate And What Is Not*. ITiCSE'97 Working Group Reports and Supplemental Proceedings, (1997): 27-37.
- Mathieson, Kathleen. *Comparing Outcomes Between Online And Face-To-Face Statistics Courses: A Systematic Review*. Eighth International Conference on Teaching Statistics (ICOTS8), International Association of Statistical Education (IASE), (2010).
- MEB. *Türk Eğitim Sistemi ve Ortaöğretim*. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, (2015).
- Mirakian, Emily. *A Comparison of Online Instruction Versus Traditional Classroom Instruction in an Undergraduate Pharmacy Course*. Research Project, Faculty of the Graduate School of Wichita State University, (2007).
- Odabaş, Hüseyin. *İnternet Tabanlı Uzaktan Öğrenim Modelinin Bilgi Hizmetlerine Yönelik Yüksek Öğretim Programlarında Kullanımı*, Kütüphaneciliğin Destanı Uluslararası Sempozyumu, Ankara, (2004, Ekim)
- Özden, Yakut. *Değişen Bir Toplumda Kadının İstihdam İmkanlarının Geliştirilmesi*, İş ve İşçi Bulma Kurumu Uluslararası Konferans, Ankara, (1989, Kasım)
- Shi, Ningning, Chen Du, Xiaonan Jiang and Hala M. Bin Saab. *Online Versus Face to Face College Courses*. MBA Student Scholarship, Paper 1, (2011).

TÜİK. (2015). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması*. Ankara: TÜİK.

UNICEF. (2010). Dünya Çocuklarının Durumu. http://www.unicef.org/turkey/dn/_ge 29

UNESCO (2017). Global education monitoring report 2017/8 - *Accountability in Education: Meeting Our Commitments*. Paris: UNESCO Publishing.
<http://unesdoc.unesco.org/images/0025/002593/259338.pdf> Erişim: 28.05.2019



EKLER

EK-1 Anket Soruları

1. Cinsiyetiniz?
2. Hangi Eğitim Düzeyinden Mezunsunuz?
3. Kişisel Bilgisayarınız Var Mı?
4. İnternet Bağlantınız Var Mı?
5. Kpss Sınavına Hazırlık Sürecinde Herhangi Örgün Eğitim Kursuna Devam Ettiniz Mi?
6. Kpss Sınavına Ne Kadar Süre Hazırlandınız?
7. Kpss Hazırlık Sürecinde Herhangi Bir Uzaktan Eğitim Programı Desteği Aldınız Mı?
8. Uzaktan Eğitim Programı Hazırlık Sürecinize Ne Oranda Katkı Sağladığını Düşünüyorsunuz?
9. Örgün Eğitim Programı Kpss Hazırlık Sürecinize Ne Kadar Katkı Sağladığını Düşünüyorsunuz?
10. Uzaktan Eğitim Bilgi Yönünden Sizin İçin Ne Derece Yeterli Bir Platformdu?
11. Örgün Eğitim Bilgi Yönünden Sizin İçin Ne Derece Yeterli Bir Platformdu?
12. Uzaktan Eğitim Sistemi Sayesinde, Kpss'ye Hazırlık Sürecinde, Zamanı Verimli Kullanabildiğinizi Düşünüyor Musunuz?
13. Örgün Eğitim Sistemi Sayesinde Kpss'ye Hazırlık Sürecinde Zamanı Verimli Kullanabildiğinizi Düşünüyor Musunuz?
14. Örgün Eğitim Sistemi Sayesinde Kpss'ye Hazırlık Sürecinde Dikkat Dağıtıcı Etkenlerin Ne Derecede Etkilediğinizi Düşünüyorsunuz?
15. Uzaktan Eğitim Sayesinde Kpss'ye Hazırlık Sürecinde Dikkat Dağıtıcı Etkenlerin Sizi Ne Derece Etkilediğini Düşünüyorsunuz?
16. Sınava Hazırlık Sürecinde Dikkatinizi Aşağıdaki Etkenlerden Hangisinin En Fazla Olumsuz Yönde Etkilediğini Düşünüyorsunuz?
17. Sınava Uzaktan Eğitim Sistemiyle Hazırlanmaya Nasıl Karar Verdiniz?

- 18.** Uzaktan Eğitim Sistemini Daha Çok Hangi Şekilde Kullandınız?
- 19.** Kpss Sınavından Hangi Puan Aralığında Sonuç Aldınız?
- 20.** Günde Ortalama Kaç Saat Ders Çalışıyorsunuz?
- 21.** Uzaktan Eğitim Platformuna Daha Çok Hangi Araçla Erişim Sağlıyorsunuz?
- 22.** Sınıf Ortamında Aldığınız Örgün Eğitimde Diğer Öğrencilerin Eğitim Sürecinize Olumlu Katkı Sağladıklarını Düşünüyor Musunuz?
- 23.** Uzaktan Eğitim Sisteminin Fırsat Eşitliği Sağladığını Düşünüyor Musunuz?
- 24.** Uzaktan Eğitim Platformlarının Öğrencilere En Fazla Katkı Sağladığı Konu Sizce Hangisidir?
- 25.** Örgün Eğitim Ortamının Öğrencilere En Fazla Katkı Sağladığı Konu Sizce Hangisidir?

ÖZGEÇMİŞ

1988 Yılında İstanbul’da doğdum. 1994 tarihinde Bebek Tevfik Fikret İlkokuluna başladım. Ardından 100.yıl Mustafa Kemal Ortaokuluna devam ettim. 2002 yılında Ortaköy Zübeyde Hanım And. KM. Lisesinde Grafik Tasarım bölümünde okudum. 2006 yılında başladığım Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Grafik Öğretmenliği Bölümünü 2010 yılında 3,48 ortalama ile bitirdim. Daha sonra 2011 yılında Beykent Üniversitesi İletişim Sanatları ve Tasarımı bölümünde yüksek lisansa başladım.

Eğitim hayatım boyunca katıldığım yarışmalar ve aldığım derecelerin yanısıra 7 yaşımdan itibaren piyano eğitimi alıp resitaller verdim. Lisans mezuniyetimin ardından Dünyagöz ve Solgar gibi büyük firmaların merkezlerinde Grafik Tasarım Uzmanlığı yaptım.

2014 yılında Tekirdağ’ın Çorlu ilçesine taşındım ve 2016’da kendi KPSS (Kamu Personeli Seçme Sınavı) kurumumuzu açtım. 2017 yılında ikinci şubemiz olan Lüleburgaz şube, 2019’da da üçüncü şubemiz olan Tekirdağ şubemizi kurduk. Bunların yanısıra özel firmalara hala uzaktan tasarım desteği vermeye devam etmekteyim.

Merve KÜÇÜKOĞLU